

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi munkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 704.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket,
kiknek előfizetése október 1-én lejár,
hogy előfizetésüket az illető posta-
hivatalnál minél előbb ujtsák meg,
hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen

A báránybőr.

Budapest, szeptember 25.

A kormány, ismételten kijelentette már, türelmes áldozati bárány. Ha azonban a törvényhatóságok nem hagynak fel a kényszerítéssel, akkor közkívánatra tigris lesz. Ezt jelentik mindig hangosabban és bátrabban a felhivatalosok.

Nagyon érdekes természetrajzi tünetemény az, melynek a kormány jóvoltából tanulni lehetünk. Az obstrukció már eljutott a hatvanadik ülés jubileumához s a kormány úgy állott a névszerinti szavazások jégesője alatt, mint egy tortura alá vetett mártír, akinek szenvedő homlokáról leolvasható a nem egészen ismeretlen mondás: „itt állok és nem tehetek másként, isten engem úgy segítjen!” Az özönvíz csak negyven napig tartott, a névszerinti szavazások egyhangú eszöze már hatvan napja nem szakad meg s hiába lázitott Tisza István, hiába kiabált Tisza Kálmán: a

kormány egyre csak azt felelte, hogy távol áll tőle minden erőszakos kísérlet, az ő taktikája a várás, a türelem. A kormány tehát egész nyáron át, a névszerinti való szavazások hatvan keserves ülése alatt mindenkor az áldozati bárányt játszotta, mely nem akar hinni az emberek feneketlen gonoszságában s inkább a jobb belátás győzelmét reméli, inkább az ő türelmének kifogyhatatlanságába veti bizodalját. Mikor pedig már eléggé megcsodáltatta magát, mint áldozati bárányt, akkor egyszerre valamennyi felhivatalosa útján kijelenteti, hogy bár ő, természete szerint szivesebben volna bárány, a törvényhatóságok állásfoglalásából megállapítható közkívánatra kénytelen lesz tigris lenni. El volt tökévelve, hogy inkább széttépeti magát, de bárány marad; ha azonban közkívánatra kénytelen lesz vele, akkor átvedlik tigrissé s ő fogja széttépni az obstrukciót és az ellenzőket.

Hát valamelyik bőre feltétlenül hamis a kormánynak: vagy a báránybőre, vagy a tigrisbőre. Mert ha tigris, akkor csak játszotta a bárányt s ha bárány, akkor nem fogja tudni a tigrist játszani. Nos, nekünk nincs kétségünk, hogy ennél a kormánynál a báránybőr volt a köleszöszött. Horvátország huszesztendősi történelme győz meg ben-

nünket, hogy Khuen-Héderváry nem született türelmes báránynak, ha meg is teszi néha, hogy bárányszerepben tetszeleg magának. Még a mosolya is az ugrásra kész tigris mosolya. Csupa vérszomjuság és kegyetlenség. S ahogyan most az ő legszemélyesebb tanítványa, a mai horvát bán viszi a dolgokat túl a Dráván, abból is kiérzik a Khuen igazi természete, a tigris, aki iskolát csinált. Nekünk éppen azért az a Khuen volt a gyanusabb, aki mindenáron a türelmes áldozati bárányt akarta játszani. A gyanus báránybőr alatt mindig kutattuk a tigrist, aki ugrásra készül. S már akkor megmondottuk, hogy hiába ismétli a miniszterelnök ur minden órában a türelem taktikáját, ez a türelem csak előkészület a tigrisugrásra. Ő azért várt olyan rendíthetetlen flegmával egész nyáron át, mert már akkor benne volt a taktikájában, hogy a preparált törvényhatóságok által rákényszeríttesse magát az erőszakra. A törvényhatóságokat a kegyelmes tigris bősitette s nem a törvényhatóságok bősítése csinál a bárányból tigrist. A miniszterelnök ur rendelte meg az erőszakra való felhívást a törvényhatóságoknál s nem a törvényhatóságok hívják fel a kormányt az erőszakra. Már az obstrukció kezdetén ez volt a tigris-taktika.

Félistenek alkonya.

Irta: Hangay Sándor.

(Utánnomás filoz.)

A honvédhuszárok szemléje kitünően sikerült. A kegyelmes ur meglegedetten nézte távesővén keresztül az egymással harczoló csapatokat.

Most következik a legszebb mozzanat! A fölfeljődött hosszú arcvonalak rohamra indulnak.

Megesillantak a patkók, dübörgött a föld...

Széles árok szeli ketté a terepet. Uszva repülnek át rajta... De valaki júnén maradt. A fiatal Bárdy hadnagy szívébe szögyen és düh markol. Haraggal üti sarkantyúit a nemes paripa oldalába. Horkanva ágaskodik az. Alattuk mély árok sötétlik. A ló fara megeszszamlik és lovasát maga alá temetve, lezuhan...

Itt egy buczka, ott egy domb hullámszik az országot két felén. Hosszu, barna ugar nyelvek tarkállanak. Haldokló avarrá hinti csókját a bágyadt őszi nap...

Magányos lovag koczog a jegenyék alatt. Öreg legény már. Kardja mellett lelógó tarsolya egyhangú kattogással verdesi paripája hevederjét. Areza, mintha bronzból lenne öntve: fényes, olajbarna. Kifent, haresabajusztát incselkedve cibálja lágy, kósza szél. Varkocsokba font üstökében ezüst szálak esilognak már.

Kanyarodónak vezet az út. Megáll. Duceza szögezett tábla hirdeti a következő várost. A vén vitéz lassan silabizálni kezdi.

Szeme felvillan, szent áhitattal betüzi: — Nach Berlin!

Megsodorja csapzott bajszát, valami káromkodásfélét is szalaszt ki száján, aztán megfordítva lovát, elvágtat arra keletre, amerről jött.

Szellő szórja szét a nyargaló nyomán keletkező porfelhőt. Csak az utszelen őrtálló fák susognak, csak a hulló levelek zizegnek.

Delelőbe hágott a nap. Berlin utczája minden elesendesül. Déli harangszó kondul, a falakon pedig öröket váltanak. Pörögnek a dobok, meghajlanak a zászlók, felzendül a porosz himnusz...

De tulharsogva a zenét, tul dobpergést — riadó rikoltoz át!

Futó csapatok gyülekeznek a sorompókhoz. Vezényszavak harsannak. Vontatott láncezörgéssel vonják fel a csapóhidat, besukják a kapukat.

Berlin felriasztott népe a falakra nyomul. Valami esoda történt. Rémiült szemek merednek arra keletre. Onnan pedig, mintha csak álomban történe, füzánkoló paripákon nyalka huszársereg közeleg. Lobogó standárdu, sasförgős huszárok...

A berlini utjelzőtől pár puskalövésnyire lapult a Hadik-regiment. Bozótos eserjés takarja. Ide tartott a vén huszárgyerek. Az erdő szélén lépésbe vette lovát.

Tarka csoportokban tanyáztak itt a félvilágtól rettegett magyar vitézek. Paripáik megereztett hevederrel füveltek. Középpütt a tiszték daliás ezredesük körül gyülekeztek. Mellettük standárdokból hevenyészett horlányon sápadt hadnagy hever. Homlokán a

fehér kötés alatt hosszú kardvágás húzódik. Félig nyitott szemével kábultan bámul...

Hadik lépett hozzá. Valami légység mosolyog ennek a vaskatonának az arcán, amint ott látja tehetetlenül feküdni egyik huszárfiát.

— Ha lóra birsz ülni, jössz velünk, de ugy-e, feleser uram — fordult a sebesült mellett sürgő orvosdoktorhoz — a mai harcban még nem vehet részt? Ne keseregy azért, fiam, kitettél magadért a tegnapi próbán s a Bárdy nevet megismerte eddig már jelentésből a felséges királyné is!

A hadnagy arczán öröm reszketett. Hiszen ez csak álom! Igen, így álmodta nem is olyan régen, még a kadétiskolában. Így álmodta meg ideális rajongó lelke Mária Terézia korát, a magyar huszárok dicsőségének tetőpontját...

De hátha mégse álom ez? Nem is lehet? Hiszen tisztán látja a félisteneket, hallja a hangjukat. Igen, igen... hallja az érezesen esengő mámorító hangot. Nem lehet előbbi gondolatából semmi sem igaz. Sobase volt ő a huszadik század gyermeke. Lidérezálomban járt akkor. Nem is gyakorlaton, de egyszóval földet rázó diadalmas attackban, porosz kard hasította sebtől fordult le lováról... Igen, így volt, hiszen ő mondta!

Az előre küldött strázsamester Hadikhoz ért.

— Vitéz öbester uramnak jelentem, hogy ez az út egyenesen Berlinbe vezet.

— Favasson kend: lórát! — felelt az ezredes, miközben maga is nyeregbe zökkent.

— Lóra huszár! Lóra!

A tiszték svadrónjaikhoz oszlanak, Bárdy hadnagy a feleserrel magára maradt.

S most közeleg az ugrás pillanata. A felhívott törvényhatóságok október közepéig elkészülnek a szállítással. Két héten belül a kormány abban a helyzetben lesz, hogy már hivatkozhatik a törvényhatóságokra, melyek pontosan beliferáltak az obstrukció letörésére való barátságos felhívást. És akkor Khuen le fogja vetni a báránybört. Akkor ott fog állani igazi mivoltában: a granicsár, a kegyetlen erőszak iskolájában nevelkedett politikus, a horvát-magyar tigris. Hogy miképpen fogja megkísérteni az ellenzéki harc erőszakos letörését s hol vannak hozzá a kiszemelt emberei: azt ebben a pillanatban nem lehet tudni. De hogy az erőszakos kísérlet órája közeledik, azt elárulják a nyughatatlan félhivatalosok, melyek jezsuita szemforgatással sóhajtozzák a világba, hogy a kormány csupa türelem és boldog volna, ha tűrhetne tovább is, de ha így megy tovább, kénytelen lesz engedni a törvényhatóságok unszolásának, kénytelen lesz letörni az obstrukciót, kénytelen lesz áldozati bárányból ragadozó tigrissé változni. S a kormány, mely ezt a manővert már júniusban kieszelte, mely ennek az egész erőszakra unszó komédiának minden részletét maga gondolta ki s maga készítette elő: talán meg van róla győződve, hogy jól játszotta szerepét s az utolsó pillanatig sikerült elhitetnie a világgal, hogy nem tervezte az erőszakot, csak a presszióknak engedve lépett az erőszak terére.

Hát ebben legalább is téved a kormány. Nincs ebben az országban senki, aki nem tudta volna előre a manővert. Az erőszak, ha sikerülni fog, ha nem, meglepni senkit se fog. És egyet jegyezzen meg magának a miniszterelnök ur. Sikerülni a Tisza István erőszaka is sikerült, de csak a parlamentben. Künn,

Trombitarecséggel vonult el előttük Berlin felé a Hadik-regiment...

Bárdy csak nézte a tovavonuló nyalka huszárokat. A menték lobogó ujjai feketén rajzolódtak a világoskék ég mennyezetére. Messziről úgy látszott, mintha ezer sas bontana szárnyát. Még vinnyogásuk is ide halatszott: visongó trombitahang.

Majd kiszakadt a szíve. Sebét nem is érezte. Bódító vágy fogta el: messze kóválygó testvérei után szállni, repülni, mint a villám. Areza kipirul. Felugrik fekhelyéről. A felcsert félrelöki. Nyeregbe pattan. Láthatatlan izmos kéz szorongatja torkát. Hörgő üvöltés szakad fel melléből.

— Előre!...

— Babochay alezredes uram vágtasson előre és szólítsa fel a lakosságot hódolatra — szólott Hadik alvezéréhez, mikor már a város tornyai feltűntek.

Babochay sarkantyuba kapta lovát. Mögötte a sereg lassan ügetésben maradt. A város alá érve, kardját villogtatva kiabált a falakon tolongó bámulókra, Azok meg remegtek. Félelem szorongatta szívüket. Isten tudja, hogy történhetett, valaki reszkető kézzel elsütötte puskáját. Süvítve szállt a golyó. Repült, repült egyenesen annak a büszke paszományos mellnek. Az alezredes ajkát összeszorítva, szó nélkül bukott le.

Fájdalmas üvöltésben törtek ki a színhelyére érkező huszárok. Fejükbe szökött a vér. Dühtől rándult meg mindnek karja. Vészjóslón villant meg kezükben a kard. A felkorbácsolt szentvedélyek szabadultak el. Az a mozdulatlanul fekvő huszár-hulla, az a lobogó sörényű, nyerítve száguldó, gazdátlanló boszut kívánt.

az országban, derült csak ki azután, hogy az utolsó szó a nemzeté. S legyen róla meggyőződve a miniszterelnök ur, hogy a nemzet most is halomra fogja dönteni a hatalom erőszakos számításait. Egy tulnyomó többség a parlamentben csinálhat esetleg valami erőszakot, de a nemzet még tulnyomóbb többség s az ostor a nemzet kezében van. A nemzet s nem a törvényhatóságok kezében.

Budapest, szeptember 25.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, kedden, ülést tart, amelynek napirendjére a máról elhalasztott névszerint való szavazásokat tüzték ki, meg a véderőjavaslat általános tárgyalásának folytatását.

Három névszerinti szavazás. A képviselőház mai ülését egészen lefoglalta magának a technikai obstrukció. Az ülést Kabós Ferencz alelnök nyitotta meg és bemutatta a miniszterelnök átiratát báró Schönaich közös hadügyminiszter fölmentéséről és Auffenberg lovagnak hadügyminiszterre való kinevezéséről. Bejelentette azután, hogy a király az ipari üzemekben alkalmazott nők éjjeli munkájának korlátozásáról szóló törvényjavaslatot szentesítette. Bemutatta Liptómegeye közönségének feliratát az obstrukció ellen, amelyről az ellenzéki ellenindítvány folytán névszerint fognak szavazni. Ezután a Ház névszerinti szavazással elvetette a gyöngyösi és a hódmezővásárhelyi polgárságnak és a losonci magántisztviselők egyesületének kérvényei kapcsán benyújtott ellenindítványokat. Az ülés két óra előtt fejeződött be.

A honvédelmi miniszter itthon. Hazai Samu honvédelmi miniszter Berlinből, ahol pár napig időzött, ma reggel visszaérkezett Budapestre. A honvédelmi miniszter berlini rövid időzéséhez különféle kombinációkat fűztek. Félhivatalos jelentés szerint a honvédelmi miniszter berlini útja teljesen magánjellegű volt. Már a nyár elején megállapodott volt fiával, hogy vele tanulmányutja befejeztével Berlinben találkozni fog, hogy egy ottani felsőbb kereskedelmi tanintézetbe irassa be. A

A trombitás rohamot fúj.

És esoda történt. Valóra vált egy káprázat, melyre más nemzetek történetében nincsen példa. Ezer magyar huszár indult fanatikus attakra, hogy megostromolja Berlin falait.

Hadik a multkori esetepatén szerzett tarackot a kapuval szemben fekvő dombra vontatja. A tüzmeister kanóca villanva cikázik.

Tompa dörög morajlik, majd pedig éles csattanás. A füst és por pillanatra széteszik. A felvonóhid lecsapódott, lánczai szétlőve...

— Rajta! Rajta!

Ezer villám, ezer magyar huszár ugrat a rengő hidra...

Ekkor ért oda Bárdy. Szemében lobogó tulvilági fény. Kardja istennyilaként pusztít. Lová lerogy.

— Előre!

Mellén golyó vág lyukat. Megtántorul. Összeesik. De még hallja a győzelemittas háírárt, a bódító trombitavinnyogást.

II

Halkan járnak a helyőrségi kórházban. Bárdy hadnagy igen beteg. Mióta behozták, örökös lázban van. Nyugtalanul hanykolódik párnáin. Körötte fejtő orvosság-szag árad. Almában félrebeszél. Az ápoló honvéd lábujjhegyen tart ágyához, hogy jegesborogatást tegyen fejére. A hideg érintésére pillanatra magához tér. Zavarodottan néz körül... Halkan, mintegy önmagától kérdi:

— Hol vagyok?

— Hadnagy urnak jelentem alássan, a helyőrségi kórházban! Még tovább is be-

honvédelmi miniszter berlini útja kizárólag ezen célnak szolgált és így az a hír, mintha a német császárnál kihallgatáson jelent volna meg, vagy pedig a német hadseregben az altiszt-kérdést tanulmányozta volna, alaptalan kombináció.

Küldöttség Székely Ferencznel. Báró Dániel Tibor, Versecz és Pancsova város főispánja vezetésével ma délben a képviselőház társalgójában Pancsova város küldöttsége tisztelt dr. Székely Ferencz igazságügyminiszternél, Dániel főispán, mint a küldöttség szóoka, Pancsova város törvényhatóságának egyhangulag hozott határozatához képest azt az óhaját tolmácsolta a miniszter elé, hogy az ottani szükösnek bizonyult törvénykezési épület helyébe új igazságügyi palota emeltesék. Székely Ferencz igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy a teljes méltányos és jogos kérést, mielőtt csak lehet, elhatározásának tárgyává teszi.

Kossuth Ferencz üdvözlése. Kossuth Ferencz ma a következő üdvözlő táviratot kapta:

Kiskunhalas. A kiskunhalasi népgyűlés hazafias üdvözlését küldi Nagyméltóságodnak és a vezetése alatt álló pártnak a mai gyűlés alkalmából. Balthory Gábor elnök.

Képviselői beszámoló. Báró Madarassy Deek Gyula, a mezőkászonnyi kerület országgyűlési képviselője a választókerületébe érkezett s az egyes községeket sorra látogatja. Pénteken a kerület székhelyén, Mezőkászonban beszámolót fog tartani.

A marosvásárhelyi népgyűlés. Marosvásárhelyről jelentik: Több fővárosi lap, úgy látszik közös forrásból, azt a hírt közölte, hogy a marosvásárhelyi népgyűlés, melyet a katonai javaslatok ellen tartottak, fiaskót vallott. A gyűlésen oly kevesen jelentek meg, hogy azt meg nem tarhatták, minek következtében az elnök a gyűlést egy későbbi időpontra halasztotta. E közlés elejétől végig valótlan. A népgyűlés nemhogy fiaskót vallott volna, de még egyáltalán meg sem lett tartva. Igaz, hogy előbb vasárnapra volt kitűzve a népgyűlés, de miután azon a vármegye valamennyi kerületéből képviselők akartak magukat a függetlenségi polgárok, a vezetőség a gyűlés időpontját már napokkal ezelőtt későbbre halasztotta. A marosvásárhelyi népgyűlés tehát még nem ment végbe, ellenben a legközelebbi hetek egyikén az egész vármegye bevonásával és az összes székelyföldi függetlenségi képviselők részvételével imponáns módon fog megünnözni. A fiaskóról szóló hír tehát csak az illető sajtótudósító fantáziájában született meg.

szélne a derék flu, de a hadnagy szeméi ujból lecsukódnak. Valami elkésott sóhaj reszket ajkán, alig hallhatólag:

— Olyan szépet álmodtam...

Kietlen, tarlott térre bámul a Hold. Ki hinné, hogy ez a halál mezeje? Tereppel összeolvadó sánczárkok keresztezik egymást. Földhányás földhányást követ. Se szó, se hang nem hallik.

Az árkok fenekén zajtalan vontatják fel fekete apró árnyak az emberelő gépszörnyeket. Néma, mindent elnyelő sötétség teríti szárnyait.

Hátul forgó páncélok idomtalan tömbjei lapulnak.

Kijebb az oldalakban híreket gyűjtő villanymotoros biciklik, halkan puffogó automobilok száguldoznak, bennük szemüveges, rideg tudós katonák.

Hatalmas körgyűrű közepén van a főhadiszállás. Földbe ástott, villanykörtékkel világított, örök csengéstől hangos barlang. Ide futnak az összes harcállások telefondrótjai.

Benn tákolt íróasztal előtt görnyedt háttal ül egy tábornok. Kibontott térképe fölé hajol. Hosszu, sárgaréz körzővel mérés-géli össze-vissza, Vezérkari tisztje a telegraf-jelentéseket bonyolítja, mellette parancsörtiszt tábori széken unatkozik.

A tábornok felemeli fejét. Czédulát vesz fel az asztalról. Fáradt hangon fordul az unatkozó tisz felé.

— Küldje be, százados ur kérem, Bárdy őrnagyot!

Sápadt arcu huszárőrnagy jelenik meg. Szemében, mint ha a mult idők visszajáró fénye derengne.

Korteshadjárat a vármegyékben.

Ujabb kormányfenyegetések

— Justh Gyula Auffenberg ellen. —

Hírek a politikai küzdöttről.

Budapest, szeptember 25.

A kormány félhivatalos szócsövei utján ma újra bejelentik, hogy erősebb eszközök alkalmazására határozza el magát az obstrukcióval szemben. Ez a bejelentés a most folyó küzdelemben már annyiszor megtörtént, hogy igazán nem is vennék komolyan, ha egyes vármegyéből nem kaptunk volna olyan híreket, amelyek a félhivatalos harczi riadóknak komoly alapot adnak. A kormány igenis erőszakra készül, de egyelőre nem a képviselőházban, hanem a vármegyékben. Oly erőszakos korteshadjáratokat indít a vármegyékben a verseczi szegény-átírat érdekében, amely megszegyenyíti a Khuen-féle választási hadjáratot is. Pénzzel, etetéssel-ítatással, hivatalos presszióval toborozzák össze a közgyűlési többségeket a verseczi szegény-határozat mellett, mint arról ma Heves- és Csanádmegyéből kapjuk a híreket. Így sikerül, azután port hinteni a bécsi udvari körök és a külföld szemébe azzal, hogy a közvélemény többsége velük tart és elítéli az az ellenzék jogosult küzdelmét.

Azonban ha el is hinnék Bécsben és a külföldön, hogy ez így van, a magyar közvéleményt ezek a kioroszakolt, pénzzel és dáridókkal megvett bizalmi nyilatkozatok nem tévesztik meg. A független magyar közvélemény tisztán látja, hogy ez a kormány a benyújtott véderőjavaslatokkal az ország életére és teljes anyagi romlására tör. Ezt fejtette ki vasárnap makói beszámolójában Justh Gyula, aki egyben rámutatott azokra az áthidalhatatlan elmentésekre is, amelyek katonai kérdésekben a nemzet és az új hadügyminiszter felfogása közt fennállanak. Justh Gyula az új hadügyminiszter bőbeszédű nyilatkozatait egy új ehlopii hadparancsnak bélyegezte meg, ame-

lyek alkalmasak arra, hogy azokat is gondolkodóba ejtsék, akik eddig a hadsereg fejlesztésével rokonszenveztek. Mert folytonosan újabb és újabb katonai terheket rakni a nemzet vállaira, anélkül, hogy a nemzet kívánságait bármiben is kielégítenék, ez oly párját ritkító merénylet, amelynek perverz szépségei csak Auffenberg lovag fantáziájában élhetnek, de a magyar nemzet lelkében nem. Az ilyen beteges katonai szellem, mint amelynek típusa az új hadügyminiszter, nem tarthat kiméltre számot az ellenzék részéről és még kevésbbé van jogzsimük a kiméltre azoknak a katonai javaslatoknak, amelyek ennek a beteg szellemnek a koresszülöttei.

Justh Gyulának ezeket a fejtegetéseit minden becsületesen gondolkozó magyar politikusi alá fogja írni és nem fog megijedni semmiféle beigért erőszaktól, amelylyel a kormány a nemzetrontó katonai javaslatokat az ország nyakába akarja csempészni!

Mai híreink egyébként a következők:

Khuen ismét fenyeget.

A bécsi „Politische Korrespondenz”, a magyar kormány bécsi szócsöve ismét harcziastámadást intéz az obstrukció ellen. A legújabb félhivatalos fenyegetés így hangzik:

Az országnak „hangulata” a munkapárti klub hangulatát napról-napra jobban erősíti s immár a kormány is megbarátkozik azzal a gondolattal, hogy az obstrukcióval szemben, ha ez egy pár héten belül önként nem szünteti meg üzemeltetését, erősebb eszközökkel lép fel. Gróf Khuen-Héderváry még mindig reméli, hogy az obstrukció nem megy el a legszűkebb határig. Mint tapasztalt parlamenti pszichológus arra számít, hogy a keserű csalódások az obstrukció embereit még idején észre térítik. Az obstrukció oly sorra jutott, amelyet még szerencsésnek lehet mondani, ha valamennyire tisztességes visszavonulást tud magának idejében biztosítani.

A most folyó küzdelemben nem ez az első eset, hogy a bécsi félhivatalos erőszakkal fenyegeti meg a küzdő ellenzékét. Ezek a fenyegetések azonban eddig nem váltak be, sőt Khuen mind-

bukott rájuk. Zizegve röpködtek körülöttük a szürke ólommadarak. Rostává lyuggatták a sánckokat. Hördülve vágódtak el a sebesültek. Lassankint gözölgő piros csikok futkostak szét a porondon, frissen kiömlő, párolgó emberi vér...

Egyszerre csak remegni kezd a talaj lábalk alatt. Bárdy ajkába harap. Nem mutatta volna a félvilágért sem, hogy itt a vég. Mindenki tudta pedig, de szólni senki sem szólt. A legutolsó kövítés is meg volt róla győződve, hogy az ellenség aláálnáza őket. Még csak pár perc az élet!

Megnyílt a föld. Az égbeitt ketté szakadt. Borzasztó dörej rázkódtatott meg mindent. Óriási tüzszlop csapott fel a mennyboltig, hogy pillanatra szikraesővel világítsa be a véres éjszakát.

Aztán megint nyomasztó némaság nyelt el mindent.

A főhadiszálláson pedig megcsendült a telefon:

— Jelentem, hogy a Bárdy-huszárosztályt az ellenség ellenaknája levegőbe röpítette!...

Az orvos érkezett meg. Bárdy szemeit lassan felnyitotta. Révedezve bámulta a szobát. Semmi, de semmi sincs itt. Kereste, kutatva a való és álma közt az összefüggést. Zűrzavaros képek kergették agyában egymást.

Lassankint öntudatra ébredt. Hiszen ő beteg, hisz az egész csak álom.

Megkönnyebbülten dörgöli meg szemeit:

— Bár sohase álmodtam volna ezt!

annyszor megtagadott velük minden közösséget. Legfőként pedig azt tagadta meg, hogy ezek az értesülések az ő felhatalmazásából kerültek a bécsi kényomatosa. Így tehát éppen nem volna számunkra meglepetés, ha Khuen ezt az ismételt fenyegetést is lezáfelná és újból tudtul adná az országnak, hogy „taktikám nem változott!”

Auffenberg eskütétele.

Auffenberg lovag, gyalogsági tábornok, közös hadügyminiszter tegnap este Szerajevóból Bécsbe utazott. Bucsuvétel cédjából a pályaudvaron megjelent Poliorek tábornokszernagy, kormányfőnök a tábornoki karral, báró Benko polgári adlátus az osztályfőnökökkel, a tisztikar, a hivatalnoki kar, a papság, a tartománygyűlés elnöksége, a városi hatóság fejei és csekély számú közönség. Auffenberg lovag közös hadügyminiszter ma Bécsbe érkezett s holnap fogja letenni az esküt a király kezébe.

Itt említjük meg, hogy a király báró Schönaich volt közös hadügyminisztert ma Bucsu kihallgatáson fogadta.

A hadügyminiszterváltással kapcsolatban a „Czernowitzer Allgemeine Zeitung” egy magas állású katonai személyiségtől a következő érdekes nyilatkozatot közli:

Hosszas tárgyalások után illetékes helyen Schönaich távozása után elhatározták, hogy a véderő reform javaslatát érintetlenül hagyják és abban a formában igyekeznek keresztülvinni, amelyben a két parlament elé terjesztették. Csak 1913-ban fognak új véderőreformjavaslatot benyújtani, amely az újonczlétszámnak 40—50 ezer emberrel való felemelését tervezi és ugyanakkor egy körülbelül háromszázmillió beruházási kiadáson felül, a normális katonai költségvetést mintegy évi százmillió koronával terhelni meg.

Tárgyalások a huskérdésben.

Az argentinai husbehozatal kérdésében a két kormány megbízottai befejezték tárgyalásaikat. Hogy mi a tárgyalások eredménye, azt mindkét részről a legteljesebb titokban tartják. Ez a titkolódzás azonban a legbiztosabb jele annak, hogy a magyar kormány ismételten engedékenységre szorított, és pedig oly nagymérvű engedékenységre, amelynek publikálása felségkivül nagyon súlyosan hatna az amugy is félfordult magyar politikai viszonyokra. Ezért szükséges tehát az állig való begombolkozás, amely — és ez holtbizonyos — az egyetlen eredmény, amit a Khuen-kormány a bécsi tárgyalásokon elért.

Aból az alkalomból, hogy a magyar és osztrák kormányok megbízottai befejezték tanácskozásait az argentinai husbehozatal tárgyában, egy bécsi lap érdekes leleplezést közöl arról, hogy miből támadtak a félreértések annak idején Weisskirchner és Hieronymi kereskedelmi miniszterek parlamenti nyilatkozatai között. Weisskirchner ugyanis azt jelentette ki a Reichsrath egyik ülésén, hogy tízezer tonna hus behozatalára nézve sikerült a magyar kormányval megállapodásra jutnia, míg ugyanakkor Hieronymi a magyar képviselőházban azt mondotta, hogy beleegyezett kétezer tonna behozatalába. Ez az ellentmondás következőképpen történt. 1910 augusztusában Weisskirchner felhatalmazást kapott a miniszterelnöktől, hogy Budapestre utazzék és itt a magyar kormányval a husbehozatalra nézve megállapodjék. Mikor visszatért, bejelentette, hogy teljes sikerrel járt. A minisztertanácsban felolvasott jegyzőkönyv azonban általános meglepetésre azt tartalmazta, hogy a két kormány közt kétezer tonnára nézve történt megállapodás. Weisskirchner ekkor elmondotta, hogy a jegyzőkönyvet aláírta olvasás nélkül, azon a banketten, amelyet a magyar kormány a tárgyalások befejezése alkalmával rendezett az ő tiszteletére. Az osztrák kormány ezek után csak nagynehezen sikerült a magyar kormányt rávenni arra, hogy ezt a kétezer tonnás kontingenst négyezer tonnára emelje.

A Kossuth-pártkörből.

A negyvennyolczas függetlenségi Kossuth-párt Andrásey-uti körhelyiségében az est folyamán rendkívül élénk volt. A körben a párt számos képviselő és kultagja jelent meg, a pártvezetés részéről Dész Zoltán, Barabás

A tábornok átadja neki az írásbeli parancsot.

Bárdy tiszteleg, aztán távozik.

Künn a mezőkön ezalatt kigyuladnak a fényszóró reflektorok. Imbolygó, vakító sárga sugarak üzik el az ólomnehéz sötétséget.

A megfigyelő állásokból hosszú távcsöveken át lehet látni a hason csuszva előnyomuló ellenség gyalogságát. Itt is, ott is zizeg valami, mit rendszeren halálsikoly követ. Hangtalanul röppenek a lövedékek, világ nélkül sülnék el a fegyverek.

Bárdy osztályával kikocogott az éjszakába. A huszárok szemét fekete szemüveg borította. Gépjéik fojtott töfögéssel siklottak. Gummikerekei automobilon vágatott utánuk három golyószóró.

Végül felértek egy dombra. Ide kellett a magukkal hozott mitraillesseüket felállítani. A huszárok leszálltak, asóikkal mellvédet rögtönözve, tüzelni kezdtek.

Bárdy csak nézte. Neki olyan szokatlan, olyan visszatetszőnek, hidegnek tűnt fel most minden. Emlékezett, hogy valamikor még iskolás korában tanult történelmet. Tanult a régi időkről, régi hősekről. Máskép jártak akkor a huszárok! Büszke, tánczó paripákon repültek karddal kezükben diadalról-diadalra... Ugy rémlett neki, mintha ő is ott lett volna köztük. Csodás, megmagyarázhatatlan lelkesedés vezette harciba azokat. Nevük glóriás nimbusza tette félistennekké, legendák babékoszoruzta hőseivé a régi huszárokat.

Oda a nimbusz, oda a lelkesedés már! Hideg matematikával ölik egymást az emberek. Kihalt a háború mamorító költészete.

Hirtelen egy elleuséges reflektor fénye

Béla és Sággy Gyula alelnökök voltak fenn. A párt tagjai örömmel vették tudomásul vezérüknek, Kossuth Ferencnek, egészségi állapotáról érkező kedvező jelentést, majd élénk eszmecsere folytattak az aktuális politikai kérdésekről. Ennek kapcsán szóba került a horvát bán ügye is és általános volt a vélemény, hogy a kérdést sürgősen tisztázni kell. Eppen ezért a képviselőház holnapi ülésén a párt nevében Mezőssy Béla volt államtitkár sürgős interpellációt fog intézni a miniszterelnökhöz a horvát bán ügyében. Az erdélyi képviselők felháborodással nyilatkoztak arról, hogy úgy látszik szokásuk kezd válni, hogy az ellenzéki gyűlésekről tudatosan valótlan jelentéseket közöljenek a lapokkal. Így azt írták meg közös forrásból, hogy a marosvásárhelyi népgyűlés fias-kót vallott, holott éppen most folyik a képviselők és gyűlés vezetősége közt a levélváltás a népgyűlés idejének megállapítása tárgyában, tehát még meg sem volt tartva a népgyűlés.

Justh Gyula beszámolója.

Justh Gyula, a függetlenségi és 48-as párt elnöke vasárnap tartotta meg Makón képviselői beszámolóját. Justh Gyulát egész sereg politikai kísérte le kerületébe, ahol impozáns módon fogadták. Szombaton este érkezett Justh Gyula politikai barátaival. A pályaudvaron ezrekre menő tömeg várta. Szilvássy Lajos kir. tanácsos üdvözölte. A pártelnököt és vendégeit lampionos menet kísérte a pályaudvarról a városba. A népgyűlést vasárnap délelőtt tíz órakor tartották meg. Már jóval a népgyűlés megkezdése előtt nemzeti színű zászlók alatt zeneszó mellett vonultak fel az egyes népkörökből a függetlenségi polgárok. Egymásután érkeztek meg a különböző városok kiküldöttei. Több, mint tízezer ember helyezkedett el a városháza előtti Piac-téren nemzeti színű zászlók alatt. A piros-fehér-zöld drapériákkal és ezimerekkel díszített hatalmas pódiumon foglalt helyet Justh Gyula és kísérete. Amint Justh Gyulát a tömeg a pódiumon megpillantotta, nagy éljenzésben tört ki. — A megújuló éljenzés és taps csillapultával Szűcs József a népgyűlést az egybehívók nevében megnyitotta és elnöknek ajánlotta dr. Kiss Pált, jegyzőnek dr. Espersitt Jánost választották meg. Ezután dr. Kiss Pál rövid beszédben üdvözölte Justh Gyulát és felkérte őt beszámoló beszédének megtartására.

Justh Gyula beszámolójában először is a jelenlegi kormány választási korrupciójáról beszélt, amely ellen nem lehet védekezni. Petícióval nem érdemes a megvásárolt mandátumot megtámadni, mert a kuriai bíraskodásról szóló törvény hiányos; a büntető bíróságnál is hiába jár el az ember, mert a kormányzás egyedüli vezérő csillaga a politika. Elmondta Justh, hogy Halason is vesztegetett a kormánypárt; a függetlenségi választók közül többen elfogadták a pénzt, de letették a választási elnök kezébe a függetlenségi jelölte szavaztak. Ezután meggették a büntető feljelentést vesztegetés miatt, az ügyészség azonban nem vállalta el az ügyet. Mai törvényeink keretében az obstrukció az egyedüli eszköz a választási korrupció megtorlására. Hiába minden mentési kísérlet: a Hédekváry-kormány napjai meg vannak számlálva. A politikai válság egyik érdekes fejleménye Schönaiich közös hadügyminiszter lemondása. Arra sem tartotta érdemesnek a Khuen-kormány a képviselőházat, hogy ama tárgyi okokkal, amelyek Schönaiichot távozásra bírták, a parlamentet megismertesse. Az új hadügyminiszter nyilatkozatait olvasva, a *hirhedt chlopy-i parancs* jut eszünkbe. Telve van az közjogi botlásokkal és rémes perspektívát nyújt a katonai terheknek az eddiginél is nagyobb mértékben való szaporítása tekintetében. Az önálló magyar állam, a magyar államnely, a közös hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg előtte teljesen ismeretlen fogalmak. Imperatori allűrökkel veregeti meg a magyar típus vállát, viseljétek jól magatokat a szavazatok meg mindent, amit kívánunk és nyíltan megvallja, hogy a hadsereg hadképességének biztosítására még több pénz és véraláztatás lesz szükség. Ilyen beköszöntő után képtelenség a véderől szóló törvényjavaslat további tárgyalása. A kormány kötelessége azt a napirendről levenni és olyan javaslatot terjeszteni a Ház elé, amely tiszta képet nyújt a hadvezetőség egész programját. *Kötelességünk az obstrukciót kettőzött erővel folytatni, hogy megmentsük az országot a kiszámíthatatlan sulyos áldozatok tekintetében a sötétebe való ugrástól.* (Zajos éljenzés.) A drágasággal foglalkozik, majd a választójoggal és azzal

fejezi be, hogy Magyarország politikai és társadalmi épületének alapjait újra kell építenünk és az osztályuralom helyébe a nép uralmának kell jönnie. Adja isten, hogy mennél előbb így legyen. (Hosszantartó és megújuló lelkes éljenzés.)

Justh Gyula beszéde után felszólt Kun Béla képviselő, utána a szociáldemokraták hivatalos szónoka, dr. Kunfi Zsigmond, majd a választójogi szövetség részéről dr. Jászi Oszkár, továbbá Buza Barna és Hajdu Frigyes, volt országgyűlési képviselők. Dr. Espersitt János javaslatára az összes függetlenségi küldötteknek vezetőinek hozzájárulását bejelentő nyilatkozatai után egyhangulag határozati javaslatot fogadtak el a véderőreform ellen és az általános választói jog mellett. A gyűlést dr. Kardos Izso rekesztette be. Utána banket volt, amelyen több felköszöntő hangzott el.

A véderőreform ellen.

Halason nagy népgyűlés volt tegnap a katonai javaslatok ellen, amelyen mintegy hatezren vettek részt. A központból megjelentek Sümegi Vilmos Ivánka Imre és Pozsgay Miklós. Az érkező képviselőket küldöttség fogadta az állomáson, ahol Báthory Géza főgimnáziumi tanár fogadta őket. A népgyűlésen Ivánka Imre beszélt elsőnek. Az ellenzék, mondotta, a katonai javaslatok ellen küzd minden eszközzel, hogy megmentse Magyarországot az évtizedekre való romlásától. Minthogy az ellenzék belátja, hogy a parlamentben ugys hiába küzdenek érveikkel a javaslatok ellen, a nép közé megy, hogy kimutassa, mennyire szükséges és jogos ez a küzdelem nemcsak gazdasági, de nemzeti szempontból is. Pozsgay Miklós erős szavakkal ítélte el a korrupciót, melyet Halas városában a legutóbbi képviselőválasztás alkalmával véghezvittek. Sümegi Vilmos a testvérnőmet üdvözletét tolmácsolja, hogy ezzel is kimutassák, hogy a küzdelemben egyetértnek, hogy a nemzet igazaiért küzdvé, elhárítsák a nép vállaira nehezede őriási terheket. A népgyűlés Pásztor Pál indítványára határozati javaslatot terjesztett elő. Eszerint a népgyűlés a *véderőjavaslatoknak haladéktalan visszavonását kívánja* és annak érdemleges parlamenti tárgyalását csak abban az esetben tartja lehetőnek, ha megalkottatik az új választójogi törvény és pedig, a kor követelményeinek megfelelőleg, de a magyar állam érdekeinek is kellő megóvása mellett, az általános és egyenlő választói jog alapján (Felkiáltások: Titkos!) és így hivatik össze az a népparlament, amely aztán joggal mondhatja magát a magyar nemzet képviselőtételének. A népgyűlés Kossuth Ferencet, Justh Gyulát és gróf Károlyi Józsefet üdvözölte.

A galántai kerület országgyűlési képviselői gróf Esterházy Mihály tegnap Alsó- és Felsőleleiben és Pered községben is beszámoló beszédet mondott. Kisérteében voltak Györfly Gyula, Kállay Ubul, Kobek Kornél és Szmeccsányi György képviselők és dr. Pály Géza ügyvéd 48-as pártelnök. A képviselőket igen szívesen fogadták. Gróf Esterházy Mihály az adott körülmények között az obstrukció jogosultságát fejtegette. Kállay Ubul Kossuth-párti képviselő kijelentette, hogy a kormány elleni küzdelemben az ellenzéki pártok kezelt fogtak, fegyverbarátságot kötöttek. Az obstrukció hatalmas fegyver a küzdő ellenzék kezében. Ez az obstrukció pedig tartani fog mindaddig, amíg a véderőjavaslatok napirendről le nem kerülnek. Kobek Kornél pártönkivüli függetlenségi képviselő vakmerő merényletnek bélyegzi a véderőjavaslatokat. Györfly Gyula és Szmeccsányi György szintén ilyen szellemben beszélt, amire a megjelent határozati javaslatot fogadtak el, amely szerint a népgyűlés közönsége követeli a *katonai javaslatok visszavonását*, helyesli az obstrukciót és annak folytatását, a küzdő ellenzék kitarátásra bizdítja, a választói jog reformját pedig nyomtatékosan sürgeti.

A kőbányai keresztény szociálisták vasárnap délután a régi sörház kertjében impozáns lefolyású népgyűlést tartottak. A népgyűlés programján szerepelt Giesswein Sándor preláus, országgyűlési képviselő előadása, aki a választójogi törvénytervezetet vette bonczkés alá. Majd Máli-Kovács János orsz. képviselő beszélt a most tárgyalás alatt levő katonai javaslatok ellen, kimutatván azoknak tulzott követelését egyrészt pénzügyi szempontból, másrészt a létszámemelés szempontjából. A népgyűlés mindkét előadástól kifolyólag, határozati javaslatot fogadott el egyhangulag, felkérvén a képviselőket, hogy azt a parlament elé terjeszessék.

Székelvárvármegyében a hó 22-én népes értekezletet tartottak a polgárság vezetői Gáspár Balázs nyugalmazott tanár elnöklété alatt, melyen a megtartandó népgyűlés idejét véglegesen október hó 8-ikában állapították meg. Az értekezleten Gáspár Balázs elnöki megnyitása után Valentsik Ferenc, a város országgyűlési képviselője nagyszabású beszédben foglalkozott a törvényhatósági bizottságok határozatainak értékével s felhívta a polgárságot,

hogy Udvarhely vármegye kiterjeszkelt határozatával szemben foglaljon állást. Ezután az értekezlet megalakította a népgyűlés rendező-bizottságát, melynek elnökéül Gáspár Balázst, alelnökéül Csillag Józsefet és jegyzőjéül Szorger Ferenczet választották meg.

Mindszenten a szociáldemokrata párt és a függetlenségi párt vasárnap erősen látogatott közgyűlést rendeztek a véderőjavaslatok ellen és az általános választójog mellett. A szociálisták szónoka Csizmadia Sándor volt, a függetlenségié pedig Korom Lajos, az ottani függetlenségi párt elnöke, aki a gyűlés elnöke is volt egyuttal. Csucs Lajos a szentesi függetlenségi névben jelentette be csatlakozását. Az előterjesztett határozati javaslatot egyhangulag elfogadták.

Bizalom vesztegetéssel.

Ma tartotta Heves vármegye őszi rendező közgyűlését, melynek során többek között az ismeretes *versecki* átiratok is szerepeltek. Az a törekvés, hogy mint igyekezett a vármegyei munkapárt az átirat elfogadása mellett többséget szerezni, élénk fényt vet a kormánypárt működésére és a maga teljes egészében a választásokra emlékeztet. A vidékre már hetek óta jártak a főispán megbízott emberei és minden bizottsági tagot kapacitálni igyekeztek az átirat elfogadása mellett. Ahol a szóp szó nem használta, ott fenyegetéssel és megvesztegetéssel próbálkoztak. A vesztegetésre fejenként 20-40 koronát szántak. Amelyik ellenzéki bizottsági tagot nem lehetett meggyőzni, azt arra akarták rábírní, hogy a közgyűlésre ne jöjjön be. Egerben minden szállót és fogadót a munkapárt befoglalt és így az ellenzéki bizottsági tagok nélkül maradtak. Az összes virilista tagoknak *Vidaresek* érseki titkár egy levelet adott át, melyben felszólította a bejövételre és arra, hogy a munkapárttal szavazzanak. Több pap emiatt panaszszal is élt és hangoztatta, hogy szavazatát erkölcsi kényszer miatt kénytelen az átirat elfogadása mellett adni. Tegnap este a Széchenyiszállóban a főispán részvétele mellett nagy banket volt, mely reggelig tartott. Sok munkapárti bizottsági tag onnan jött be a gyűlésre. A kormánypárt minden emberének részt kellett venni a gyűlésen. *Begovesevits* preláust két ember vitte a léposökön, mert betegsége miatt jární nem tudott. A gyűlés zajos és ingerült hangulatban folyt le. A javaslat ellen először *Szederkényi* Nándor szólott. Beszédében jellemezte a munkapárt egész eljárását. Elitélte *Verseck* következtet. Átiratait. Felhívja a parlamenti küzdő ellenzék, hogy ezekre az átiratokra ne adjon semmit, ne zavartassa magát hazafias munkájában. Végül indítványozta, hogy az átiratokat helyezték irattárba. Utána gróf *Keglevich* Gyula beszélt, ki pártolta az átiratokat. Ezután emelkedett szólásra gróf *Károlyi* Mihály, aki nagyon érdekes beszédet tartott. Az *obstrukció jogosultságát fejtegette* és lelkes szavakban tolmácsolta, hogy a vármegye az átiratokat tegye levéltárba. Majd *Mayer* János beszélt a kiszardák nevében. Nagy szenzáció között említette fel, hogy az imént, amikor kérdést intézett *Gonda* Pál bizottsági taghoz, hogy miért lelkesedik a kormány javaslatára mellett, azt a választ kapta, hogy szavazataért meg van ígérve, hogy *fiát a katonaságtól kibocsátják*. *Dőszeghy* Mihály átányi református lelkész beszéde után megkezdődött az izgalmas szavazás, amelynek eredménye, hogy az átirat elfogadása mellett 140, ellene pedig 97-en szavaztak.

Csanádmegye mai közgyűlése, amelyen *Jakabffy* István főispán elnököt, tárgyalta a *versecki* átiratot. Ellene *Justh* Gyula, mellette *Náray* Lajos beszéltek. Végül névszerinti szavazásban 89 szavazattal 69 szavazat ellenében a közgyűlés kimondta, hogy a *versecki* átiratot magáévá teszi. A közgyűlést megelőzőleg a főispán *válságos kortas-hadjáratot* indított az állandó választmány javaslatának elfogadása érdekében. A husz szavazattöbbséget a függő helyzetben levő bizottsági tagok: bérlők, tisztviselők presszionálásával lehetett csak elérni. A választott bizottsági tagok kevés kivétellel az ellenzékkel szavaztak. A főispánnal szavaztak az oláh bizottsági tagok is.

Pozsony vármegye mai közgyűlésén *Bartal* Aurél főispán napirend előtt megemlékezett *Apponyi* Albertnek, a vármegye szülöttének azon érdemeiről, amelyeket a magyar viszonyoknak Amerikában való ismertetésével szerzett. A főispán indítványára elhatározták, hogy gróf *Apponyi* Alberthez az alispán útján üdvözölő iratot intéznek amerikai utjának sikere alkalmából. A közgyűlés ezután áttért a napirend tárgyalására. Napirenden volt a *versecki* felirat az obstrukció ellen. Dr. *Sággy* Gyula országgyűlési képviselő a Kossuth-párt álláspontját fejtegette. Indítványozta, hogy a közgyűlés térjen napirendre a *versecki* átirat fölött. *Vermes* Zoltán munkapárti és *Juriga* Nándor tőp nemzeti képviselők, dr. *Katona* Mórjecz jogakadémiai tanár, dr. *Neumann* József ügyvéd a *versecki* átiratot támogatták. A közgyűlés ezután 223 szavazattal 33 ellenében elfogadta a *versecki* átiratot.

Kolozsvárról jelentik: Kolozsvár város törvényhatósága ma délután tartotta közgyűlését, amelyen gróf Eszterházy Kálmán főispán elnökölt. Több tárgysorozati pont elintézése után következett a verseczi három átirat. A szakbizottságok javaslatát a városi tanács magáévá tette és szintén elfogadta. Jásra ajánlotta a közgyűlésnek. Az első felszólaló Tanács József, aki megismételte a szakbizottságokban tett azon javaslatát, hogy a verseczi átiratokat vegyék le a napirendről. Beszéde alatt Apáthy István egyetemi tanár, az ellenzék vezére élénk szóváltásba került dr. Deák Alberttel. Tanács után Menyhárt Gáspár ügyvéd egyetemi magántanár kijelenti, hogy az obstrukciónak nincs létjogosultsága. Ezután Apáthy István, az ellenzék vezére emelkedik szólásra és szenvedélyes hangon kijelenti, hogy azok, akik az obstrukció ellen szavaznak, parancs szóra vagy érdekből teszik. Apáthynek a kijelentései viharos ellentmondást és nagy avardást idéztek elő. „Ne tessék sértegetni!” és hasonló felkiáltások hangzottak el. Gróf Eszterházy Kálmán kijelenti Apáthynek, hogy véleményét szabadon nyilváníthatja, de nem szabad sértőnek lennie. (Taps.) Apáthy tovább is szenvedélyes hangon folytatta beszédét, amelynek során a többség viharosan tiltakozott. Különösen heves jelenetekre adott alkalmat, amiközben azt mondta, hogy a munkapártnak elődei a nemzetellenes pártok voltak és ez a párt nem többsége a nemzet akaratának. Apáthy után dr. Török István szólalt fel, ki nem fogadja el a bizottságok javaslatát. Ezután dr. Várady Aurél ügyvéd emelkedett szólásra és kijelenti, hogy egy párthoz sem tartozik, de őt is ellenzékinek tartja és elítéli a jelenlegi obstrukciót. Külön javaslatot nyújt be, amely elítéli az obstrukciót, de nem kívánja a házszabályok megváltoztatását. — Ezután Kenéz Béla egyetemi tanár szólalt fel, aki nem fogadja el a szakbizottságok javaslatát. Kiss Mór egyetemi tanár kimutatja, hogy az obstrukció célja nem egyéb, mint a kormány megbuktatása. Az obstrukciónak már azért sincs létjoga, mert ok nélkül lejáratták. Somogy István bizottsági tag nem fogadja el a bizottságok javaslatát és indítványozza, hogy a kormánynak bizalmatlanságot szavazzanak. Gróf Eszterházy Kálmán ekkor kijelenti, hogy tíz városi bizottsági tag indítványt adott be a vita bezárására. A szabályok értelmében ezt az indítványt szavazás alá bocsátja és kijelenti, hogy ennek elintézése után további vitának nincs helye, azonban az indítvány beadásáig feliratkozott szónokoknak joguk van felszólalni. Apáthy István névszerinti szavazást kér, amelynek eredményeként 45 szóval 28 ellenében a törvényhatósági bizottság a vitát bezárja. Egy negyedóra szünet után Hirsch Ödön és Gombos Ferenc városi bizottsági tagok szólaltak fel a javaslat ellen. Végül Tanács József és Várady Aurél zárószavai után a főispán szavazásra bocsátotta az obstrukció elintézésére vonatkozó verseczi átiratot. Az ellenzék indítványozza, hogy az átiratot vegyék le a napirendről. A közgyűlés 49 szóval 27 ellenében kimondotta, hogy az átiratot nem veszi le a napirendről. Ugyancsak névszerinti szavazással 48 szavazattal 24 ellenében elfogadta a közgyűlés a városi szakbizottság javaslatát.

A csanádi főispán lemondása.

Egy ma este érkezett aradi híradás szerint Jakabffy István, Csanádmegye főispánja beadta lemondását. Ez a hír annyival is inkább érdekes, mert Csanádmegye épp ma határozott a verseczi átiratok fölött és éppen Jakabffy főispán kortes-hadjáratának és hivatali pressziójának tudható be az az eredmény, hogy a közgyűlés husz szavazattal többséggel elfogadta a verseczi obstrukciót elintéző átiratot.

Kétségtelen, hogy ezzel a csanádmegyei puccsal a kormány elsősorban Justh Gyulát akarta megsebezni, akinek neve ugyyszólván Csanádmegyéhez van növe. A puccs sikerült, de a siker áldozata nem Justh Gyula, hanem maga a főispán lett.

Jakabffy főispán ugyanis belátta, hogy mai ténykedésével talaja teljesen megingott. Az ellenzék, amelyet kijátszott, most már a legkiméletlenebbül fogja támadni és nem fog addig nyugodni, míg állásából ki nem veti. Ezt akarta megelőzni tehát azzal, hogy önként hozta meg azt az áldozatot, amelyet az ellenzék őt kényszeríteni akarta és lemondott állásáról.

Az aradi híradás szerint a főispán lemondásának oka az, hogy nem akar tovább főispán maradni és visszakivánczik a külügyminisztériumba, ahol külügyi titkár volt. Utódja Csanád vármegye főispáni székében Szójka Kálmán, a nagylaki kerület országgyűlési képviselője lesz. A főispán lemondásáról a következőleg nyilatkozott:

— Az igaz, hogy lemondásomat beadtam,

azonban még most, egy ideig megmaradok főispánnak, mert míg Khuen marad, addig én is dolgozom. Meglehet különben az is, hogy Csanádmegye főispáni székében hamarosan be fog állani a változás, én azonban ezt nem sürgetem.

Szójka Kálmán kinevezésével megüresedik a nagylaki kerület. A napokban tekintélyes küldöttség járt Aradon, hogy a mandátumot dr. Nagy Sándor volt képviselőnek, aki mindössze 25 szavazattal maradt kisebbségben, felajánlja. Nagy Sándor a jelölés elfogadásáról még nem nyilatkozott.

Tomasics üzelmei.

Az összes ellenzéki pártok a legnagyobb felháborodással tárgyalják Tomasics bánnak a magyar sajtóban leplezett és egyáltalán meg nem ezáfolat üzelmeit. A Drávan tuli részeken uralkodó tarthatatlan állapotok legközelebb szóba kerülnek a képviselőházban is. Polónyi Dezső sürgős interpelláció alakjában fog velük foglalkozni, de szóvá teszi azokat Mezőssy Béla is.

Sajnálatos a dologban az elnökség felfogása, amely nem engedi meg, hogy ilyen fontos államügyek napirend előtt való felszólalás alakjában tárgyalassanak azokat az interpellációk utjára utalja. Ez az oka, hogy az ellenzék most indítványt terjesztett be az interpellációk irányzatossá megdolgában, amelyet holnapután okol meg Ráth Endre képviselő.

Véres napok előtt.

— Olaszország Tripolisz ellen. —

Az olasz flotta állítólag elindult.

— Aehrenthal kalandorpolitikája. —

Budapest, szeptember 25.

Egy szenzációs távirat ma a háború közel rémít állította Európa elé és a szenzációs távirat hírére valamennyi európai tőzsdén hanyatthomlok estek az értékek. Ez a hír azt jelentette, hogy Olaszország tegnap este utnak indította egy flottáját Tripolisz ellen. Ha ez a hír igaz lenne, a hatalmas czirkálók a kiserejükben levő torpedóleppel azóta már nyilván horgonyt is vetettek a vitás afrikai partok előtt.

Ezredig eddig még nem érkezett hír, sőt éppen ellenkezőleg: egy Párison keresztül érkezett értesítés szerint az olasz hajók még el sem indultak. Egyelőre nem lehet megállapítani, hogy mi történt hát tulajdonképpen, mindenesetre gyanus, hogy az olasz flotta küldetését jelentő magántáviratokra késik a hivatalos czáfolat. Egyáltalában nagyon gyanus az a hallgatás, mely az olasz külügyminisztérium tájékán uralkodik, a diplomaták nagy csendessége a helyzet súlyos voltára enged következtetést. Ezuttal teljesen hiányzik a nemzetközi konfliktusok szokásos introdukciója: a kormányok jegyzékváltása és egyezkedő tárgyalása. Mindez azt alátámasztja, hogy Olaszországnak nincs mit tárgyalnia Törökországgal, mert a céljához amugy sem vezet békés út. Olaszország Tripoliszt akarja: nagykövetei által már tudtára is adta a nagyhatalmaknak, hogy a tripoliszi kérdést rendezni akarja. Ez a rendezés diplomata nyelvről lefordítva egyszerűen elrablást jelent. Az olasz sovinizmus régróta tekint sávár aspirációkkal át az olasz területhez oly közel fekvő Tripolisz földjére. És most, amikor a nemzetközi helyzet erre alkalmasnak mutatkozik, hivatalos Olaszország is egyszerre kész lett arra, hogy a sovinizmus fölbuzdulásának eleget téve, nekivágjon a tripoliszi kalandnak.

Hogy Olaszországnak sem jogezime, sem erkölcsi alapja nincs ehez az akcióhoz, azt nem kell sokat magyarázni. Közönséges, gorbomba erőszak ez, nyílt utszéli támadás Törökország szuverénitása és tulajdonjoga ellen. A világtörténelem tanúsága szerint az államok nem igen szoktak erkölcsi skrupulusokat támasztani akkor, amikor területszerző aspirációik feltámadnak. Olaszországot sem az erkölcsi skrupulusok izgatják, hanem az a kérdés, hogy egy esetleges annexióhoz mit szólnak a nagyhatalmak? És amilyen gyerekek

az üzenetváltások Róma és Konstantinápoly között, éppen olyan sürűek Róma és Berlin, Róma és Páris, Róma és London között. Egy táviratunk azt is tudni véli, hogy katonai akcióra csak akkor kerül a scr, hogy ha ezek a tárgyalások befejeződtek.

Bizonyos, hogy a tripoliszi kérdés erőszakos megoldására Olaszország a legalkalmasabb időpontot választotta. Franciaország még meg sem emésztette azt a koncepciót, amit számára a marokkói térfoglalás jelent. Anglia álláspontja még nem ismeretes, de azzal, hogy a tripoliszi angol alattvalók védelmét Olaszországra bízta, előre elárulta barátságos indulatait. Vagyunk még mi, Németország és Ausztria-Magyarország, nekünk azonban az olasz szövetséges társaink és már is megtettük nekik azt a szívességet, hogy a portának közös jegyzékben az olasz követelések teljesítését ajánlottuk.

Emlékeztet még, hogy az annexió idejében Olaszország kétszínű magatartással nem sietett ilyen hamar segítségünkre és semmi okunk sem volt arra, hogy a pánszlávizmus terjeszkedésével szemben egyetlen természetes balkáni szövetségesünknek, Törökországnak a szimpátiáját ilyen hamar eljátszjuk. Önként vetődik föl az a föltevés, hogy ezt aligha cselekedtük ingyen s párisi diplomata körökben valószínűnek tartják, hogy viszonzás fejében mi Olaszországtól szabad kezet kaptunk a Balkánon Albániát és a szandzsákot illetőleg. Ismerve Aehrenthal kalandos és imperialisztikus irányu politikáját, ez nem látszik lehetetlennek, megeshetett, hogy az az érdektársaság, amelyik már régróta vágyakozik az Ozmán-birodalom egyik vagy másik darabjára, most közös megegyezéssel elérkezettnek látja az időt az általános osztozkodás megkezdésére.

A magyar közvélemény a leghatározottabban tiltakozik minden ilyen kalandor beavatkozás ellen. Mi nem akarunk beállani rablóknak a rablók közzé, nekünk nem kell sem a szandzsák sem Albánia és sem a magyar nép vére, sem a magyar nép adófillérei nem arra valók, hogy Aehrenthal új babérokat vásároljon magának a történelmi irók számára.

Távirataink a következők:

Elindult az olasz flotta.

Róma, szeptember 25.

Szombaton délután a római tőzsdén elterjedt a hír:

— A középtengeri olasz hajóraj elindult Tripoliszba!

Ez a hír igaznak bizonyult. Az olasz képviselők és a tőzsde vezetői a hadügyminisztériumhoz fordultak felvilágosításért, itt azonban megtagadtak minden feleletet. Vasárnap azonban félhivatalos kommuniké jelent meg, mely híril adja, hogy az olasz középtengeri flotta Aubry admirális vezetése alatt szombaton délután elindult Sziracusából, Szicília hadi kikötőjéből. A félhivatalos jelentés mindjárt hozzátette, hogy a hajóraj nem visz magával csapatokat és célja nem is Tripolisz megszállása, hanem tisztán az, hogy a Tripoliszban élő olasz lakosság életét és vagyonát megvédje a forogó mohamedánoktól.

A hajóraj, mely a siracusai kikötőből szombaton elindult, két divízióból áll. Az első divízióhoz tartoznak a Róma, Napoli, Amalfi és Pisa nevű páncéloshajók, melyek sebessége huszonhárom csomó. A második divízióhoz tartoznak az olasz flotta régebbi hadihajói: Garibaldi, Feruccio és Varese, melyek sebessége huszonegy csomó. Ezeket kívül mind a két divízióhoz több torpedó és torpedózó tartozik.

Páris, szeptember 25.

Az ide ma délelőtt érkezett távirat szerint a török flotta Tripoliszba való érkezését ma reggelre várták, eddig azonban nem érkezett hír a flottáról. Ugyane távirat szerint Olaszország hatvan ezer katonát küld Tripolisz felé és ha ez nem lesz elégséges, további csapatok indulnak. Abban a pillanatban, mikor az olasz katonák Tripolisz földjére lépnek, Törökország megszakít minden diplomáciai érintkezést Olaszországgal és a fegyveres mérkőzés elkerülhetetlenné válik.

Páris, szeptember 25.

A külügyminisztérium értesülése szerint az olasz hajóraj ma délig sem Syracusából, sem Messinából nem indult el. Egyáltalán a csapatok hajóra szállítása bizonyos lassúsággal megy végbe és ebből arra következtetnek, hogy az olasz kormány be akarja várni azoknak a tárgyalásoknak eredményét, amelyek Párisban, Berlinnel most folyamatban vannak és az igazi katonai akció Tripolisban csak akkor fog megkezdődni, ha már a francia-német marokkói szerződés létrejött, ha ugyan megelőzőleg Törökország és Olaszország között nem sikerül a békés megoldás, amelynek érdekében a német diplomácia erősen fáradozik. Ebben az esetben Olaszország hozzálát a tripoliszi partvidék megszállásához. Első sorban Barka kikötővárost szállná meg az olasz csapatok, mert mindjárt nem merészelnék behatolni az ország belsejébe, mivel a bennszülfött lakosság annyira fanatizálva van az olaszok ellen, hogy az olasz katonai fellépés ott nagyon kockázatosnak látszik.

Róma, szeptember 25.

A Regina Margherita nevű olasz postagőzös, a melyet állítólag a törökök Mersina-ban lefoglaltak, tegnap reggel Lutakiából Alexandriába indult.

Málta, szeptember 25.

Tegnap egy olasz csatahajó haladt el erre. Ma reggel két csirkalót láttak, amelyek Tripolis irányában haladtak délfelé. Tripolisból minduntalan olaszok és más európaiak érkeznek. Egy gőzösön ma 87 európai érkezett. Egy másik gőzöst külön arra a célra béreltek ki, hogy európaiakat hozzon el Tripolisból.

Olaszország mozgósít.

Róma, szeptember 25.

Az a felvilágosítás, melyet az olasz kormány a kérdezősködő képviselőnek, újságoknak adott, esikenteni igyekszik a flotta elindulásának jelentőségét. A kormány kijelentette, hogy a hadiláióparancsnokai lepecsételt rendeletekkel indultak el Tripolisba, de *csaljuk csupán tüntetés és az, hogy a mohamedán lakosságtól fenyegetett európaiak életét és vagyonát megvédi.* Ennek bizonyítéka az, hogy a hadihajók sem teljes csapatokat, sem nagyobb mennyiségű élelmiszert és municiót nem vittek magukkal.

Ezt a védekezést azonban megczafolják azok a jelentések, melyek Tunison keresztül érkeztek az európai udvarokhoz. Ezek szerint az olasz kikötőkből már *negyven szállítóhajó indult el Tripolis felé, lőszerrel és élelmiszerekkel. Milanóban, Nápolyban és Turinban mozgósították a Vöröskereszt ottani kirendeltségeit.* A mozgósítási híreket Milanóból is megerősítették. Az innen Rómából érkezett jelentések azt mondják, hogy egész Olaszországban nagy lelkesedéssel fogadták a mozgósítás hírét és tüntettek a kormány mellett. Már a szombat délutáni tőzsdén erősen érezhető volt a háborús hírek hatása. A kurzusok, különösen az olasz járadék kurzusai erősen estek.

A mozgósítás híre a Vatikánban is nagy nyugtalanságot keltett. A pápa részletes jelentést kért és azt a reményét fejezte ki, hogy a *konfliktust még békésen elintézhetik.*

Vasárnap a késő esti órákban már az a hír terjedt el, hogy az olasz hadihajók *kikötöttek Tripolisban, a csapatok már szárazföldön vannak és a török hajók két olasz szállítóőzöst konfiskáltak.* Ezeket a híreket azonban illetékes helyen *nem erősítették meg.*

Róma, szeptember 25.

A lapok jelentése szerint a kormány szigorú intézkedéseket tett annak keresztülvitelére, hogy a sajtó a katonai hírek terjesztésének tilalmát a legpontosabban tartsa be. A kormány rámutat az ezen tilalom áthágásából folyó büntetőjogi következményekre.

Piombino, szeptember 25.

Tegnap innen egy gyalogosztály Florenzbe indult. Abban a téves hitben, hogy Tripolisba szánt csapatokról van szó, mintegy 300 ember, akik között több anarohista volt, *tüntettet az álli-*

tólagos expedíció ellen. Interveniáló hatóságok közvegek kövekkel dobálták meg és ezek kénytelenek voltak fegyverüket használni. Az összeütközésnél 13 karabélyos, köztük egy hadnagy és 5 tüntető megsebesült. Az utóbbiak közül az egyik ma meghalt.

Róma, szeptember 25.

A Stefáni-ügynökség a következő kommunikát közli: A kölesön kibocsátásáról szóló hírek teljesen alaptalanok. *Az államkincstár bíróiban van mindazon szükséges eszközöknek, hogy valamennyi szükségletnek eleget tessen, anélkül, hogy a legcsekélyebb kölesön kibocsátása ügyében kénytelen volna a pénzügyteltekhez fordulni, avagy pedig hogy kincstári utalványok eladásához kellene nyulni, amelyeknek forgalma ezidőszert csak tíz millióra szorítkozik.* A jelen körülmények között és esetleg szükségessé váló rendkívüli kiadásokat a régebbi költségvetési évekből fennmaradt feleslegekből fogja a kormány fedezni.

Berlin, szeptember 25.

A Berliner Zeitung am Mittag Olaszország Tripolis-akciójáról ezeket jelenti: *Olaszország megkezdte akcióját, előreláthatólag még mielőtt a mai nap véget érne.* A katonai léghajók azt kapták parancsba, hogy Szirakuzába induljanak. Ezeket a rendeleteket az olasz hadvezetőség aeroplánok útján eszközölte, amelyek a legutóbbi olasz hadgyakorlatok alkalmával kitűnően beváltak. Az eddigi intézkedések szerint nyolcz ezred vesz rész az expedícióban. Az olasz hadügyminisztérium már több nappal ezelőtt nagy hadi szállításokra vonatkozólag kötött szerződéseket és óriási árakat fizet, de kiköti, hogy a szállításoknak azonnal meg kell történnie. Az akció, mint a lapok egybehangzóan jelentik, oly módon van tervezve, hogy egyelőre 30.000 embert szállit Olaszország a tripoliszi partokra. Az akció stádiumát október közepére várják.

A hatalmak beavatkozása.

Konstantinápoly, szeptember 25.

A portához közelálló körökből azt jelentik, hogy *Ausztria-Magyarország Németországgal egyetértve azt a tanácsot adta a portának, hogy teljesítse Olaszország követeléseit a béke érdekében.*

Páris, szeptember 25.

Az itteni lapok egyértelműen azon a véleményen vannak, hogy a *hármasszövetség támogatni fogja Olaszország akcióját.*

Róma, szeptember 25.

A Tripolisban élő angolok védelemért fordultak kormányukhoz. Az angol kormány értesítette erről az olasz kormányt és felszólította, hogy védje meg a tripoliszi angolokat. *Angolország tehát támogatja Olaszországot.*

A német kormány megtiltotta a török hadseregnek *szolgáló német tiszteknek, hogy az Olaszország ellen induló akcióban részt vegyenek.* Hasonló utasítást adott az angol kormány is az angol tiszteknek.

Bécs, szeptember 25.

A török kormány Olaszországnak Tripolisban tervezett föllépése ellen *Németország és Ausztria-Magyarország diplomáciai intervencióját fogja kérni.* A porta már megtette ez irányban a szükséges lépéseket.

Berlin, szeptember 25.

A kormányhoz közel álló lapok azt írják, hogy *Németország és Ausztria-Magyarország támogatni fogja Olaszországot, valamint Olaszország is támogatja Ausztria-Magyarországot Bosznia annexiójában.* Magáról Aehrenthal közös külügyminiszterrel azt írják a lapok, hogy a külügyminiszter nem nézi jó szemmel Olaszország afrikai térfoglalását.

Berlin, szeptember 25.

A német kormány megtiltotta a török hadseregben szolgáló tisztjeinek, hogy a tripoliszi kérdés miatt Olaszország és Törökország között esetleg kitörő háborúban résztvegyenek. *Hasonló tilalmat adott ki az angol kormány is.*

A nagy osztozkodás.

Páris, szeptember 25.

Konstantinápolyból táviratozzák: A porta attól, fél, hogy Tripolis megszállása Törökországra nézve más oldalról is súlyos következő-

sekkel járhatna. *Anglia könnyen rászánhatja magát, hogy szuverénitását proklamálja Egyiptom fölött és Ausztria-Magyarország is kísérletet tehet a novibazári szandzsák megszállására, egyben felhasználva az alkalmat arra is, hogy megvesse a lábát Albániában.*

Ehhez a párisi diplomáciai körökben azt jegyzik meg, hogy Ausztria semmi esetre sem egyezett bele Tripolis megszállásába, amíg az olasz kormány nem biztosította arról, hogy Törökország ellen megkezdett akcióját a Balkánra is kiterjeszti. Olaszországnak érdekköréből ki kell zárni Albániát, mielőtt Ausztria-Magyarország bekegyezését megkaphatná a tripoliszi akcióhoz. A francia kormány magatartása a semlegesség. Anglia magatartásáról még semmit sem lehet tudni.

Törökország álláspontja.

Konstantinápoly, szeptember 25.

Vasárnap reggel az a hír terjedt el, hogy az olasz hajók már kikötöttek Tripolisban és *több török hajót hatalmukba kerítették.* Ez a hír a szultán palotájába is elhatott és a szultán a bajrávünnap ezerimóniai után *magához hívatta a nagyvezirt és jelentést kért.* A nagyvezir kijelentette, hogy Konstantinápolynak nincs közvetlen összeköttetése Tripoliszal és így ha igaz is az olasz megszállás híre, arról a török kormány csak néhány nap múlva kaphat hivatalos jelentést. A török hadügyminisztérium szintén nem kapott hivatalos jelentést, itt csak annyit tudnak, hogy az olasz kikötőkben állomásozó hajók parancsot kaptak, hogy *készen álljanak az elindulásra.* A többi hír még nem nyert megerősítést.

A török hadügyminisztérium lázasan készülődik. Az intézkedéseket egy bizottság vezeti, melynek élén a hadügyminiszter áll.

Egy olasz postagőzös, mely Athénből indult el, tegnap reggel a Dardanellákhoz érkezett, de *rögtön visszafordult, mert parancsot kapott a visszavetésre.* A konstantinápolyi kikötői hatóság egy olasz hajónak, amely tegnap akarta elhagyni a kikötőt, *nem engedte meg az elindulást.*

Konstantinápolyban a hír abban a formában terjedt el, hogy az olaszok megszállták Tripoliszt. Villámgyorsan terjedt el a riasztó hír a török fővárosban. A török lapok külön kiadásokban adták tudni a közönségnek és felszólították a kormányt, hogy azonnal nyílt felvilágosítást követeljen az olasz kormánytól és szükség esetén háborúval is védje meg a török birodalom integritását. A török hadügyminisztérium, mely hétfőn reggelre várta a Siracusából elindult olasz flotta Tripolisba való megérkezését, elrendelte, hogy a török hajók *intőjelet adjanak az olasz hadihajóknak és minden körülmények között akadályozzák meg azok kikötését.*

Konstantinápoly, szeptember 25.

A tripoliszi új váli kijelentette, hogy az olasz kereskedők bojkottjáról Tripolisban egyelőre nincs szó, valamint arról sem, hogy az olaszokat a bennszülöttek részéről veszedelem fenyegetné. Nem felel meg szerinte a valóságnak az a hír sem, hogy Tripolisban olasz csapatok szálltak partra, vagy hogy arra nézve utasítást kaptak volna. Egy magasrangú aktív állami tisztviselő azt mondta, hogy az olaszok nem fognak mint rablók Tripolisba törni. Az olasz kormány legközelebb új jegyzéket intéz a portához, amelyben kifejti kívánságait, de a válasza rövid határidőt fog kitűzni. A követelések nagyjából ismeretesek, azokat a római kormány Németországgal és Franciaországgal egyetértőleg állapította meg és nem tartalmaznak nagyobb eredményeket, mint amennyi Olaszországnak a marokkói tárgyalások során amugy is jutott volna. Hogy vajjon Törökország fegyverezve fog-e ellentállani, az attól függ, hogy van-e kilátása sikerre, de az az egy bizonyos, hogy a tripoliszi kérdés nem marad hatás nélkül Törökországnak a hármasszövetség irányában elfoglalt álláspontjára. Szemére fogják vetni a kormánynak, hogy Angliánál határozott támogatásra talált az olasz aspirációkkal szemben.

Bécs, szeptember 25.

A „Südslavische Correspondenz“ megegyeztetten azt a hírt, hogy a szultán eggyenesen Vil-

mos császárhoz fordult táviratban és intervenczióját kérte Törökország érdekében.

Konstantinápoly, szeptember 25.

Ellenőrizhetlen hírek szerint a hadügyminiszterium egy külön bizottsága azt ajánlotta a kormánynak, hogy egy hadosztályt, két úteget és 12000 fegyvert küldjön Tripoliszba. A folytonos riasztó hírek következtében a mai tőzsdén újabb rohamos irtóskedés következett be.

Törökország kiutasítja az olaszokat.

Páris, szeptember 25.

A *Matin* jelentése szerint a porta értesítette az olasz kormányt, hogyha az olasz hadihajók kikötnek Tripoliszban, akkor a török kormány az európai és ázsiai Törökországban élő ötvétezer olaszt azonnal kiutasítja és az egész olasz kereskedelmet bojkottálja.

Konstantinápoly, szeptember 25.

A Regina Margherita olasz gőzösnek a törökök által Merzinában történt állítólagos lefoglalásáról az olasz nagykövetség semmit sem tud. A hír valószínűleg hamis, annál inkább, mert nincs ok a hajó lefoglalására. Az olasz nagykövetség felfogása szerint az a körülmény, hogy az olasz gőzösök a levante szolgálatot fölfüggesztették, nem a gőzösöknek a csapatszállításra való igénybevételének tulajdonítható, hanem óvintézkedés arra az esetre, ha a diplomáciai viszony Olaszország és Törökország között hirtelen, váratlanul megszakadna. Az utóbbi esetben a törökök a török vizeken levő olasz kereskedelmi hajókat elkobozhatnák.

Tripolisz ára hatvan millió.

Páris, szeptember 25.

Beavatott forrásból híre jár, hogy Olaszországban ismét fölmerült az a terv, hogy Törökországnak Tripoliszért kártérítést fizessenek. Tripolisz vételára, híre szerint, hatvan millió lira lenne.

Az izgalom Tripoliszban.

Páris, szeptember 25.

Miután a tripoliszi kábélösszeköttetés olasz kezekben van, ide csak Tuniszon keresztül érkeznek hírek. A mohamedán lakosság körében elkeveredést keltett az olasz hadikészülődések híre. Szombaton a tripoliszi két európai klubot bezárták és a legnagyobb pénzintézet, a Banca di Roma főkljai szombaton délután már nem nyitották ki pénztárait. Különösen a Tripoliszban nagy számban élő zsidók félnek a háborútól és nagy részük a múlt héten elmenekült Tripoliszból. A benszültek az ország védelmére zászlóaljat alakítottak.

Tripoliszban jelenleg öt osztrák alattvaló is él. Az osztrák-magyar konzulon kívül, aki röviddel ezelőtt foglalta el állását, egy *Ardbauer* nevű bécsi Szahara-kutató vezetése alatt négy tagú expedíció időzik Tripoliszban.

Konstantinápoly, szeptember 25.

Tripoliszi jelentések szerint ott teljes nyugalom uralkodik. A rendőrségnek egy hónap óta nem akadt dolga. Az olasz alkonzul panaszára bizottságot küldtek ki, amely megállapította, hogy a panasz, melynek tárgya az, hogy négy fegyveres arab bejárta az utcákat és azt kiáltották, halál az olaszokra — alaptalan.

Olaszország terve.

Róma, szeptember 25.

Olaszországnak eltökélt szándéka, hogy a tripoliszi kérdést végleg rendezze és utasította is összes nagyköveteit, hogy ezt adják tudtára a hatalmaknak. Az olasz kormány már régóta gyűjti a Tripoliszban előfordult inezidensekre vonatkozó okmányokat és ezeket közölni fogja a török kormánynyal, hogy eljárását megokolja. Hogy Olaszország nem szállotta meg azonnal Tripoliszt, ez eddig csak a német kormány magatartásán múlt. A német kormányt ugyanis a porta felkérte, hogy képviselje érdekeit a tripoliszi kérdésben. Bizonyos, hogy a német kormány szövetségeseinek sem akar akadályt gördíteni az útjába.

Stolypin merénylőjét felakasztották.

— Kokovezev az új miniszterelnök. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 25.

Az oroszországi események ugylátszik minden különösebb emóció nélkül csendesednek el. Bagrovot ma reggel a kievi erőd udvarán felakasztották, *Stolypin* utódát *Kokovezev* pénzügyminiszter személyében már kinevezték, Oroszországban nagyban folyik titokban az inkvizíció, de külsőleg minden elcsendesül. Előreláthatóan nem lesz pogrom, a terroristák, akik közül ismét vértanuhálált halt az egyik, csendben, de biztosan folytatják munkájukat. Egyelőre semmi láрма, semmi forradalom, és ez nagyon jól esik az orosz kormányköröknek, amelyek még mindig nem tértek észre és folytatják ott, ahol elhagyták: az orosz politika nem változik meg, minden a régiiben marad, csak a miniszterelnök személye változott.

Ami a külügyi politikát illeti, itt sem fog beállni semmiféle változás. Oroszországban a külügyi politika intézésére még sokkal erősebb befolyást gyakorol az uralkodó, mint a többi európai államokban és a miniszterelnök és külügyminiszter csak arra való, hogy nevével és személyükkel fedezzék a császár akaratát. *Kokovezev* híve az orosz-francia szövetségnek. Ami pedig a hármasszövetséget és különösen a monarchiát illeti, egyelőre nincsen ok arra, hogy a monarchia bizalmatlanul fogadjja az új orosz miniszterelnököt.

Oroszországi híreinket a következőkben adjuk:

Bagrov kivégzése.

Kiew, szeptember 25.

Bagrovot ma reggel az erőd udvarán felakasztották. A császár jóváhagyása tegnap este érkezett meg és ezt azonnal közölték a halálra ítélttel. *Bagrov* kivégzése előtt engedélyt kért arra, hogy egy rabbal beszéljen, mikor azonban megtudta, hogy a fegyhazi rendtartás értelmében a beszélgetésnél az ügyésznek is jelen kell lennie, lemondott szándékáról. A kivégzés reggel 7 órakor történt és csak hivatalos személyek voltak jelen.

A kivégzésnél a nacionalista klub alelnöke és az igazi orosz férfiak szövetségének néhány tagja volt jelen. Közvetlenül az akasztás előtt *Bagrov* megkérte a jelenlevőket, adják át üdvözlését szüleinek és még egynéhány szót mondott, de azt már nem lehetett megérteni, mert a kivégzésre kirendelt rab szorosra fogta nyakán a hurkot.

Kiew, szeptember 25.

Több hírlapírónak és városi képviselőnek megengedték, hogy *Bagrov* kivégzésénél jelen lehessenek. A halálos ítélet végrehajtását a kievi fogháznak egyik gyilkosság miatt elítélt fegyverese vállalta magára, azzal a feltétellel azonban, hogy nem viszik vissza a kievi fogházba.

Kokovezev miniszterelnök.

Pétervár, szeptember 25.

A pétervári hivatalos lap vasárnapi száma közli *Kokovezev* pénzügyminiszternek miniszterelnökké történt kinevezését. *Kokovezev* egyúttal megtartja a pénzügyminiszteri tárcát is. A kievi véres merénylet után és a boszút líhegő orosz nacionalisták lármája közepette Nyugateurópa közvéleménye és a haladás barátai sok megnyugtatót találnak abban, hogy a császár választása *Kokovezev*re esett, aki az utóbbi időben nem egyszer érvényesítette befolyását és a császár bizalmát a mérséklet politikájának szolgálatában. *Kokovezev* a pétervári hivatalnoki arisztokrácia legkiválóbb képviselői közé tartozik és miniszter társai közt egy sincs, aki őt képesség, tudás és tapasztalat dolgában felülmúlja. Péterváron sok barátja van és kevés ellen-

sége és ezek is a szélső reakcionárius pártokban, a kiktől *Kokovezev* mindig távol tartotta magát és akiknek törekvéseit mindenkor nyíltan elítélte. — Nagy érdemeket szerzett magának az orosz büntető-rendszer emberségesebb reformálásával és később mint pénzügyminiszter a megrendült hitel megszorításával és a pénzügyi egyensúly helyreállításával.

Pétervár, szeptember 25.

A „*Rosszija*” jelentése szerint alaptalanok azok az újsághírek, amelyek szerint *Stolypin* halálával az orosz politika megváltozik. *Stolypin*nek a birodalommal és szükségleteivel szerves összeköttetésben álló politikája eddigi képviselőjének halálával nem szűnhetik meg.

Hajsza a forradalmárok után.

Pétervár, szeptember 25.

Itt újabb tömeges házkutatások voltak, több társulatnál, mely alkalommal számos embert letartóztattak és sok könyvet, valamint nagy terjedelmű levelezéseket elkoboztak. Egy tudományos társaság helyiségeiben 30 embert tartóztattak le.

Pogrom.

Pétervár, szeptember 25.

Jekaterinoszlavban e hónap 23-ára és 24-ére néhány csavargó pogromra hívta fel a lakosságot.

EGYHÁZAK.

— (Országos evangélikus ünnepélyek.) Két országos jellegű és jelentőségű hazai protestantizmust erőteljesen szolgáló, előkelő intézmény tartotta az elmúlt szombaton és vasárnapon közgyűlését és ezzel kapcsolatos ünnepélyét a Felvidék egyik legrokonoszevebb városában, a történeti nevezetességekben is gazdag Besztercebányán. A Luther-irodalmi társaságnak volt évi közgyűlése, fennállásának huszonötödik évi évfordulója és a Magyar honi evangélikus egyetemes gyámintézet közgyűlése. A két régi és érdemes testület együtt közgyűlése.

A Luther-társaság közgyűlésén *Scholtz* Gusztáv püspök elnökölt, akinek igen hatásos megnyitó beszéde után az évi jelentés és a többi tárgy következt s az egyes egyházi és városi hatóságok hivatalos szónokai üdvözölték a társaságot. Este hat órakor Luther-estélyt rendeztek az evangélikus hatalmas templomában. Azután este ismerkedési estély volt, amelyen több mint háromszázan vettek részt. Vasárnap az egyetemes gyámintézet napja volt. A reggeli isteni tiszteleten *Paulik* János a nyíregyházi ev. egyház elismert szónok-papja prédikált. Nyolcz órakor a Luther-társaság irodalmi bizottsága ült össze tanácskozássra. Déltől 9 órakor a gyámintézeti istentiszteleten *Kovács* Andor orosházi lelkész mondott a közönséget teljesen megkapó ünnepi beszédet, utána az egyetemes gyámintézet tartotta ötvenegyedik évi közgyűlését *Láng* Lajos v. b. t. t. világi elnöke s *Gyurátz* Ferenc püspök, később pedig *Scholtz* Gusztáv püspök egyházi elnöke alatt.

A közgyűlést a templomban tartották meg, rendkívül nagy közérdeklődés mellett. A tanácskozást dr. *Láng* Lajos bírta, a gyámintézet világi elnöke nyitotta meg. Jelezte, hogy az intézet tavaly befejezett félszázados áldású munka után az új félszázadot Besztercebányán kezdi meg s meg van győződve arról, hogy az eddigi szép eredmények csak növekedni fognak a jövőben. A gyámintézet eddig több mint két millió korona segélyt osztott ki a rászorult egyházak között. *Gyurátz* Ferenc előadja, hogy az intézet idei gyűjtése a Gusztáv Adolf egyesület adományával együtt a nyolczvanháromezer koronát meghaladja. A püspök végül bejelentette az elnöki tisztségről való lemondását.

Báró *Láng* Lajos dr. meghajlik a püspök régebben eltökélt s életkorával aránytalan munkamennyiséggel indokolt elhatározása előtt s igen megható szavakkal kísért indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktatja *Gyurátz* Ferencnek, a gyámintézet körül szerzett felejtethetetlenül nagy érdemeit. Bejelentette az egyházi elnöki székre elrendelt választás eredményét, amely szerint a kerület egyhangú bizalma *Scholtz* Gusztáv püspök személyében összpontosult. Küldöttség hozta be ezután a templomba a megválasztott új elnököt, akit szinte szünni nem akaró lelkesedéssel fogadtak.

Báró *Láng* Lajos dr. köszöntötte igen meglehangú és megkapó szavakkal az új egyházi elnököt. A gyűlés után disztribúció volt, amelyen számos felkőszöntő hangzott el. A példásan rendezett ünnepségek ezzel befejeződtek.

Levegőberöpült czirkáló.

— Négy százötven ember tüzhalála.

Budapest, szeptember 25.

A francia hajóhadat ismét megrendítőkatasztrófa érte. A hajóhad egyik leghatalmasabb hajója: a „Liberté” nevű czirkáló, mely hétszáz embert hordozott a fedélzetén, ma hajnalban a touloni kikötőben felrobbant. Négy százötven ember röpült a hajóval együtt a levegőbe, az irdatlan vizivár oldalára rogyva, rövid tizenöt perc alatt elmerült a habokban. Valóságos nemzeti szerencsétlenség erejével döbbsentette meg ez a katasztrófa a francziákat. Egyelőre még nem lehet megállapítani a katasztrófa okát; valószínű, hogy a löporkamrákban kipattant szikra okozta a rémes szerencsétlenséget.

A borzalmas eseményről ezek a hírek számolnak be:

A katasztrófa.

A tűz a „Liberté”-n reggel öt órakor tört ki és daczára az erélyes fáradozásnak, átterjedt a hajókamrákra. Egymásután öt robbanás történt, mire a hajó a levegőbe repült és azután oldalára fordult. A hajótestnek az a része, amelyik kiáll a vízből, teljesen elpusztult és siralmas látványt nyújtott. A hajó teljesen kettészakítottnak látezott. Rögtön a robbanás után mentőgözsök siettek a hajó segítségére, de a mentőlegénység között is számos áldozata lett a katasztrófának. A „Liberté” fedélzetén levő tengerészek a levegőbe repültek és a legtöbben holtan estek le a vízbe. Annyit már a katasztrófa pillanatában megállapítottak, hogy az áldozatok száma több százra rughat. A hajón Jaures parancsnokolt.

A „Liberté” katasztrófája úgy történt, hogy a czirkáló kamráiban tűz keletkezett. Mintegy száz ember oly módon menekült, hogy néhány pillanattal a robbanás előtt a tengerbe ugrott és csónakokkal mentették ki őket.

Amikor a tűz kiütött, a „Liberté”-n levő négy kis ágyuból azonnal egy-egy lövést tettek, hogy felriaszák a hajókat és a kikötőt és mentől előbb segítség érkezzen. Nem lehetett megtudni, hogy vajjon adtak-e parancsot arra, hogy a hajókamrákat a víz alá süllyessék és ha adtak, hogy a parancsot kellő időben adták-e?

Toulon álmából riadt föl a hatalmas detonációkra. A hajókatasztrófa leírhatatlan megdöbbenést keltett. Sűrű tömegekben özönlött a lakosság az első robbanás hangjára a rakpartokhoz. A hajóból hatalmas füsttömegek emelkedtek fel. Amikor a füst ezétozolt, a hajótestnek csak egy része volt látható formátlan vas tömegként kiemelkedve a vízből, körülötte uszó roncsok, amelyek után kétségbeesetten kapkodtak a sebesültek. A robbanások egyperces időközökben követték egymást. A „Republique” páncélos hátsó részén a „Liberté” romjai nagy repedést okoztak. A „Republique” páncélos is súlyosan megsérült, úgy hogy a legnagyobb sietséggel a dockba kellett vontatni.

Az explózió azáltal keletkezett, hogy a hajó kazánjából szikra pattant a löporos kamrába. Nyilván vigyázatlanság idézte elő a szerencsétlenséget. Egy verzió szerint az éjszaka a fedélzetre visszatérő matrózok okozták a katasztrófát.

Mikor a tűz kiterése után a „Liberté” kis ágyujából négy riasztó lövést tettek, a hadihajókról lebocsátották a mentőcsónakokat, sőt a „Democratic” páncélos közeledett is az égő „Liberté”-hez, mert ennek a fedélzetén gözszivattyú van. A hajó vezérkarának fele adareszelt és a tisztek majdnem kivétel nélkül a lángok közt lették halálukat. De a közel levő hadihajókon is sok volt az áldozat, így a „Democratic” husz matróz halt meg és ötven megsebesült, körülbelül ugyanennyi a „Republique”-n. Ennek a hadihajónak farán a robbanás nagy léket ütött.

Egy menekült matróz beszéli, hogy az első explózió éjjel félkét órakor történt, de ak-

kor még senkinek sem volt szabad a hajót elhagynia. Félóra múltán bekövetkezett a második robbanás. Jaures kapitány, a „Liberté” parancsnoka megtiltotta, hogy bárki is meneküljön a fedélzetről, mert azt hitte, hogy nem lesz nagyobb veszedelem. Az újabb robbanás-kor aztán meghagyta a parancsnok, hogy az oltásnál fölösleges legénység szálljon mentőcsónakokba. A matrózok azonban nem bocsátották le a csónakokat, hanem hanyatt-homlok ugráltak a tengerbe, hogy uszva jussanak partra. Reggeli hat órakor történt az utolsó explózió, amely után tizenkilenc perezzel a „Liberté” elsüllyedt.

Egy éjjel érkezett távirat a „Liberté” katasztrófájáról még a következő részleteket jelenti: A tűz ma reggel öt órakor keletkezett és olyan rohamosan terjedt, hogy a hajó minden kamrája lángbaborult. Egymásután rövid időközökben öt robbanás történt, míg végre a lángok elértek a löporostornyot, az egész löporkészlet felrobbant és a hajó levegőbe repült. A hajó roncsa féloldalt fordult, már csak egy része meredt ki a vízből. Borzalmas látvány volt nézni a kettévágott hajótestet, amelyen garmadában heverték a megszenesedett és megcsontított holttestek. A robbanás százával hajította a levegőbe a matrózokat s mire visszahullottak a fedélzetre, alaktalan véres hústömegek voltak. A robbanás után a távolabb horgonyzó hadihajókról és a kikötőben levő kereskedelmi hajókról mentőcsónakokat küldtek az égő „Liberté”-hez.

Azonak a matrózoknak száma, akik sétetlenek maradtak, másrészt uszva menekültek partra, 230, a sebesülteké 45, a halottaké pedig több mint háromszáz. A géptermekben és a löpörtornyokban becsúszott legénység közül egyetlen egy sem maradt életben. Az első robbanás után a kikötőben levő többi hadihajó és a kereskedelmi gözösök siettek az égő „Liberté”-hez, de a mentés nagyon veszedelmes volt, mert a lángok átsaptak a többi hajóra is, a „Republique” tüzet fogott, amelyet szerencsére sikerült elfojtani. A városi kórházakból orvosok mentek ki a kikötőbe, a tüzoltóság is ott termelt: a helyőrség szárazföldi csapatai is segítségül siettek, azonban mentésre gondolni sem lehetett. A touloni kikötő köpartjai tele vannak megcsontított holttestekkel. A halottakat csúlyákkal szedik össze a víz felszínén. Közvetlenül a nagy katasztrófa után a Varité sorhajó fedélzetén is szerencsétlenség történt. Egy kisebb kazán megrepedt és egy gépészt a kiömlő gőz halálra forrázott.

A szerencsétlenül járt Libertét 1905-ben bocsátították vízre. A csatahajó 40 millió frankba került, úgy, hogy a francia haditengerészet kára a République sérülésével együtt 60 millió frankra rug. A vizsgálat főképp annak kiderítésére irányult, hogy Jaures parancsnok idején kiadta-e a rendeletet az égő hajókamráknak vízzel való megtöltésére és hogy a parancsokat idején teljesítették-e. Az égő hajó fedélzetén borzalmas jelenetek játszódtak le. Mikor az első robbanás után körülbelül száz matróz a tengerbe ugrott, a többiek is követni akarták őket, de a tisztek kiadták a vezényszót, hogy mindenki maradjon a fedélzeten és foglalja el helyét. A matrózok engedelmeskedtek és így történt, hogy valamennyien ugyanolyan sorsra jutottak, mint maga a hajó.

Az áldozatok.

A „Liberté” hadihajónak összesen hétszáz főnyi legénysége volt. Ezek közül száznegyven kapott szabadságot és így azok a szárazföldön időztek. Az első robbanás után a legénység közül mintegy százan a hullámok közé ugrottak. A többi, kiket álmukból vert fel a robbanás, utánuk akartak ugrani, de a tisztek rájuk parancsoltak és így azok szolgálatot teljesítettek. Eközben lették halálukat. A touloni tengerészeti prefektus jelenti, hogy ma reggel tíz órakor a Liberté hadihajó legénységének névsorolvasásánál kétszázhetvennégyen sorakoztak.

Hir szerint a „Liberté” hadihajó legénységéből háromszázötvenen hiányzanak. A szomszédos hajón és a mentőlegénységből a robbanásnak közel száz áldozata van.

Egy éjjel érkezett távirat azt engedi remélni, hogy a katasztrófa kevesebb emberéletet követeltek áldozatul. Mint ahogy az első hírek írták, mert ezt jelenti: Nincs kizárva, hogy a Liberté halottjainak száma nem haladja túl a 200-at.

Gyász és részvét.

Párisban a touloni hajószerecsétlenség híre, amelyet a lapok külön kiadásban közöltek, megrázó hatást keltett. Az emberek megborzadva állták körül az újságárusokat és olvasták a katasztrófát és annak részleteit.

Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a magyar kormány nevében Aehrenthal külügyminiszter utján részvétét fejezte ki a francia kormánynak a touloni katasztrófa alkalmából.

Vilmos császár Fallières elnökhöz táviratot intézett, amelyben a francia nép nemzeti gyászában való fájdalmas egyetértésének ad kifejezést. Fallières elnök táviratilag mondott benső köszönetet a meleg rokonszenvennek e bizonyítékáért.

A tengerészeti minisztériumban.

Nagy volt a megdöbbenés a tengerészeti minisztériumban s mihelyt a lapok külön kiadásai hírt adtak a katasztrófáról, a matrózok hozzátartozóinak számai ostromolták kérdésekkel a minisztériumot, de az áldozatok névsorát ma még nem lehetett közzétenni. Delcassé tengerészeti miniszter, aki nagyon le volt verve, délben fogadta a sajtó képviselőit s azt mondta nekik, hogy a Liberté tisztikarából alig maradt élve valaki is. Szerinte a robbanásnak igazi oka az lehetett, hogy a löpor összetétele nem volt kifogástalan. A katasztrófa nagyon hasonlít a Jéna pusztulásához. A tüzet még el lehetett volna oltani, ha a rossz löpor a forrástól fel nem robban. A tengerészeti kormány külön vizsgálóbizottságot állított össze. A tengerészeti minisztériumban azt mondják, hogy a katasztrófa oka még nincs felderítve, de az bizonyos, hogy a löporos kamra nem önként gyuladt ki. Delcassé tengerészeti miniszter az első hirre ma reggel különvonaton Toulonba utazott. A kormány felhatalmazta, hogy belátása szerint utalványozzon segélyt a halottak családjának és a sebesülteknek.

TÁVIRATOK.

A marokkói kérdés.

Alencon, szeptember 25.

Az itteni postaépület felavatása alkalmából Caillaux miniszterelnök beszédet mondott, amelyben a többi között a következőket fejtette ki:

— Franciaország arra törekszik, hogy Marokkóban a helyzetet oly módon tisztázza és rendezze, hogy teljes akciószabadságot nyerjen oly vidéken, mely afrikai birtokának lényeges területeit érinti. Franciaországot messzemenő békülékenység és a szembenálló érdekek iránt tanúsított messzemenő megértés vezérlik.

A miniszterelnök nem kételkedik abban, hogy két nagy kulturnemzet, akik mindketten a békét akarják és akiknek egyforma érdekük a béke biztosítása, állandó jellegű megegyezésre fognak jutni, amely nem hagy vissza haragot a kedélyekben. A miniszterelnök fejtegetéseit a jelenlevők nagy tetszéssel és tapsal fogadták.

Berlin, szeptember 25.

A félhivatalos „Nordd. Allg. Ztg.” heti szemléjében kifejti, hogy Kiderlen-Waechter államtitkár Cambon francia nagykövettel a marokkói kérdésben folytatott legutóbbi tárgyalásai során a még fennálló vitás pontok megoldására vonatkozó ajánlatokat szövegezték meg. E közvetítő indítványok egy a német, mint a francia kormányok előtt fekszenek és Franciaország válasza a legközelebbi napokra várható. Ha ez befejező jelentőséggel bírna, úgy, tekintettel arra, hogy a megegyezések Marokkóra vonatkozó részét már letárgyalták, még a kompenzáció kérdésében kell majd a pontos előmunkálatok után már nem hosszadalmas tárgyalást folytatni.

Berlin, szeptember 25.

Cambon francia nagykövet ma felkereste Kiderlen-Waechtert és átadta neki a francia javaslatok új szövegét. Ezzel, úgy hiszik, a tárgyalások első fejezete véget ért.

Berlin, szeptember 25.

A Berlin hadihajó Las Palmasból jövet ismét Agadirba utazott.

Gibraltar, szeptember 25.

Mint a Reuter-ügynökség Melillából hitelt érdemlő forrásból jelenti, a spanyolok részén a Kert folyó mellett történt legutóbbi ittköznetnél 14 tiszt és 76 legény megsebesült. *Aldave* tábornok újabb megerősítéseket kért.

Ujabb lázongás Törökországban.

Cettinje, szeptember 25.

Az úszkübi váit Djakovicában arnauták elfoglalták és a berasi kerületben lévő Rosai arnauta lakosai fellázadtak. A kajmakámot és a helyőrség csendőrségét foglyokul ejtették. A koszovói vilajet mohamedán arnautá népe el van tőkélve, hogy akár vérontás árán is ki fogja csikarni ugyanazokat a kiváltságokat, amelyeket a török kormány a katolikus malisszoroknak biztosított.

A perzsiái események.

London, szeptember 25.

A *Morningpost* jelenti *Teheránból* e hónap 24-ikéről: A turkmének főnöke Gumestepeből azt táviratozta a kormánynak, hogy a volt perzsa saht elfogta és instrukciókat kér.

UIDONSÁGOK.

A kolera.

— Ujabb esetek Budapesten. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 25.

A fővárosról nem mult el a kolera veszedelme, amint azt remélték. Sőt: azonkívül, hogy Budapesten újabb esetek történtek. Ujpest mellett most már Erzsébetfalva felől is fenyeget a veszedelem. Két halottja és nyolcz betege van a remek Ujpesten s a hatóságok még azt az elemi óvintézkedést se léptetik életbe, hogy kitiltanák Budapestről a fővárosi iskolákat látogató ujpesti diákokat.

Mai hireink a következők:

A fővárosban.

A tegnapi nap folyamán a főváros falai között egy koleras és egy kolera-gyanus megbetegedés történt: mind a két eset valószínűleg behuzozolás következménye.

Móricz György hatvanhárom esztendőes napszámú, aki Erzsébetfalván, a Soroksári-ut 6. sz. házában lakott és aki Budapesten, a kén-utcai retróleumgyárban dolgozott, tegnap reggel villamoson bejött a fővárosba s itt rosszul lett. Beszélgettek a Szent Gellért-kórházba. Mára megállapította a bakteriológiai vizsgálat, hogy *ázsiai kolera* szenved. A gyárba már öt napja nem járt be. Valószínű, hogy Erzsébetfalván szerzte a fertőzést, mert a szomszédságában koleraeset fordult elő. A petróleum-gyárat fertőtlenítették, azonkívül a Határ-csárdát is, mert odajárt ékezní.

A Szent Gellért-kórházba került tegnap *Falvay István* harminczhét éves gyári munkásné is, aki — bár a bakteriológiai vizsgálat még folyik — a klinikai vizsgálat szerint szintén koleras. A Zápolya-utca 38. számú házában lakott. A fertőzés valószínűleg Ujpestről származik. Lakik nála ugyanis albérletben egy leány, aki egy héttel ezelőtt párnahuzatot vásárolt Ujpesten. Anyját, aki gyümölcsárusné, eltiltották ettől a foglalkozásától.

Ujpesten.

Szinte megtelt tegnap óta az ujpesti járvány-kórház. Vasárnap sorrend szerint a következő koleras betegek kerültek oda: *Jenez József* 30 éves munkás és öthónapos *Mária* nevű leánya, *Halcik Gyula* 32 éves napszámú, *Domogyi Mari* 12 éves leány, *Karikó János* 38 éves munkás; ma reggel: *Latarik Ágoston* 41 éves napszámú, *Koló Viktória* 36 éves munkásné és *Márkus Mihály* 18 éves munkás. A kórházban ápolat betegek közül ma reggel meghaltak: *Jenez József* munkás és *Pavlicsek Sándor* három éves fiúcska.

Mivel Ujpest közegészségügyi hivatala megállapította, hogy mindezek a betegek a Leiner-gyár közelében a Váci-utca 36. és 38. számú házaiban laktak, dr. *Hajdu Imre* országos közegészségügyi felügyelő elrendelte ennek a két épületnek a legszigorubb zárlatát. Ma reggel óta rendőrök őrzik e házakat, amelyekben alapos fertőtlenítés folyik.

Erzsébetfalván.

A mult hét végén gyanus körülmények között megbetegedett Erzsébetfalván *Braun Kálmán* kereskedő felesége, amire bevitték a járványkórházba. A szerencsétlen asszony ott meg is halt. A bakteriológiai vizsgálat megállapította, hogy *Brauné ázsiai kolera*ban hunyt el. Családját elkülönítették és házáat fertőtlenítették. Az elkülönített családból a náluk szolgáló *cseléd* tegnap rosszul lett s megállapították, hogy koleraiban betegedett meg.

A vidéken.

Fiuméből táviratozzák, hogy Draga községben ma újabb kolera megbetegedések fordultak elő, jóllehet a hatóság báró *Zmajcs* körületi főnök és dr. *Román Adolf* főorvos vezetésével mindent elkövet, hogy a veszedelemnek elejét vegye. Vasárnap *Kos Szvetoszláv* és *Sikics Johanna* 55 éves asszony gyanus tünetek között megbetegedtek. A dragai barakkban *Franielics Johanna* 76 éves asszonyt és ennek leányát, továbbá *Juranics Kata* 63 éves és *Juranics Mária* 35 éves asszonyokat, azonkívül *Juranics Gergely* 76 éves munkást és négy gyermeket elkülönítették. Ma reggel meghalt *Dubrita Zvojnimir* kereskedelmi utazó, aki negy nappal ezelőtt ázsiai koleraiban betegedett meg. Holttestét a halottas kamarába szállították. A temetőben teljesen elkülönített szobában ravatalozzák fel a koleraiban elhunytakat és 24 óráig belül valamennyit eltemetik. A munkásokat gummikezeztükkel látták el és mindannyiukat fertőtlenítették. A dragai ciszternekát, a forrásokat, nemkülönb a vágóhid alatt elfolyó patakokat a főorvos hatósági őrizet alá vétette, nehogy azok vízával fertőzések történhessenek. — A dragai barakkban ezidőszent 3, a terzattóiban 5 beteg van. Draga községben 5, a Terzattón 50 ember van vesztegár alatt. Dragából az utóbbi napokban sokan elmenekültek Fiuméba és más községekbe. A menekülteket új tartózkodási helyükön 5 napi vesztegár alá helyezik és megfigyelik.

Fiuméből jelentik: A kolerafertőzött községek közül többen Fiuméba és más szomszédos községekbe szöktek a susaki hatóság táviratilag közölte az érdekelt hatóságokkal a menekülők névsorát azzal az utasítással, hogy az illetőket öt napi megfigyelés alá helyezik.

Alsókubinból jelentik, hogy Turdossiban pénteken délután egy asszony kolera-gyanus tünetek között megbetegedett. A bakteriológiai vizsgálat megállapította, hogy az asszony nem koleras.

Külföldön.

Krajnából és Isztriából tegnap mintegy 300 bucsus érkezett a fiumei állomásra, hogy a terzattói bucsuhelyre zárandokoljanak. A városi tisztviselő orvos azonnal intézkedett, hogy a zárandokok ne mehessenek a terzattói kegyhelyre, ahol most tudvalevőleg a koleras betegek fekszenek az ottani barakkokban. A bucsusok a legközelebbi vonattal elhagyták Fiumét.

Szofjából jelentik: A Szozopolban kolera-gyanus tünetek közt megbetegedett két személy közül az egyik meghalt. Ezenkívül még négy gyanus megbetegedés fordult elő.

Szalónikból jelentik: Tegnap este óta négy koleraesetet jelentettek be. Üszkübben 4, Xantiban 7, Tikrisben 6, Monastirban 1 halálest, Mitrovicában és Pristinában 1—1 megbetegedés fordult elő.

Szalónikból jelentik: A legutóbbi 24 órában 7 új koleraeset fordult elő, melyből kettő halálos kimenetelű volt. Ostrovo bolgár község az exarchátustól sürgősen orvosok kiküldését kérte. Tegnapelőtt 152 halálest fordult elő.

NAPIREND. Naptár: kedd, szeptember 26. — Róm. kath.: Jusztina sz. vt. — Prot.: Jusztina. — Görög-ország: szeptember 13. Kornél. — Zsidó: Tisri 4. — A nap két reggel: 5 óra 51 perczkor, nyugszik este 5 óra 50 perczkor. — A hold két délelött 10 óra 18 perczkor, nyugszik este 7 óra 20 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad a képviselőházban délután 5 órakor. A posta- és távirat vezérigazgatója fogad délután 5 órakor.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, egy korona. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincsen.

Nyitvalévő múzeumok: A Nemzeti Múzeum régi-ségtára 9—2-ig. — Aquincumi Múzeum 9—4-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Fővárosi Múzeum 3—6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig. — Néprajzi kiállítás az Iparcsarnokban 3—7-ig. — Ráth Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalévő képtárak: A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9—6-ig. Belépődíj egy korona. — Italo Brass és Lándori Vilmos kiállítása a Művészeti Múzeumban (Krisztóffy 2.) Nyitva 10—6-ig. Belépődíj egy korona. — Vési Margit és Kubinyi Sándor gyűjteményes kiállítása a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagy-mező-utca 37—39.) Nyitva 9—8-ig. Belépődíj 60 fillér. — Történelmi Képesarnok. Nyitva 10—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára, Nyitva 10—2-ig.

— **A király.** Bécsi jelentés szerint a király ma délelött az új titkos tanácsosok esküjét fogadta. Gróf *Coudenhove Miksa* sziléziai tartományi elnök, *Terkulja János* altábornagy, volt przemysli várparancsnok, *Virtzolog Kupprecht György* altábornagy, m. kir. honvédfőparancsnok-helyettes, báró *Forster Gyula* főrendiházi tag, *Savaha László* herceg, gróf *Sylva-Tarouca Ferencz József*, gróf *Morsey Ferencz*, az urakháza tagjai, *Seefranz Antal* altábornagy, temesvári parancsnokló tábornok és *Kövészázai Köves Herman* altábornagy nagy-szebeni parancsnokló tábornok tették le a titkos tanácsosi esküt.

— **Kossuth Ferencz egészsége.** Kossuth Ferencz egészségi állapotában az öröndetes javulás annyira előrehaladt, hogy előreláthatóan e hét közepén már visszatérhet a fővárosba.

— **Kronberger Lipót kitüntetése.** A főváros pénzügyi köreiben outstanding megelégedést keltett ma az a hír, hogy a király *Kronberger Lipótot*, a Magyar Általános Takarékpénztár vezérigazgatóját udvari tanácsossá nevezte ki s hogy a királyi kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában meg fog jelenni. Ha valaha megérdemelt volt egy kitüntetés és valóban meglévő közgazdasági érdemeket jutalmazott, akkor *Kronberger* kitüntetése ilyen. Az ő tevékenysége a magyar közgazdasági élet kialakulásának első éveibe esik. Pénzügyi pályáját 1863-ban, tehát 48 évvel ezelőtt kezdte meg, amikor *Kohen J.* híres régi pesti bankvezérigazgatójához lépett. *Kohen* csakhamar felismerte *Kronberger* Lipót kiváló tehetségeit s annyira megkedvelte a fiatal tisztviselőt, hogy amikor 1870-ben a Francia-Magyar Bank vezérigazgatója lett, *Kronberger* is maga mellé vette s ennél a nagy intézetnél nyomban cégvezetővé neveztetette ki. E pozíciójában *Kronberger*nek alkalma volt kimutatni azt, hogy a magasabb finánciákban épp úgy otthonosan mozog, mint a folyó banküzleti tevékenységben. Ekkor becsatolta ugyanis ki a magyar kormány első járadékközlésénél, amelynek tőzsdéi jegyzését és az angol piacon való elhelyezését a Francia-Magyar Bank végezte. Ebben a műveletben *Kronberger* nagy tudása és lankadatlan szorgalma általános elismerésben részesült, s a pénzügyi körök figyelmét is magára vonta. Később az 1881-ben megalakult Magyar Általános Takarékpénztár szolgálatába lépett, melynek már 1888-ban vezérigazgatója lett. Ebben a pozíciójában bontakozott csak teljes erejével ki *Kronberger* pénzügyi tudása. A szerény két millió koronás intézetet *Kronberger* csakhamar a vezető intézetek sorába emelte, amely ma már 30 millió saját tőkével dolgozik. *Kronberger* ennek az intézetnek élén csendben, de annál intenzívebben dolgozott s különösen nagy érdemeket szerzett a vidéki közgazdasági élet kifejlesztésében. Ő ismerte először fel a vidék nagy jelentőségét s nagy figyelmet fordított rá, amiről az általa alapított 23 virágzó vidéki intézet tehet tanubizonyosságot. Mindenkor nagy súlyt helyezett ezekre az alapításaira és a nehéz időkben ezek mindig bizalommal is fordulhattak hozzá. Emellett soha meg nem feledkezett tisztviselőiről sem, akiknek minden méltányos ügyben szószólójuk volt. Nagy tudásánál csak szerényesége nagyobb s miként 1903-ban, (mikor a Ferencz József-rend lovagja lett) úgy most bizonyára ismét menekülni fog az ünneplés elől. Pedig vonzó egyénisége a főváros előkelő társaságában is sok barátot szerzett neki, akik a kitüntetés hírére szeretni fognak *Kronberger* Lipót üdvözlésére.

— **A walesi herceg eljegyzése.** Athénból táviratozzák nekünk: Egy itteni lapnak jelentik, hogy az angol királyi pár a walesi herceggel *Korfuba* jön meglátogatni a görög trónörökös párt és ebből az alkalomból lesz az eljegyzés a walesi herceg és a trónörökös pár legidősebb leánya, *Heléna* hercegnő között.

— **Sárközy István újabb afférje.** A Zichy-Meszlényi-ügyből kifolyólag gróf *Degenfeld Imre* sértő nyilatkozatokat közölt *Sárközy István*ról, aki ezért *Melzer Géza* és *Jékely Pál* útján provokáltatta. A gróf segédei *Batthyány Gábor* és *Csekonits Gyula* grófok útján kijelentette, hogy nem ad elégtételt a Nemzeti Kaszinó választmányának ismert kizárási ítélete folytán. S így az ügy egyoldalú jegyzőkönyvvel fejeződött be.

— **Királyi kitüntetések.** A király Illés Olivér szatmári árvaszéki üllök és dr. *Holczmann* Lajos nagybicskei ügyvédnek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, dr. *Koller* Imréné, született *Mitasevits* Vilmának, a bajai katolikus nőegylet elnöknőjének és *Schmidt* Adorján fehértemplomi lakosnak a koronás arany érdemkeresztet adományozta. Királyi kitüntetésekben részesültek a következő életmentők is: *Smits* Sándor parketgyári igazgató, *Fisztorics* János pöstyéni fürdőszolga, *Eötvös* Sándor Máv. pályafelügyelő, *Pecha* Ferencz szakolczi önkéntes tüzoltó és *Tessaj* Vendel Máv. kalauznak, emberéletnek saját életük veszélyeztetésével keresztülvitt megmentése alkalmából taustított bátor elismerésül az ezüst érdemkeresztet kapták.

— **Török egyetemi polgárok Budapesten.** A török fővárosból ma Budapestre érkezett török egyetemi polgárok holnap, kedden tanáraik vezetésével testületileg tisztelegnek a tudományegyetem rektoránál, Dr. *Fröhlich* Izidor udvari tanácsos, az egyetem rektora, a tudományegyetem dísztermében ünnepiesen fogadja a tisztelgőket. A török egyetemi polgárok szerdán délben a királyi József-Műgyetemen dr. *Rados* Gusztáv előtt jelennek meg. A török látogatókat, akik négy napot töltenek körülünk, meg fogja vendégléni a közotatásügyi kormány, a székesfőváros, valamint a „Corda Fratres” nemzetközi diákszövetség budapesti elnöksége. A török egyetemi polgárok itt-dőzések alatt tanulmányozni fogják összes főiskolai intézményeinket.

— **A karlsbadi sakkverseny.** A nemzetközi mester-verseny vasárnap nyert befejezést. Szombaton fejezték be a függőjátzmát a következő eredményekkel: *Schlechter* megnyerte a játszmát *Löwenfisch* ellen, míg *Spielmann* ellen remist ért el. *Teichmann* győzelmet arasztott *Rotlew* felett, *Rubinstein* nyert *Alechin* ellen, míg *Duras* csak remist tudott elérni *Rabinowits* ellen. Az utolsó forduló előtt az első díjon kívül — ez már biztos volt *Teichmann* számára — a díjasok sorrendje nagyon kétes volt. A döntést tehát az utolsó forduló hozhatta meg, melynek lefolyásáról a következő tudósításunk számol be:

Az utolsó nap sem mulhatott el meglepetések nélkül. *Rotlew* vereséget szenvedett *Leonhard* ellen s így módon a fiatal orosz játékos, kinek mindvégig legjobb kilátásai voltak a második díjra, leszorult a negyedik helyre. A második díjért *Rubinstein* küzdött, de miután csak remist ért el *Rabinowits* ellen, kénytelen volt beérni a második-harmadik helyre a bécsi *Schlechter* társaságában, akinek nem volt nehéz *Jaffet* legyőzni. *Teichmann*, a biztos első győztes utójára is vereséget szenvedett *Duras* ellen. *Marshall* a *Dus-Chotimirski* fölötti győzelmével biztosította magának az 5-6-ik helyet *Niemzowits* mellett, aki *Alechin* ellen remist ért el. *Cohn* legyőzte *Fahrn*it, *Burn* nyert *Chajes* ellen, *Johner* győzött *Alapin* ellen és *Löwenfisch* is nyert *Süchting* ellen. *Vidmar* ellenében *Kostics* kiesikarta a remist. A *Niemzowits*—*Alechin*, *Tartakower*—*Perlis*, valamint a *Salve*—*Spielmann*-játzmára remis lett. E szerint a verseny végeredménye a következő:

Az első díjat (3000 korona) nyerte *Teichmann* Richárd 18 egységgel. A második és harmadik díjon (2000+1400 korona) *Rubinstein* Akiba és *Schlechter* Károly osztozkodtak 17 egységgel. A negyedik díjat (1000 korona) kapta 16 egységgel *Rotlew*. Az ötödik és hatodik díj *Marshall* és *Niemzowits* között került elosztásra. A hetedik díjat *Vidmar* vitte el 15 egységgel. Utána következnek: *Alechin*, *Duras*, *Leonhardt*, dr. *Tartakower* 13½, *Spielmann* 13, dr. *Perlis* 12, *Cohn* E., *Löwenfisch*, *Süchting* 11½, *Burn*, *Salve* 11, *Johner*, *Kostics*, *Rabinowits* 10½, *Alapin*, *Fahrn*, *Chajes* és *Joffe* 8½. — A versenyen 16 díj volt kitűzve, az utolsó 125 koronát tett ki. Kárpótlásul a nyolcz utolsó helyezett is részesült fejenként 100 korona díjazásban.

Az öt hétig tartó érdekes küzdelemnek legnagyobb nevezetessége kétségtelenül az a fényes eredmény, melylyel *Teichmann* a sakkvilágot meglepte. *Teichmann* csak két játszmát veszített s jó játékaival az első díjat feltétlenül megérdemelte. Igen tehetséges játékosnak bizonyult *Rotlew*, aki először játszott most nagyobb versenyen s sikerült neki számos kiváló erőt tulszárnyalni, sőt valamennyi résztvevő közül ő tudja a legtöbb nyert játszmát felmutatni.

— **Gyilkosság verekedés közben.** Ma délben az Erzsébet királyné-ut 55. szám alatt lévő omnibusztelepen *Tomka* János kocsis összeveszett *Horvát* József kocsis társával. Verekedés közben *Tomka* revolvért rántott elő és *Horvát*ra lőtt. A golyó *Horvát* József szívét furta át és a szerencsétlen embert nyomban megölte. A gyilkos kocsis a rendőrség letartóztatta. *Horvát* József holttestét pedig bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **Zivataros bérkocsis-gyűlés.** Amint előre látható volt, a budapesti bérkocsisoknak nem igen nyírt a taxaméter. Előgedetlenkednek, szitkozódznak, mert már többé nem lehet zsarolni sem a szegény utast, sem a bérkocsisságédekét. A bérkocsitulajdonosok már általános fuvarbeszűntetésre is gondoltak kinjokban, amiért a főváros közönsége csak háts íeletne érte, mert nyomban nyomukba lépének az autotaxik. Egyelőre gyűlésezték, még pedig olyan tónusban, amely leginkább megfelel a bérkocsis-nívóhoz. Ma este fél tíz órakor gyűltek össze a bérkocsisiparosok a józsefvárosi előjáróság dísztermében. Lehetek vagy háromszázan. Alig nyitotta meg *Hikády* József elnök a morajló gyűlést, felállott az ügyészük, dr. *Reichfeld* Izor és kárhóztatta a taxaméter behozatalát, amely „löknreztési” a bérkocsisipart. Érdekes, hogy dr. *Reichfeld* Izor fővárosi bizottsági tag maga is és azt a taxirendszert korholta, amelyiket a fővárosi bizottsági tagok szavaztak meg. *Braun* József bérkocsis mindennek elmondta a taxit, csak jónak nem.

— Ezt is *Edison* tanálta ki, hogy a pokol égessen meg! — kiállt közbe egy elkéseredett bérkocsis, aki két házat „hajtott össze” a Ferencz-városban.

Braun József csirkefogóknak, panamistáknak nevezte a fővárosi bizottsági tagokat, mert dacára annak, hogy végigházták őket, megszavazták a taxaméter behozatalát. Olyan kitételeket használt, hogy az elnök a jelenlévő rendőrtisztviselő tanácsára felfüggesztette a mind izgatottabbá váló gyűlést. Ujabb megnyitás után *Vajda* Károlynak kellett volna beszélnie, de a nagy zajban senki se hallotta, mit mond. Közben észrevettek egy Béleki nevű álkocsist. Öten estek neki és a szó szoros értelmében kirúgták. Legurult a lépcsőn. S ezzel be is fejeződött a finom gyűlés.

— **A hadgyakorlatok és a kassa-oderbergi vasút.** Az északmagyarországi ez ideoi őszi nagy hadgyakorlatok alkalmával szeptember hó 13-án és 14-én a Hatvan környékén gyakorlatozó honvéddalagadosztályt meglepetésszerűen a déli hadsereg balszámnyára irányították és az eperjes-bártfai helyérdekű vasut *Eperjes*, *Raszlavica* és *Hertnek* állomásain került kirkásra. Ez alkalommal elszállításra került 322 tiszt, 1187 főnyi legénység, 654 lo, 147 jármű és 33 darab vágómarha. A gyakorlatok befejezése után pedig 1863 tiszt, 48.073 főnyi legénység, 3802 lo, 621 jármű és 1900 métermáza áru szállított el *Hertnek*, *Raszlavica*, *Eperjes* és *Orlé* állomásokról. Az elszállításhoz 184 személy, 2644 fedett és 452 nyitott teherkocsit használtak fel, melyekből 46 személy kocsit, 428 fedett és 26 nyitott teherkocsit a kassa-oderbergi vasut állított ki. A csapatok elszállítása céljából a es. kir. szab. kassa-oderbergi vasut fővonalán 88 üres szerelvény, 86 rakott katonavonat, az eperjes-bártfai helyérdekű vasut 83 üres szerelvényt, 83 rakott katonavonatot indítottak, azonkívül 10 udvari, 8 udvari gazdasági különvonat, 6 külön személyvonat, 85 tolvámozdonyvonat és 21 üres mozdonyvonat közlekedett.

— **A nő miatt.** A Déry- és Conti-utca sarkán lévő „Kis Dános”-ház czimzett korcsmában tegnap este együtt mulatott *Spiesz* Gusztáv mázolósegéd, *Stein* Salamon bátorcsomagoló és *Stein* Árnin aranyműves. A három fiatalember a korcsmában egy nő miatt összeveszett és amikor az utcára kerültek, *Spiesz* egyik kezében késsel, a másikban revolverrel meglámdta a két *Stein*-fiút. *Stein* Salamont megszurta, *Stein* Árninnak pedig a balkarjába lőtt, azután futásnak eredt. A közönség üldözőbe vette. A menekülő még háromszor visszahatót, azután egy rendőr elfogta. Nagy tumultus támadt *Spiesz* Gusztáv körül. A tömegben volt *Némegy* Károly szabafestősegéd, aki tolvajnyelven biztatja a közönséget, hogy szabadítsák ki a rendőr kezéből *Spiesz*et. Ez azonban nem sikerült, sőt *Némegy* Károly is a főkapitányságra került. *Spiesz* Gusztáv és *Némegy* ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Körözött sikkasztó.** A pécsi rendőrség táv-írában értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Bertalan* Ferencz huszonegy éves baranyaszentlőrinci főszolgabírói díjnak ezerhatszáz koronát elikkasztott és Budapest felé szökött. A rendőrség nyomozza.

— **A népfelkelők jelentkezése elmarad.** A hivatalos lap mai száma közli *Haza* Samu honvédelmi miniszter körrendeletét, mely szerint a m. kir. népfelkelés időszaki jelentkezése az 1911. évben nem fog megtartatni.

— **Egy műgyetemi hallgató kitüntetése.** József főherceg a védnöksége alatt álló Műgyetemi Segélyegylet elnöknek, *Pivny* Aladárnak sajtókezű a írásával öltött arcképét ajándékozta. A kép, mely kovácsolt ezüst keretbe van foglalva, a főherceget magyar lovassági tábornoki díszruhában ábrázolja.

— **A tüzoltók napja.** Várva-várták derék tüzoltóink az ő napjukat, amikor is megkezdődjék a gyűjtés otthonuk javára, amely hajlékot adjon a hivatásukban megrokkantaknak. Zuhogó esős reggelre ébredt vasárnap a főváros közönsége, de később kiderült az ég s az utak forgalmis pontjain felállított urnák környékén megindult a gyűjtés. A főváros hölgyei nagy szorgalommal buzgólkodtak, hogy az építendő Tüzoltó Otthon javára mennél nagyobb összeg gyűljön össze. A kávéházak, vendéglők, mulatók közönsége is szívesen adta filléreit a jótékony célra. Ujabb adományok is érkeztek időközben a szövetséghez. Fővárosi Orfeum 100 korona, 50 koronát adományozott: szolnokmegyei tüzoltó szövetség, *Burchard*-*Bélaváry* Konrád, *Feumayer* székesfehérvári képfestőgyár, *Nagybecskerek* város tanácsa: *Apponyi* Sándor 40, *Alpár* Ignác 30, *Graefl* Jenő 25, gróf *Lónyay* Elemér, *Flóragyertyagyár*, *Rajaágh* Lajosné, *Sándor* Pálné 20, *Schüller* Zsigáné, *Enying* község 10 K; adományokat küldött még gróf *Apponyi* Albertné, báró *Bánffy* Dezsőné, *Bán* Józsefné, *Apostag*, *Basahid*, *Kevedobra*, *Terenica*, *Nákófalva*, *Kisdísznód*, *Ferdinándfalva*, *Pórszalón*. A Párisi Nagy Áruházban 26-án délután három órakor *Olejár* Károly tüzoltótiszt sok évi tüzoltói tapasztalatairól fog népszerű előadást tartani a nagyközönségnek *viszonzásul* azon nemes áldozatkéséget, melylyel a társadalm a tüzoltók munkáját támogatta. Győr városában az Otthon javára hangversenyt, színelőadást és kabarét rendezett a helyi bizottság. A gyűjtést a belügyminiszteri engedély folytán 26-án esee fejezik be.

— **A postán eltűnt pénzeslevelek.** A sátorlajuhelyi nagy postasikkasztás után újabb izgalom támadt a zempléni megyei királyi posták körletében. *Takcsányban* történt ez az újabb, rejtélyes pénzeslevélsikkasztási eset. A homonnai mozgóposta *Takcsányban* átadott az ottani postamesternek két pénzeslevelet, melyek közül az egyik 4900, a másik 1000 korona pénzküldeményt tartalmazott. A pénzesleveleket a postamester nem zárta be a pénzeszekrénybe, hanem otthagya feküdni az asztalon. Kevés idő múlva jelentkezett a czimzett az 5900 korona felvételért, akkora azonban a pénzesleveleket már eltűntek. A postalopásról azonban távirati értesítést küldtek a kassai postaigazgatósághoz, ahonnan *Balogh* István dr. postatitkár a nyomozás végett *Takcsányba* utazott. Eddig még nem sikerült megállapítani, ki vitte el a pénzesleveleket.

— **Robbanás a gyárban.** A Röck-gyárban ma este fél 9-kor felrobbant két kis hordó benzín. A tüzet az I. és IX. kerületi tűzörség eloltotta. A robbanás oka ismeretlen. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **A pápai lobogó Rákospalotán.** Nemrég emlékeztünk meg az aradi zászlóbotrányról, amely a pápai zászló kitűzése miatt támadt. Most *Rákospalotán* ismétlődött meg ez a pápai zászlós botrány. *Szomor* Béla, a fiatal rákospalotai káplán szombaton délután kitűzette a Katolikus Kör épületére a pápai lobogót. Dr. *Schwarz* Gusztáv piébanos figyelmeztette a fiatal tisztelendőt, hogy bonyodalmak kerekedhetnek a dologból, de a káplán ragaszkodott a zászló kitűzéséhez. És szombat óta *Rákospalotán* pápai lobogót ezírogat a hűvös, párás őszi szellő.

— **Utonállás.** Vasárnap este *Fekete* József üzleti szolga becsöngetett a Nádor-utca 33. számú házba. Ugyanekkor négy suhancz megtámadta és ki akarták rabolni. Éppen ekkor lépett ki a kapun a házmester, a rablók megijedtek és futásnak eredtek. A menekülőket azonban sikerült elfogni. Ezek: *Ujj* János cserépfedő, *Bodok* János napszámos, *Kovacs* Géza és *Likits* János mázóék. A rendőrség megindította ellenük az eljárást.

— **A szatmári kiállítás** állandóan nagy közönség van az ország minden részéből. Nagyban készül a kiállítás igazgatósága e hó 28-ára, amikor gazdakongresszus lesz. A gazdagylést a kiállítás területén tartják, ahová igen olcsó belépti díj mellett juthatni. Minden gazdát nagy örömmel várunk e hó 28-ára Szatmárra.

— **Hóviharak Franciaországban.** A rekkenő nyári hőség után hirtelen téliesre fordult az idő Franciaországban. Párison át Franciaország több részéből erős havazásokat jelentenek. *Cantal* départementban a legelőknél lévő teheneket sűrűsen be kellett hajtani, mert 10 centiméter vastag hóréteg sett. A hideg a mezőgazdaságban nagy károkat okozott. *Pauban*, amelynek vidéke enyhe délszaki klímájáról nevezetes, tegnap csak 10 fok Celsius volt a déli hőmérséklet. A földközi-tengeren nagy viharok voltak, úgy, hogy a déli kikötőkben horgonyzó hadihajók horgonylánczaikat meg kellett kettőzteni.

— **Titokzatos öngyilkos.** A kisvárdai nagyvendéglőben ma egy ismeretlen elegáns úr föbelötte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkos a főszolgabíróknak egy levelet hagyott hátra, mely a következőképp hangzik: „Tekintetes főbíró úr! Ön ur, én is az voltam, de letörttem. A nagyvendéglőben agyonlőttem magam. Összesen 17 koronám van. Vegyenek egy 8 koronás koporsót, a református pap mondjon egy imát eltévelyedett életemért, az óramat és revolveremet adják el és az ára legyen a kisvárdai szegényeké. Négy korona a papnak, két korona pedig a kántornak fizetendő. A nevemet nem tudja senki.” A hatóság az öngyilkos holttestét lefényképezette.

— **Halálozás.** Gombár Tivadar királyi tanácsos, az Egyesült Budapester Fővárosi Takarékpénztár igazgatósági tagja, néhai Csáska György káposztai érsek volt jószágkormányzója, vasárnap reggel Uri-utca 39. szám alatti lakásán 73 éves korában meghalt. Az elhunytat özvegye, öt gyermeke és előkelő rokonság gyászolja. A holttestet az Uri-utca 39. szám alatti lévő lakáson díszes ravatalon helyezték el, ahonnan kedden délután fél 4 órakor temetik.

Német István kaposvári polgármester érdeműs működésének 16-ik évében elhunyt. A város sajtó költésén temették és a város háza dísztermében állították fel ravatalát s díszelhelyet adományoz az elhunyt számára.

Kirási István erdőtanácsos, a tótsóvári m. kir. erdőhivatal főnöke, 65 éves korában Tótsóvárott szívizületében meghalt.

Nándra Gyula földbirtokos 49 éves korában meghalt Klopótiván.

Dr. Thursky Pál, Bácsbodrog vármegyei tiszti főorvosa, 48 éves korában Zomborban meghalt. Holttestét Titebe szállították és ott helyezték örök nyugalomra.

Koruss Gyula gyógyszerész 71 éves korában meghalt Füzessyarmaton.

Párisból táviratozzák, hogy ott *Houssage* Henrik akadémikus meghalt. Az elhunyt *Houssage* Arzén híres francia írónak volt a fia. Párisban született 1848. február 24-én. Tanulmányai végetével kritikus és történetíró lett. Több előkelő lapnak volt a munkatársa, mint történetíró igen nagy munkásságot fejtett ki. 1894-ben Zola ellenében az Akadémia tagjának választotta.

— **A jószívű emberekhez.** Egy szegény özvegyasszony, akinek férje hivatalnok volt és pár héttel ezelőtt hirtelen elhalt, most teljesen támasz nélkül van, súlyos izületi csuszban fekvő beteg. Kéri a jószívű embereket, hogy némi adománnyal támogassák. Címe: Özv. Gröber Sándorné, Király-utca 57., folaszint 9.

— **Mielőtt utazási jegyeit megváltja,** bizalommal forduljon az *Világjárás Menetjegyirodájához*. (V. Püzdö-utca 1., bejárás a Dorottya-utca felől.) Telefon 152—52.

x **Royal-Orfeum,** Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x **Czim- és reklámtáblákat,** nemesi czimereket készít *Harsányi László*, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

x **Használt írógépeket,** elsőrendűeket 30—75 százalékos engedménnyel, jótállással, részletfizetéssel szállít az *Uilaki-írógéptelep*, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122—60.

x **Bob hashajtó a legkellemebb,** 10 fillér.

x **Fodor-féle vívóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különbös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x **Mona Lisa megkerült.** Az eltűnő körül támadt bonyodalmakat, megkerülésének fantasztikus történetét mulattató komédia keretében mutatja be az Apolló-Színház. A teljesen új műsor remek látványossága: „Körzikai Tragedia” című mozgókép-újdonosság.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

☉ **Női aviatikus diadala.** Johannisthali jelentés szerint nagyszámú közönség jelenlétében ma nyitották meg a nemzeti repülőversenyt, amelyen Beeze kisasszony megjavította a nők világrekordját, amennyiben 2 óra 19 percig repült.

☉ **Botrány egy repülőversenyen.** Szolnokról jelentik: Jászberényben Possert budapesti aviatikus tegnapi felszállást hirdetett igen magas beépődíjjal melettel. A közönség nagy számmal gyülekezett a felszállás helyén, a felszállás azonban többszöri kísérlet után is teljesen sikertelen maradt. A közönség zugolódni kezdett és egyre fenyegetőbb magatartást tanúsított, úgy hogy végre a csendőrségnek és katonaságnak kellett megvédenie az aviatikust.

A lugosi kiállítás megnyitása.

— Saját tudósítónktól. —

Lugos, szeptember 24.

Krassó-Szörény vármegye gazdasági egyesülete — amint már jelentettük — fennállásának 25 éves jubileuma alkalmával fényes kiállítást rendezett a megye székhelyén, Lugoson, melylyel igazán méltóan ünnepelte meg munkásságának huszonötödik évfordulóját. Elegendő, ha látva a gazdag kiállítást, csak annyit mondunk, hogy ez az első kiállítás az országban, mely a megnyitás napjára az utolsó kapavágásig elkészült.

Nagy ünnepek keretében a délvidéki népek tömeges részvételével nyitott meg a kiállítás, melyről kiküldött munkatársunk a következőket jelent:

Szombaton délelőtt érkezett meg *Kálmán Gusztáv* államtitkár *Lugosra Barthos Andor* min. tanácsos, es. és kir. kamarás kíséretében, hol nagy ünnepélyességgel fogadták. A pályaudvaron ott várta dr. *Medve Zoltán* főispán és *Issekutz Aurél* alispán élén az egész megye és város előkelősége, nemkülönbön *Plósz Sándor* titkos tanácsos, Lugos város képviselője. *Kálmán* államtitkárral együtt érkeztek a minisztériumok képviselői és pedig a földmivelésügyi minisztérium részéről *Zsedényi Béla* miniszteri tanácsos, a vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében dr. *Gopcsa László* min. tan., az igazságügyminiszter képviseletében dr. *Tóry József* oszt. tan., a belügyminiszter megbízásából *Samassa Adolf* oszt. tan., a honvédelmi miniszter felhatalmazásából *Bánó Zoltán* es. és kir. kamarás, min. tan. és *Dévényi Jenő* főhadbíztos. A pénzügyminisztériumot a lugosi pénzügyigazgató *Olványi Ferenc* képviselte. A megye képviselői közül ott voltak: *Szilassy Zoltán*, *Jakabffy Elemér*, *Huszár Károly* és *Siegescu József* országgyűlési képviselők.

A kölesönös üdvözlések után fényes kocsisorban hajtattott be az államtitkár a városba, ahonnan feltizenkettőkor ment a kiállítás ünnepélyes megnyitására.

Itt szintén nagy közönség és fent felsorolt kitűnőségek várták a kormány képviselőit, továbbá *Hosszu Vazul* és *Christea Miron* püspökök, *Iovag Vest Ede* udv. tanácsos. Az érkező államtitkárt a katonai zenekar a Rákóczi-indulóval fogadta. Dr. *Medve Zoltán* főispán és *Issekutz Aurél* alispán kérték fel az államtitkárt a kiállítás megnyitására, melynek az szép beszéd kíséretében eleget is tett.

Ezután megkezdődött az államtitkár körutja a kiállításon. Az államtitkár az egész körséta alatt a legnagyobb érdeklődést és figyelmet tanúsította, minden jobb czég értékes kiállítását észrevette, így például a *Magyar ásványvíz forgalmi és kiviteli r. t.* kiállításánál szintén megállott és így szólott dr. *Medve Zoltán* főispánhoz: „Nagyon esinos ez a kiállítás. És ami a legérdekesebb, ma már mindent találok meg a magyar ásványvíz forgalmi társasággal. Ugy gondolom, hogy ez a részvénytársaság van hivatva és képes is lesz arra, hogy kitűnő magyar ásványvizeink értékesítését keresztülvigye.

A körséta után nagy diszebed volt. A banketen az első felköszöntőt dr. *Medve Zoltán* főispán mondta a királyra, mit a közönség állva hallgatott végig.

Azután az alispán szólott, kiemelve azt a tényt, hogy e kiállításra mindegyik miniszter elküldte a képviselőjét és *Kálmán Gusztáv* államtitkárt éllette. *Kálmán Gusztáv* hosszabb beszéddel válaszolt és kiemelte, hogy ilyen szép vidéki kiállítást még nem látott. Ez azt jelenti, hogy e népdeigozik, művelődik és vagyonosodik. A gazdasági egyesülete, a megye és a város jólétére üríti poharát. (Hosszas éljenzés.) *Szilassy István*, az Orme igazgatója, az ipari képviselőkre emelte poharát. Dr. *Medve Zoltán* főispán pedig a kiállítás lelki vezetőférfiát, *Issekutz* alispánt éllette. Dr. *Floraszu Döme* h. polgármester Lugos város közönsége nevében éllette az államtitkárt, míg *Hosszu Vazul* püspököt *Huszár Károly* képviselő köszöntötte fel, mire *Hosszu Vazul* püspök hosszabb beszédben a nemzetiségeknek a magyar hazához való szeretetéről beszélt frenetikus lelkesedés mellett. A sajtótora mondott felköszöntőre dr. *Szöcs Géza* tanár,

a délvidéki hírlapírók elnöke válaszolt a budapesti kollégák nevében is.

Délután az államtitkár egész kíséretével az új megyei közokrházat és a szegényházat tekintette meg, melyek a város legmodernebb intézményei. Itt *Villányi Ármán* kir. mérnök, tervező építész dr. *Neumann* főorvos társaságában fogadta az államtitkárt és szolgált felvilágosításokkal. A közokrház ünnepélyes megnyitása október 3-án lesz *Jakabffy* államtitkár jelenlétében.

Este a kiállítás területén diszvacsoza volt, mely előtt *Issekutz* alispán adott teacostélyt a megye székházában.

A kiállítási körséta alkalmával a következők kiállítását tetszett különösen *Kálmán Gusztáv* államtitkárnak:

Karánsebesi Faipar Részv.-Társ.

Gyártelepek: Karánsebes és Örményes.

Központi iroda: Budapest, V., Nagykorona-utca 22

Tagadhatatlan, hogy a *Karánsebesi Faipar R.-T.* nagy áldozatok árán olyan kiállítást produkált, mely az egész lugosi kiállítás legszebb részét lépezi. Tizezer hold erdőt művel e társaság és annak produktumait mutatja be egy saját parkettjéből készült pavillonban. Jávör, szilfa, tölgy- és bükkfakészítményei meglepték *Kálmán Gusztáv* államtitkárt, aki igaz elragadtatással beszélt a *Karánsebesi Faipar R.-T.* nagy ipari jelentőségéről. A gyárnak két telepe van: Karánsebesen és Örményesen, melyek 3000 munkást foglalkoztatnak és látnak el kenyérrrel. A társaság elnöke igazgatója: *Horn Dávid* királyi tanácsos, aki a társaság érdemes megalapítója, újabban méltó munkatársa *Krocsák Károly* vezérigazgató, aki szintén mindent elkövet a társaság fejlesztése érdekében. *Kálmán Gusztáv* államtitkár a kormány többi képviselőivel egyetemben nagy örömmel hallotta, hogy a részvénytársaság exportál Spanyol-, Francia-, Angolországba, a Német Birospányol-, Francia-, Angolországba, a német birodalomba, Svájcba, Oroszországba, sőt Afrikába és Tuniszba is. Távozóban *Kálmán Gusztáv* nagy elismerését nyilvánította a *Karánsebesi Faipar R.-T.* fényes és sikerült kiállításáért.

Nadrági Vasipar Részvénytársaság

Nadrág, Krassó-Szörénymegye.

Az egyik pavillont fele részben a *Nadrági Vasipar R.-T.* gyűjteményes kiállítása foglalja el. A társaság saját termékeit állította ki fényes és izlées csoportosításban. Hihetetlen, hogy a magyar ipartelep már mit képes produkálni. Gyárt: hengerelt vasakat, fekete lemezeket, horgonylemezeket, mindennemű öntvényt, kályhákat és tüzhelyeket, *Meidinger*, szabályozó és hőtartó kályhákat, van zománczó gyára, melyben zománczó öntvényeket készít, falikutakat, kútkagylókat, egészségügyi berendezéseket, löetető kagylókat, mosóüstöket, bográcsokat, zománczó kályhákat, lemezárakat, sütőket, mindennemű kemenceajtókat szerkovácsárakat, disztárgyakat stb. stb. A társaság 1846 óta áll fenn az ország egyik legnagyobb ipartelepe, mely 1600 munkást foglalkoztat, vezérigazgatója: *Jahn Vilmos*, akit *Kálmán Gusztáv* államtitkárnak bemutatott és ő szolgált felvilágosításokkal a kormány képviselőjének, aki legnagyobb elismerést fejezte ki *Jahn Vilmos* előtt a látottak felett.

Karánsebesi vagyonszövetség.

Elnök: dr. *Dragalina* Patriczius.

Egy egész pavillont foglal el a karánsebesi vagyonszövetség esodaszép kiállítása, mely valósággal elragadta egy *Kálmán* államtitkárt, mint a kormány többi képviselőit. Egy pavillon tele és tele a vagyonszövetség produktumaival, melyek a különféle termelési ágazatok szerint vannak csoportosítva. Így a mezőgazdasági, a háziipari, a faipari, az erdei csoportokra, melyek mindegyike külön is a bűmulat tárgya volt. *Kálmán Gusztáv* államtitkár igen meleg szavakban gratulált a vagyonszövetség érdemes elnökének, dr. *Dragalina* Patricziusnak, hogy e szép kiállítással az egész kiállítás sikerét emelte. A kiállítás rendezésében *Balázs Sándor* erdőigazgató és *Borzun Péter* erdőmester segítettek az elnöknek.

Műszaki és Gépipari Részvénytársaság

Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

A gépgyárak kiállítása között általános feltűnést és elismerést kelt e társaság kiállítása, hol esinos elrendezésben látjuk a czég különféle gyártmányait és áruit. Benzin-, nyerslaj- és szivógázmotorokat a legmodernebb szerkezetekben, szivattyukat, gazdasági, ipari és házi czélokot szolgáló tüzfeszkendőket, a legújabb típusú léncszivattyukat, melyek mindegyike a gépipar egy-egy remekét képezik. A *Műszaki és Gépipari R.-T.* minden kiállításával emeli jó hírét. *Kálmán Gusztáv* kíséretével

huzamosabb időt töltött e czég kiállításánál, majd a jelenlevő képviselő előtt legteljesebb elismerésnek adott kifejezést.

Olsofény-Társaság

Budapest, V., Váci-körút 5.

Az Olsofényvel kezdünk már tisztában lenni, legértékesebb világítási mód ott, ahol villany és gáz nincs. Láttuk ezt legutóbb az őszi nagy hadgyakorlatoknál, ahol Eperjestről Bártfáig az Olsofény-Társaság világítási berendezése fényesen bevált. De bevált a lugosi kiállítás is, hol szinte létszükség volt a jó világítás. Nagy előnye az Olsofénynek, hogy lámpái természetes nyomás alatt dolgoznak és nem úgy, mint az eddigi lámpák, szivattyúzással. *Kálmán* Gusztáv államtitkár hosszabb megszólítással tüntette ki a társaság jelenlevő igazgatóját, *Somogyi* Sándort és őszintén gratulált az Olsofény sikeréért.

Fehér és Umbach

Lávassy J. utóda mezőgazdasági gépgyára, Török-Szent-Miklós

Igen értékes és érdekes a jeles mezőgazdasági gépgyár kiállítása, melyen a czéget *Umbach* czégtárs képviselte és ő szolgált felvilágosításokkal az államtitkárnak. Elmondta, hogy czége 1848-ban alakult és egyszerű kovácsműhelyből lett az ország legelső ekegyára. Az államtitkár nagy elismeréssel szólott a czég híres szabadalmáról, a tárcsás boronáról, melynek előnyeit az összes mezőgazdasági szakkörökben ismerik. E czég 63 év alatt fejlődött az ország legelső ekegyarává, mely 1857 óta 27 ízben lett ekeversenyeken első díjakkal kitüntetve. A czég gyárában készülnek: egyes, kettős, hármas számok, lovagló kantárok, kapáló és töltőgépek, szőlőművelésre alkalmas talajmélyítő ekék és mindennemű gazdasági gépek. Az államtitkár melegen gratulált *Umbach* és további nagy sikereket kívánt a jeles czégnek.

Knebloch János

szij, nyereg-, bőrönd- és kötélárugyártó.

Lugos, Széchenyi-ut 25.

E czég kiállítása majdnem egy teljes pavilont foglal el és tagadhatatlan, hogy a magán-czégek közül az ő kiállítása a legszebb és a legértékesebb. Egy egész pavillon felhalmozva a saját árucikkeiből. És mind a czég saját gyártmánya, löszerszámok, lovagló kantárok, nyergek, vadászati, sportezikkek, szijak; kötélárúk, vízmentes ponyvák, látóvédrek, látókaró hevederek, bőrdiszmuáruk, bőr- és founrier utazókofferek, kézi bőröndök, nemes-szíres, kalapok, különféle, bőrtokok, pénztárcák és női táskák. *Kálmán* államtitkár huzamosabb időt töltött kísértével a gyűjteményes kiállításán és melegen szavakban fejezte ki a kormány elismerését *Knebloch* Jánosnak, kijelentve, hogy ilyen szép bőröndipari gyártmányokat még senkitől sem látott.

Kovács és Polgár

ezement-, vasbeton- és műköipargyár Lugos.

E jeles délvidéki czég ezement-, vasbeton- és műköipari gyártmányait mutatja be. Feltűnő volt a czég egy kiváló szabadalma: az eddig sehol nem látott vasbeton etető- és itató-vályu, melyeket fényképfelvételeken mutatnak be. Itt látjuk a földrengésnek is ellenállni tudó vasbeton falat nyers kivitelben, valamint a vasbetonnak kerítésekre és sarkokra való felhasználhatóságát. A czég kiállításán meglátszik az a törekvés, hogy bemutatni akarta mindazt, amit ezen ipari téren elérni sikerült. Nem hiányzik a ezement-vasbetonipar egyetlen produktuma sem, sőt a czég által készített vasbetonhidakat is itt találjuk. Az államtitkár melegen érdeklődéssel nézte a szakszerű kiállítást és melegen gratulált a czégnek a szép eredményekért és a fényes sikeréért.

Tóth Elek

lakatosárugyár, vas- és fémöntőde Lugos

Tetszetős e czég kiállítása is, melyet *Kálmán* Gusztáv államtitkár szintén tüzetesen megismerlélt. *Tóth* Elek urat be is mutatták a kormány képviselőjének, aki örömmel hallotta, hogy a vidéki ipartelep harminczkét munkást foglalkoztat. A czég gépek javításán, szivattyúskutat, jüzi frezandók, nyersolajmotorok szállításán kívül sodronyfonatok gyártásával foglalkozik és saját vas- és örezöntődjé van. *Kálmán* Gusztáv nagy elismeréssel hallgatta *Tóth* Elek felvilágosításait és a fiatal erőteljes iparvállalatnak sok sikert kívánt.

Simics József

vasbetonszerkezetek tervező irodája Lugos, Buzsák-ut 37.

E jeles ipari vállalat két kiállítással is szerepel. Önálló kiállításán kívül az iparosok között is ott találjuk. Kiállított gyártmányai közis-

mertek, így a szabadalmazott szeges vasbetonok, tartányok vasbetonból, műkövek, sarkok, háztetőtéglák stb. Az államtitkár nagy érdeklődéssel nézte *Simics* József kiállítását, mely igen érdekes fényképfelvételekkel is illusztrálva volt és számos kérdést intézett *Simics* Józsefhez, hogy állítja elő gyártmányait és milyenek azoknak a felhasználhatósága? *Kálmán* Gusztáv államtitkár melegen szavakban fejezte ki ezután a kormány nevében teljes elismerését *Simics* Józsefnek, további sikereket kívánva iparvállalatának.

Joanovics János

kötélárugyára Lugos

Ipari szempontból nagy elismerésre tarthat számot *Joanovics* János kötélárugyárának szakszerű kiállítása, mely elárulja nekünk, hogy e czég a harmincz esztendő, mióta ipartelepe fenáll, nem töltötte el tétlenül. A husz munkással dolgozó ipartelep saját produktumait állította ki, melyek nagy mértékben tetszetek az államtitkárnak, akinek *Joanovics* Jánost bemutatják. Az államtitkár nagy örömmel hallotta *Joanovics* Jánostól, hogy nem csak Magyarország a vevőkörzse, hanem nagy exportja is van Bosznia-Hercegovinába és a Balkán államokba. *Kálmán* Gusztáv államtitkár nagy elismerését fejezte ki a látottak és a hallottak felett.

Neumann Ede

órák és ékszerész Lugos, Bonház-utca (ev. ref. palota.)

Igen szép e jeles lugosi órák és ékszerész gyűjteményes kiállítása az iparosokban. Arany, ezüst és drágakövek kiállítása, arany, ezüst és acél zsebbőrái állandó érdeklődést tudtak lekötöni. A czég Lugos határain túl is nagy bizalomnak és közkeletveltségnek örvend. *Kálmán* Gusztáv államtitkárnak *Neumann* Edét bemutatják és az ő kormány nevében fejezte ki szerencsekívánatait a szép kiállításért. Igen tetszett az államtitkárnak egy modern lapos óra, de *Neumann* Ede egyéb tárgyait is nagy érdeklődéssel szemlélte a kereskedelmi államtitkár.

Stahl György

bútor- és műasztalos Lugos.

Igen szép *Stahl* György műasztalos kiállítása, kinek Lugoson Templom-utca 15. szám alatt van bútoripari telepe. Kiállításából itélve felveszi a versenyt bármely fővárosi műasztalossal. Saját készítményű áruai kitűnőek és árai jutányosak. *Kálmán* Gusztáv államtitkár megszólítással tüntette ki a derék czérfőnököt: *Stahl* Györgyöt, gratulált neki a szép eredményért. A czég küllében a pécsi kiállításán is kitüntetés nyert szép bútoraiért.

A lugosi gazdanagygyűlés.

A Krassószörényvármegyei Gazdasági Egyesület jubiláris ünnepsége keretében ma délelőtt tartották meg a Magyar Gazdaszövetség lugosi nagygyűlését Darányi Ignác elnöklésével. A földművelésügyi miniszter képviselőtében Zsedényi Béla miniszteri tanácsos jelent meg, azonkívül az összes délvidéki törvényhatóságok, városok és gazdasági egyesületek, szövetségek és más gazdasági alakulások képviseltették magokat a rendkívüli látogatott gyűlésen. Medve Zoltán főispán üdvözlő szavai után Darányi Ignác elnök mondott nagyobb beszédet. Vázolta az aktuális gazdasági politikai kérdéseket és kifejtette különösen az Ausztriával kötött kiegyezés lényegét, amely szerint kizárólagos piacra lett az osztrák ipari cikkeknek, miért viszonytásként a magyar mezőgazdasági termékeknek Ausztriában kellene állandó és megbízható piacoknak nyílni. A legutóbbi kiegyezésben sikerült ezt elérni és már joggal hihettük, hogy 1917-ig békesség lesz, de ime Ausztria egyoldalúlag megtöri azt. Kifejtéi ezután, hogy mért kell nekünk elzárkózni a Balkán-államok állapotához. Hiszen nálunk minden állapotbetegség abból tört ki és teit nagy és helyrehozhatatlan károkat, hogy a Balkánról becsapózták az élő állatokat és ezekkel együtt átjöttek a ragályzó állapotbetegségek is Nagy hibának tartja, hogy a szerb szerződésben tulmentünk a balkáni huskontingensen, ilyen téveszített taktika volt az argentinai hus kísérletképen való beeresztése, a montenegrói szerződés megkötése. Nem tartja szerencsésnek azt sem, hogy a kormány a kompenzációs tárgyalások alapjára helyezkedett, a kompenzációkat megígérték, de Magyarország soha nem kapja meg az ellenértéket, mindig ez az ország húzza a rövidet. *A drágaságot nem tartja oknak arra, hogy a kiegyezésen részt veszünk, ezzel a drágaságot nem lehet megszüntetni.* Sajnálkozik a miniszterelnök legutóbbi nyilatkozata felett, mert a földművelésügyi minisztert dezaválta. *Író szóval fordul a kormányhoz, nehogy a vámvédelmi politika épüle-*

tébből egy téglát kihullani engedjen, mert ha csak egy rés üttetik ezen az épületen, az egész összedől. Sajnos, hogy a magyar mezőgazdasági politika a földrengések zónájába kerül, majd kijelenti, hogy ha megengedtetnék a külföldi hus- és állatbehozatala rendeleti uton, ez merőben ellenkezik a magyar alkotmányosság szellemével. Az ilyen törekvések ellen nincs más védelem, mint a gazdák összetartása, amire fel is kéri a gazdákat, Gróf Zselénszki Róbert a napirend előtt rövid megokolással a következő határozati javaslatot terjeszti elő:

A lugosi gazdaggyűlés csatlakozik azokhoz a határozatokhoz, amelyek a Magyar Gazdaszövetség által egybehívott palicsi, nyiregyházi és kecskeméti országos gazda-nagygyűlések, továbbá a IX. országos gazdakongresszus elfogadták. Ennekorva tiltakozik a tengerentúli husnak, úgy időleges, mint állandó behozatala, a Balkán államok számára engedélyezett huskontingens felemelése és az ezen államokból való élőállatbehozatal ellen. A lugosi gazdaggyűlést aggodalommal tölti el az a körülmény, hogy a miniszterelnök a huskérdésben Pécsben megindult újabb közös s kifejezetten jtkosoknak hirdett tárgyalások küszöbén a husipari kongresszus küldöttsége előtt a magyar kormány álláspontját előre jelezte és engedékenységet bejelentette. Kéri ennél fogva a gyűlés az ország törvényhozását, hogy a balkáni államok huskontingensének a felemelését, a kontingens kieserítését, az élő állatok behozatalát és a tengerentúli hus beengedését semmi körülmények között meg ne engedje. Abban a nem várt esetben, ha a magyar kormány Ausztria nyomására engedve a szerb szerződésben meghatározott huskontingensen felül Szerbiából vámkedvezménytel törvényhozási felhatalmazás nélkül engedne be, a gazdaggyűlés ezt a magyar alkotmány súlyos megsértésének kell hogy tekintse.

A nagygyűlés a javaslatot elfogadta. Sorra kerültek ezután az előadások. Bernát István a Magyar Gazdaszövetség igazgatója Parcellázás és altruizmus címmel tartott előadást, míg Meskó Pál előadásában a délvidéki kisgazdák anyagi megerősödésének legfőbb eszközüül a szövetkezeti szervezkedést tüntette fel.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Operaház. Burrian vendégfellépése lehetőségessé tette, hogy előadják a Niebelung-ciklus harmadik darabját, a Siegfriedet, amit Budapesten elég ritkán hallani. Burrian ebben a szerepben közepesen jó. Hangjának friss ereje a duzzadó fiatal-ság közpoteit föl tudja ébreszteni. Bár szerettük volna, ha egyes helyekre, különösen a „Notlung“ invokációjára több energiát sürített volna össze. Valami hiányzott az ettől várható lenyűgöző effektusból. Játékából nélkülözzük a hetyke, magabizó naivságot, ami nélkül Jung-Siegfriedet nem lehet elképzelni. Tulságos kulturált, lesimitott fel-fogásban kapjuk tőle az ifju germán félisten alakját. Legjobb a harmadik felvonásban, kivált a Brünhildával való szerelmi jelenetben, ahol *Vasquezne* méltó partnere volt a hőstenornak. *Szemere* képességeit nem tartjuk elegendőnek a Wotan-Wanderer alakítására. *Dalnoki, Déri, Ven-czell* a szokott jók voltak. Az előadást *Kerner* István karnagy vezette. (l. v.)

(*) Vernissage a Művészklubban. Italo Brass-velencei festőművésznek és Lándori Vilmosnak az Olaszországból most hazakerült kiváló szobrászművésznek gyűjteményes kiállítását nyitották meg a Művészklub Kristóf-téri helyiségeiben. Az ünnepélyes vernissageon megjelent a művészeti közelet majdnem minden kiváló egyénisége. A kultusz-miniszterium képviselőtében *Molnár* Viktor államtitkár jelent meg, ott voltak továbbá *Bárczy* István polgármester, dr. *Wildner* Ödönnek a fővárosi művészeti bizottsága elnöke dr. *Térey* Gábor udvari tanácsos, a Szépművészeti Múzeum igazgatója, gróf *Vay* Péter apostoli protonotárius, vicomte *Charles de Fontenay* francia főkonzul, gróf *Pejacsevich* Márk és eljötték Italo Brassnak magyar pályatársai, akikkel együtt kezdte működését annak idején Hollósnál Münchenben. Az érdekes kiállítás holnapról kezdve naponta reggel 10-6-ig áll a közönség rendelkezésére a szokásos egy korona belépődíj mellett, a Művészklub Kristóf-tér 2. szám alatti helyiségeiben.

(*) Az új Nemzeti Színház. Az új Nemzeti Színház épületét — amelynek terveit szombaton vették tárgyalás alá a kultuszminisztériumban — a régi Nemzeti Színház helyén fogják felépíteni. A régi épület bontási munkálatait valószínűleg még a kora tavasszal megkezdik és azután rö-

vidésen hozzáfognak az új színház építéséhez. A kormány az új színház felépítésére három millió koronát folyósít, amelynek első részlete már az 1912-ik évi költségvetésbe föl van véve.

(*) Az Operaházban holnap, kedden a „Tövegtő nő (La Traviata) kerül színre, a czimszerepben Sándor Erzsivel. Flóra—R. Berts, Annina—N. Várent, Alfréd—Arányi, az idősb Germont—a megbetegedett Takács helyett ezúttal először Rózsa S. Lajos, Gaston—Pichler, Douphol—Kornai, D'Obigny—Hegedüs, az orvos—Ney B. Viollett inasa—Juhász lesz. Vezényel Szikla Adolf karmester, rendező Alszegey Kálmán főrendező. (Évi bérlet 115. szám, kezdete 7 órakor.) Szerdán Tosca-t adják Szamosi, Rózsa, Környei, Váradi Margit, Kornai, Hegelüs, Kertész Ödön, Ney B. és Kárpát közreműködésével. A dalmú után a Magyar táncgyűveleg kerül előadásra, melyben Pallai és Brada szerepelnek. (Évi bérlet 117. szám.)

(*) Caruso nem jön Budapestre. Több újság azt írta a napokban, hogy Caruso, aki most Bécsben vendégszerepelt, a tél folyamán Budapestre is eljön. Ezzel szemben, a legilletékesebb helyről vett információ alapján megállapítjuk, hogy Caruso az idei szezonban nem jön Budapestre.

(*) A kultuszminiszter a Könyves Kálmán szalonjában. Gróf Zichy János közoktatásügyi miniszter vasárnap délelőtt meglátogatta Vészi Margit és Kubinyi Sándor kiállítását a Könyves Kálmán művészeti szalonjában. A minisztert dr. Rajner Béla elnök és Horváth Géza vezérigazgató fogadták és Vészi Margit festőművésznek kalauzolta. Közülük egy óráig időzött a kiállításban a miniszter és mindent a legbelsőbban és nagy érdeklődéssel tekintett meg. A tárlaton, amelyen ebben az időben igen szép és előkelő közönség volt jelen, továbbra is élénk volt a művásár. A kiállítás naponta 9-től este 7-ig hatvan fillér belépődíj mellett tekinthető meg a Könyves Kálmán termeiben.

(*) A Levasz-fő zenekonzervatórium akadémiái előkészítő és az Erzsébetvárosi Kaszinó hivatalos zenekollegiájában a beiratások megkezdődtek és naponta reggel 9-től este 7-ig eszközöltetnek. A tartalmas évkönyvet kívánatra díjmentesen megküldi az igazgatóság, Andrássy-ut 67.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* A Petőfi-Társaság első felolvasó ülése. A Petőfi-Társaság a nyári szünet után vasárnap tartotta az első felolvasó ülést díszes és nagy közönség jelenlétében. Herceg Ferenc elnök, kegyeletesen parentálta el a társaság elhunyt tagjait, Emich Gusztávot és Vértési Arnoldot. Az elnöki megnyitó után Kéry Gyula titkár jelentést tett a Petőfi-Házról a nyári szünet alatt történt eseményeiről. Megemlítette, hogy a nyár folyamán József Ferenc főherceg meglátogatta a Petőfi-Házat. A múzeum egyébként több értékes darabbal gazdagodott. A titkári jelentés után Pakots József „Petőfi és Pozsony” ezimen érdekes felolvasást tartott. A költőnek Pozsonyban való tartózkodásáról írja le értekezésében Pakots, aki több új adatot is derített fel. Pósa Lajos apróbb költeményeket olvasott fel nagy tetszés mellett. Ezután Váradi Antal olvasta Pál Hevesi József vendég „Piritousz lakodalma” című nagyhatású novelláját. Az utolsó felolvasó Papp Zoltán volt, aki „Muzsikaszó” című kötetéből mutatott be három grönnyörű költeményt. A felolvasó poéta költeményeivel zárt tetszést aratott. A felolvasó ülés után zárt ülés volt, amelyen megállapították az októberi programot. Októberben lepezik le a Petőfi-esalád síromlékét és a Kossuth Lajos-utcai Petőfi-émléktáblát. Bemutatták a társaság számára készülő Petőfi-serleg mintázatát, amelynek művészi rajzát Busch Árpád tervezte. Nagy Endre tudatta a társasággal, hogy a modern színpad programjába felvette a Petőfi-kultusz ápolását. Több folyó ügy elintézése után a zárt ülés véget ért.

A bőr megbetegedéseinek leggyakoribb része nem egyéb, mint az emésztés csatornájában előforduló zavarnak egy külső megnyilatkozása, melyet helyi kezeléssel legfeljebb ideig-óráig elrejtteni, de gyógyítani semmi esetre sem lehet. Egy fél pohár természetes Ferencz József-készítmény, melyet reggelenként felkeléskor megiszunk, a baj gyökerét támadja meg, mert rendbehozza az emésztést és a vér tisztáltságait eltávolítja.

FŐVÁROS.

(*) A tanítószemélyzet költségzaperódása. A főváros költségvetésének személyzeti kiadásai évről-évre szaporodnak. Különösen az iskolák szaporodása folytán a személyzeti létszám emelkedése okozza a tanügyi személyzeti költségek folytonos növekedését. Ezzel együtt jár aztán, hogy a költségvetési előirányzatot túllépi és ezekről a változásokról ilyenkor számol el az ellenőrzésnél megfizetett ügyosztály. A szerdai közgyűlés elé a tanügyi osztály most terjeszti be a reál-, felsőkereskedelmi-, polgári iskolai és a női kereskedelmi tanfolyamoknál személyzeti kiadás czímen felmerült tételeket. A reáliskoláknál a 246.920 korona előirányzatot 21.070 koronával, a felsőkereskedelmi iskoláknál a 347.594 korona előirányzatot 5784 koronával, a polgári iskoláknál előírt 2.007.081 koronát 113.616 koronával s a női kereskedelmi tanfolyamoknál előirányzott 75.260 koronát 7448 koronával lépték túl. Az elemi iskolák többköltsége még ismeretlen.

(*) Rökk Szilárd emléke. A székesfőváros ebben az évben is gyászistentiszteletet tartott Rökk Szilárd, a nagy emberbarát halálának évfordulóján. Az istentiszteletet a józsefvárosi plébánián tartották meg és azon a fővárost Almády Géza kir. tanácsos, a közjótékonyági ügyosztály vezetője képviselte. A főváros közjótékonyági bizottsága részéről Acsay Antal bizottsági tag volt jelen. Megjelentek azonkívül a józsefvárosi iskolák, a Ranelder-intézet, a József-fülvárház, az Erzsébet-fülvárház, az Országos Állatvédő Egyesület, a Mária-intézet és az Országos Nővédő Egyesület képviselői. Az iskoláktól és árvaházaktól a növendékek egy-egy csapata jelent meg.

TANÜGY.

= Ankét a tanítói fizetésrendezés dolgában. E hó 27-én, szerdán délelőtt tíz órakor lesz a kultuszminisztériumban a tanítói fizetésrendezés dolgában az az ankét, amelyre a tanítói egyesületek, a tanító-egyesületek elnökei hivatalosak. Az ankét, mint értesülünk, maga a kultuszminiszter, gróf Zichy János fog elnökölni.

= A Keleti Akadémia ünnepe. Szépen sikerült ünnepélyt rendeztek vasárnap délelőtt a Keleti Akadémia hallgatói. Dr. Kunos Ignác igazgatót ünnepelték abból az alkalomból, hogy a király a népszerű igazgatót és kiváló orientalistát a vas-korona-renddel tüntette ki. Az ünnepélyen gróf Széchenyi Ödön pása is megjelent. Az ünnepélyt ifj. Glück Frigyes, Eperjessy Adorján, ifj. Steinhauz Gyula és Fischer István másodikéves hallgatókból álló küldöttség ment. Az elsőévesek nevében Sebestyén Gyula, a másodikévesek nevében pedig Szász Lajos köszöntötték az igazgatót, majd pedig ifj. Sztojka József, a végrehajtó-bizottság elnöke, meleg szavak kíséretében átadta dr. Kunosnak a növendékek ajándékát, egy díszes keretbe foglalt plakettet. Az ünnepelt köszönő szavai után gróf Széchenyi pása tolmácsolta a konstantinápolyi magyarok üdvözlését, amelyvel a szépen sikerült ünnep véget ért.

TÖRVÉNYSZÉK.

A Zucker-ügy főtárgyalása.

— A vád: biztosítási csalás. —

Budapest, szeptember 25.

Egy régi-szenzációs bünpör, melyről addig, amíg a főtárgyalás elé került, lefoszlott minden szenzáció, szerepel ma a törvényszék előtt. A budapesti büntetőtörvényszék ma kezdte tárgyalni Zucker Henrik üvegnagykereskedő és társai bűnügyét. Zuckernek — amint ez még élénk emlékekben van a közönségnek — nagymező-utcai üvegnagykereskedésében a múlt év júniusától augusztus közepéig egymásután, rövid időközökben hatszor ütött ki a tűz és miután a rendőrségnek az a gyanúja volt, hogy a tüzek csak gyújtogatásból keletkezhetnek, ebben az irányban folytatott nyomozást, melynek eredménye az lett, hogy Zucker rakétárait, Hammer Samut letartóztatták. Hammer áthatalosan tagadta, hogy neki vagy Zuckernek a gazdag nagykereskedőnek bármilyen része volna a gyújtogatásban. Később azonban fordított vallomása és azt adta elő, hogy Zucker megbízásából a tüzek után selejtes árukat összegyűjtött s azt a tűz által elpusztított holmi közé vegyítette, hogy ezen a révén a biztosítótársaságot megkárosítsa s hogy ebben a munkában Zucker alkalmazottai, Szántó Géza és

Fischgrund Dávid segédkeztek neki. A rendőrség e vallomás alapján Zucker Henriket, Szántót és Fischgrundot letartóztatta. Az eset ekkor nagy szenzációt keltett. Zucker és társait a vizsgálóbíró és a vádtanács is fogva tartotta és Zucker csak a királyi tábla becsátotta szabadon 100.000 korona óvadék ellenében. A többi fogoly is kiszabadult és miután a vizsgálat egyáltalán nem tudott bizonyítékot szolgáltatni a gyújtogatásra a vádlottak ellen, a királyi ügyészség a gyújtogatás vádját elejtette. A biztosítótársaság, mint pótmagánvádló nem volt hajlandó átvenni a vádat az eredménytelenül nyomozott ügyben és így a gyújtogatás vádjá jogerősen megszünt. A szenzációsnak indult bűnügy így módon a biztosítási család kísérletének cselekményére zsugorodott össze.

A mai tárgyaláson dr. Szepessy István táblai bíró elnökölt. Szavazó-bírák: dr. Bartha László és Nedeczky Géza. Az ügyészséget dr. Balás Elemér királyi ügyész képviselte, Zucker Henriket dr. Bródy Ernő, Hammer Samut dr. Visontai Soma, Szántó Gézát dr. Vássonyi Vilmos, Fischgrund Dávidot dr. Gál Jenő védi.

A törvényszék először a vádlottakat hallgatta ki.

Zucker Herman az általános kérdésekre elmondja, hogy tarnopóli születésű, 44 éves, izraelita vallású, üvegnagykereskedő. A vagyona körülbelül fél millió koronát ér.

Az elnök: Bűnösnek érzi magát?

A vádlott: Nem tettem semmit s nem tudok semmiről semmit.

Az elnök: Hammer határozottan azt vallja, hogy az ön utasítására törté össze az árukat. Miért lenne ön ellen terhelő vallomást, ha nem adott volna neki utasítást?

A vádlott: Azt én nem tudom. Hammeren kívül még Harminecz alkalmazottam volt, miért szövegettem volna éppen vele, aki harmadrangu állást töltött be nálam.

— Miért vall mégis ön ellen?

— Hiszen ha én azt tudnám, akkor könnyű volna az ön rehabilitálom.

— Minden tüzeset után megbizta Hammert, hogy törje össze az árut.

— Isten ments! Soha ilyen megbízást nem adtam sem neki, sem másnak.

— Hogy kerülnek mégis olyan tárgyak a holmi közé, melyeket nem a tűz pusztított el, hanem, melyeket szándékosan összetörtek?

— Erről nem tudok semmit.

— Meg volt ám önnek az oka, hogy ilyen módon szaporítsa a kárt, mert sok bovl volt az üzletben?

— Bovl van minden üzletben, de az csak addig bovl, amíg el nem adják. Én pedig ezt mindig el tudtam adni s el is adtam.

— Mennyi áru volt a raktárban?

— Kétszáznyolcvanezer korona áru.

— Mennyire volt biztosítva?

— Háromszázötvenezer koronára. Mert így vettem át a biztosítást a magyarholmi üvegyártól, melytől a raktárt is vettem.

— Tehát volt oka rá, hogy tűz pusztítsa el a raktárt, mert többre volt biztosítva, mint amennyit megért.

— Kérem, én az árut tényleg 280.000 koronáért vettem, de az jóval többet ért.

— Önnek azért is érdekében állott, hogy a bovl-árut összetörje, mert külföldre azt is át kellett volna szállítania a kőbányai új gyárába, s a szállítás sok költségbe került volna.

— Nekem a szállítás semmibe se került volna, mert én azt az árut, melyet nem akartam az új gyáramba vinni, bizományba adtam.

— A vád egyik sarkpontja az, hogy ön bejelentette a biztosító-társaságnak az összetört árut is.

— Arról nem tudok semmit.

— Kiegyeztet ön a biztosító-társasággal?

— A társaság az összes tüzeseteknél szüvedelt károkat kifizette.

— Mennyit kapott?

— Összesen körülbelül százezer koronát.

Hammer Samut, a másodrendű vádlott szintén büntelének érzi magát.

— Amikor az első tüzeset történt, ugymond, megtudta, hogy a kis fia gyújtotta föl a raktárt s elkeseredésben husz-harminez lámpát tört össze.

— Ön kezdetben azt vallotta, hogy Zucker biztatta föl arra, hogy törje össze a holmit.

— Erre engem egy Mándoki nevű ember tántított ki, akitl együtt voltam elesukva.

— Amit tehát eddig vallott, az mind nem igaz.

— Nem.

— Hiszen az ön vádlottársai is megerősítik az ön vallomását?

— Azokat Mándoki letartóztatta.

A vádlott elmondja, hogy harmadmagával volt fogva s a cellájában valóságos tárgyalásokat tartottak vele a rejtársai. Mándoki, a sikkasztó ügyvéd a vádlott, ezeken a tárgyalásokon tanulta be azt

a vallomást, melyvel Zucker Henriket megvádolta.

Az elnök erre megjegyezte:

— Ön tehát visszavont mindent. Vádjai folyó jelölt, volt az ügyész, Angelus volt a bírósági volt egy tekintélyes nagykereskedőt juttatott vizsgálói fogságba s most az egészet visszavonja. Ez oly dolog, mely oly siralmas színben tünteti fel eljárását és a judikatúrát igen nehéz helyzetbe hozta. Ugy látszik, az igazságszolgáltatás a legnehezebb feladat, amelyre az ember hivatva van. Ugy tanuikkal képtelen az ember az igazat kideríteni.

— Ezután kihallgatta a bíróság Szántó Gézát, a harmadik vádlottat, aki szintén tagadta, hogy a vizsgálóbíró előtt tett állítólagos beismerő vallomásának adatai a valóságnak megfelelőek. Ő Kiss János biztosító társasági kárbecsüsnek az utasítására, illetve felkérésére Hammerral, mint rak-tárossal együtt vette jegyzékbe a tűz által elpusztított árukat. Ennek a jegyzéknek az elkészítésére Zucker neki semmiféle utasítást nem adott.

Dr. Vársonyi Vilmos védő szükségesnek tartja megjegyezni, hogy Szántó Gézának vallomásmódszaitása nem mai keletű, amennyiben már benn a fogházban, mikor ő meglátogatta, közölte vele, hogy a vizsgálóbíró előtt felvett kihallgatási jegyzőkönyvének adatai nem fedik a valóságot. Előtte védenéje pontról-pontra megjelölte a vizsgálóbíró előtt felvett vallomásból azokat a részeket, amelyek tévesen vétettek jegyzőkönyvbe. A védő erről említést is tett a vizsgálat elrendelése ellen beadott felfolyamodásában.

Végül a bíróság kihallgatta a negyedrendű vádlottat, Fischgrund Dávidot, akit a bíróság tolmács segítségével kérdezett ki. Fischgrund vallomása elején kijelentette, hogy ő magyarul egy szót sem tud és nem ért, vele a vizsgálóbíró németül nem beszélt, vallomását neki német nyelven meg nem magyarázta, így történetesen meg, hogy vallomásának adatai valótlanok. Nem igaz, hogy ő felülvett volna akkor, amikor az árutörések állítólag történtek. A kérdéses időben nem is volt ott, sem Szántót, sem Hammert nem látta.

Dr. Gál Jenő védő szintén konstataálni kérte, hogy a vizsgálóbíró ezt a vádlottat daczára annak, hogy a vizsgálóbíró egy szót németül nem tud, tolmács-közbejötté nélkül hallgatta ki és előtte a magyar nyelven felvett vallomást német nyelven neki meg nem magyarázta.

Az elnök ezután délután fél három órakor a tárgyalás folytatását holnap délelőttre halasztotta.

§ Dr. Baumgarten Izidor kuriai tanácselnök.

Dr. Baumgarten Izidor koronaügyész helyettes a király a Kuriához tanácselnökké nevezte ki, zeter-laki Sebestyén Mihály kuriai tanácselnök helyébe, aki a napokban vonult ötvenéves szolgálat után nyugalomba. Az új kuriai tanácselnök a második büntetőtanács élére kerül.

§ A bírói és ügyészi egyesület. Az Országos Bírói és Ügyészi Egyesület igazgatósága vasárnap délelőtt ülést tartott, amelyen egyhangú határozattal állást foglalt a polgári perrendtartás életbe lépését törvényjavaslatának a bírák áthelyezhetőségét és nyugdíjazhatóságát célzó intézkedései ellen. Az igazgatóság az október 8-iki pozsonyi közgyűlésen azt fogja javasolni, hogy az egyesület föllíratl forduljon ugy a kormányhoz, mint az országgyűléshez a bírói függetlenségnek alkotmánybiztosító elvét alapjában megrendítő törvényszakaszok teljes mellőzése iránt.

§ A Zsilinszky-fiúk bünpöre a Kurián. A pécsi csabai esküdtbírósg tudvalevőleg felmentette Zsilinszky Gábert és Endrét az Achim András megölésének vádjá alól. Az ítélet ellen a királyi ügyész semmisségi panaszt jelentett be, amit a koronaügyészség is fentarított. A királyi Kuria első büntetőtanácsa november 7-ikére tűzte ki ebben az ügyben a főtárgyalást. Az ügy referense Vajkó Pál kuriai bíró lesz.

§ Gyilkos merénylet a csillag-börtönben. A zezedi csillag-börtön fegyőrei vasárnap éjjel kiállítását hallottak az egyik cellából, amelyben Kovács András és Tóth István testi sértésért elítélt rabok voltak őrizet alatt. Az örök felnyitották a cella ajtaját, ahol vértócsában feküdt Tóth István, Kovács András kezében véres kést szorongatott. Kiderült, hogy a két rab előzőleg összevesszt. Kovács András orozva rátámadt aivó társára, akinek hasán több életveszélyes szurást ejtett. A gyilkost letartóztatták, mire az örült kezdte színelni és az örökre is rátámadt. Vizsgálat indult meg annak kiderítésére, hogyan került kés a fegyenchez.

SPORT.

Budapesti őszi lövversenyek

— Második nap. —

A fogadókra nézve ugyancsak gyászos volt a tegnapi nap. Kivéve az utolsó futamot, a favoritok csufos vereséget szenvedtek. Legsúlyosabb letörés a napot megnyitó Pásztor-díj-ban érte a közönséget, hol a reás Köttingbrunn mellett még az esélyes Variante-ot fogadták. A versenyt nagy meglepetésre a Hotár és Smutny által lovagolt Komorna és Falsetto nyerték meg holtversenyben.

Részletes eredmény a következők:

I. Pásztor-díj. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Dreher A., 36 sk Komorna 45 és fél kg (Hotár). 1. Falsetto 52 és fél kg (Smutny). 3. Köttingbrunn 59 és fél kg (Janek). Futottak még: Pihamer, Variante. Holtversenyben három hosszal nyerve. Tot.: 10:39—58, 40:109—124.

II. II-ed osztályú csudverseny. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Zombory R., 26 pm Charon 53 kg (Carslake). 2. Mincea 47 kg (Kozuch). 3. Szaracén 51 és fél kg (Miles). Futottak még: Taban, Serkentő, St. Asaph, Partensa, Merengő. Nyakhosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10:40, 40:54, 58, 50.

III. Prince of Wales handicap. Díj 10.000 korona. Táv 1500 méter. 1. Mautner V., 36 pm Titarel 49 kg (Korb). 2. Coupéille 60 kg (Smutny). 3. Persist 44 és fél kg (Schuster). Futottak még: Nix, Doper, Fényes bogár, Szénelhal, Zencuna, Sunnyside, Dina, Forgive, Knalgas, Beggar. Egy hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:35 (Titarel és Fényes Bogár) 40:148, 98, 70.

IV. Háromévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Dávid E. stpm Csóka 51 kg (Tausz). 2. Calville 47 és fél kg (Gulyás). 3. Interpocula 49 kg (Korb). Futottak még: Bilbah, Carbonadel, Volonsy, Daliás. Hat hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. Tot.: 10:78, 40:84, 96, 60.

V. Kétfévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Aróy István, sk Mosa 45 és fél kg (Baluschka). 2. Dara 56 kg (Janek). 3. Invariable 58 és fél kg (Hewitt). Futottak még: Macaulay, Duty, Ravissante, Etelka, Anyuczi. Fejhosszal nyerve, három hosszal harmadik. Tot.: 10:79, 20:84, 64, 74.

VI. Eladók-versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Zombory R., 36 sm Magányó 59 kg (Janek). 2. Menko 61 és fél kg (Carslake). 3. Polymnia 53 kg (Schuster). Futottak még: Falleri. Egy hosszal nyerve, hét hosszal harmadik. Tot.: 10:25, 40:60, 70.

( ) A vasárnapi labdarúgó mérkőzések. MTK—BAK. 2:2 (0:0). Üllői-uti pálya. Közel 8000 ember jelenlétében folyt le a mérkőzés, mely a szezon egyik legszebb mérkőzésének indult az első félidőben. De half-time után a bíró, Izsó igazságtalan és indolens határozatai miatt a legdurvább matchek egyike lett. A játék vége felé a BAK-ból három és az MTK-ból két játékost állított ki Izsó feleselés, illetve durva viselkedés miatt. A mérkőzés egész ideje alatt az MTK. döntő fölényben volt és az első félidőben a BAK. kitünő védelme kemény munkát végzett. Half-time után a két-feketék tiszta henczet vétenek az MTK. kapuja előtt, a bíró azonban nem füttyöl le a játékot, hanem a goalt, amit Salamon berugott — megadja. A közönség óriási zajongásba tör ki és a bíró 10 percre felfüggeszti a matchet. Ujra játszás után a BAK. lesből goalt ragnak, a bíró megítéli. Ekkor történnek a kiállítások — egymásután három-négy — hihetetlenül nagy zaj közepette. Ezután MTK. lelkesedéssel és hévvel kezd játszani, óriási fölénybe jut és Lane, Kertész I. révén rugják az első és a kiegyenlítő goalt. Kertész H. támadása Sebestyénnel újabb goalt eredményez, a bíró azonban nem adja meg állítólagos foult miatt. Kitünő játékot produkált az MTK-ban Bíró Gyula, Lane és Szántó, a BAK-ban György és Kucsera.

BTC—Törökvis 2:1 (0:1). Az NSC—III. K. TVE. mérkőzés után a BTC. reorganizált csapata mutatott lelkes, szép játékot a Törökvis ellen és a nyugodt, passzjátékkal dolgozó piros-feketék a higgadt játékluknak köszönlették a győzelmüket. Törökvis lövi Bóti beadásából az első goalt, mit Mészáros beadásából Kovács révén BTC. kiegyenlített, majd kornerből a döntő goalt is eléri Román feje-sével. Bíró: Kiss Menyhért.

TTC—MAC. 1:0 (1:0). Üllői-uti pálya. Az MTK—BAK. mérkőzés előtt folyt le e mérkőzés, amely a vasárnap helybeli matchei között az egyetlen meglepetés volt. A MAC. öt tartalékkal indult a küzdelemben a teljes csapatnál szereplő és rendkívül lelkesen játszó TTC. ellen. Bár a mérkőzés nagyobb részben a MAC. volt fölényben, ügyesen kezdő támadásaikat azonban a TTC. védelme

Beimellel és Hegyivel mindent mentett. Az I. félidő 5-ik percében szerzik meg a piros-zöldek a győzelmet 11-es büntetőrugás révén. A MAC. 11-ese, meiyet Bodnár lött, a kapu mellé jutott. Bíró: Hajós József.

WSC—FTC. 3:0 (1:0). Bécsben 2000 főnyi közönség előtt tartották meg a Challenge-kup döntőjét. A Wiener Sport Club győnyörü. fair játékkal nyerte meg a matchet. Különösen Müller jobbszélső játszott angol stílusban. Az FTC. igen lanyhán, erőfőtelenül, a második félidőben meg egyenesen könnyelműen játszott. Schlossert erősen lefogták s ezzel az egész támadást megbénították úgy, hogy a FTC. mindössze kétszer jutott lövéshez. A WSC. folytonos támadása nagy munkára szorította a FTC. védelmét. Fritz néhány bravuros védést produkált.

( ) Az egyetemi atléták viadala. Három magyar rekordot javítottak meg a BEAC vasárnapi diadalán és ennél talán még örvendesebb, a vidék néhány kiváló atlétájának győzelme a fővárosiak fölött. Báró Wardener 190 cm-es ugrása, a pozsonyi Pogány 13 m. 53 cm-es dobása és Weisshaus 2 angol mértföldes ideje az új rekordok, melyek a kontinens legkiválóbb eredményei közé tartoznak.

KÖZGAZDASÁG.

Tripolisz és a pénzpiac. A marokkói kérdés által fölzgatott nemzetközi pénzpiac még le sem csendesedett s máius újabb háborus hírek teszik nyugtalanná a piacot. Ma az utótdzsdére érkeztet a tripoliszi háboru híre s nagy árfolyamhanyatlások jártak nyomában. A vezetőértékek sorra estek s a hírtelen támadt izgalomban a nagy kínálatot nem követte a kereslet. Így a magyar hitelrészvény 6 koronával esett és 735 koronán zárult, a Magyar Bank 722, a Közüli részvényei 795, Osztrák hitelrészvény 639. Czukor-papír 3120 koronáig eslek. Bécsben is jelentősen érzeltette hatását a tripoliszi háborus hír. Estek az Alpesi papír 15 koronával, továbbá az Osztrák hitelrészvény néhány koronával. De súlyosabban érinti az olasz piacot az új háborus hír. Az olasz értéktözsde ugyanis az olasz állampapírosok máris erősen csökkentek. Nagyobb veszteség is érheti azonban ennél az olasz piacot. A törökök ugyanis igen radikális eszközökhöz folyamodnak az olaszok magatartása miatt. Bojkottálni fogják az olasz iparcikkeket, olasz kereskedőkkel minden összeköttetést megszakítanak, sőt a török vizeket is elzárják az olasz hajók elől. Tudvalevőleg Törökország egyes nagyobb városaiban, mint Konstantinápolyban, Szalonikiben s más nagyobb kereskedelmi piacokon az olaszoknak valóságos kolóniájuk van s művészi kivitelű házi iparcikkkel elárasztják az egész Balkánt. Ezeket az olasz cikkeket ezertül német és angol piacról szerzik be. Az olaszoknak e tekintetben tiéggé oklatáns példájuk lehetne az annexió után támadt és éppen balkáni piacról bennünket és Ausztriát ért kereskedelmi bojkottól. Milliók és milliók vándorolnak német és angol cikkekkért a Balkánról, melyeket azelőtt magyar piac szállított. Éppen ilyen lesz a helyzet Olaszországban, mert a törökök szavuknak állni fognak s ha a bojkottot ki-mondják, súlyos veszteséget szenved az olasz ipar és kereskedelem. Az olasz tözsdén ma — mint értesülünk — a legrentabilisabb intézetek papírosai estek. A Banca d'Italia, továbbá az ipari papírosok 20—30—50 tra árfolyamhanyatlást mutat-tak. Berlinben és Párisban ma még a tripoliszi események változatlanul hagyták a pénzpiacot.

Az Osztrák Lloyd jubileuma. Bécsből jelentik: Ausztria első hajóstársasága az Österreicherischer Lloyd, a legközelebbi napokban fennállásának hetvenötödik évfordulóját ünnepli. Ez alkalmából ő felsége a társaság vezérigazgatójának, Frankfurter Albertnek, az udvari tanácsosi címet adományozta. Frankfurter udvari tanácsos, aki sikeres működésével az Österreicherischer Lloyd felvirágzásához első sorban járult hozzá, nagy rokonszenvenek örvend nemcsak Ausztriában, de

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomor-bajosok-nak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendezi vissza. Kis üveg 40 fillér Nagy üveg 60 fillér

Magyarországon is, ahova hosszú idő óta élénk üzleti és társadalmi összeköttetések fűzik. Ő felsége ezenkívül Vivante alelnöknek a Ferencz József-rend csillagos közpékeresztjét, Brodska igazgatónak, Gregomila konstantinápolyi vezérigazgatóknak és Mayer hajózási felügyelőnek a Ferencz József-rend tisztikeresztjét, Kathrein vezértitkárnak, valamint Léway és Pivaes hajóskapitányoknak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

A magyar cukorkartel megújítása. A magyar cukorkartel, melyet a múlt évben egy évre meghosszabbítottak, e hónap végén lejár. Természetesen a tárgyalásokat megindítják a cukorkartel további megkötésére. A cukorpiac változatlanul jó s a karteiban résztvevő gyárak között egyenlenségek nem állottak elő a kartel tartama alatt. Nagy a valószínűség tehát, hogy a kartel rövid tárgyalások alatt létrejön, jóllehet az osztrák cukorkarteltől is függ a mostani megállapodás sorsa.

A bács megyei cukorgyár telke. Hollós Ödön, a Kereskedelmi Bank igazgatója és dr. Aczél, az észéki cukorgyár igazgatója Ujverháson jártak s megvették a cukorgyár céljaira szükséges telket. A telket 140 kat. föld kiterjedésű és közel fél millió koronába kerül. Az építkezéshez szükséges téglamennyiséget is biztosították, úgy hogy kora tavasszal megkezdhetik a bács megyei cukorgyár nagyszabású építkezését.

Osztrák kormány a magyar ipar ellen. Hogy Ausztriában milyen nyíltan üldözik a magyar ipart és vállalkozást, erre nézve igazán megdöbbentő a következő eset: A Dobiaschi J. és Dörner testvérek aradi vegyi gyár Bécs város második vízvezetékének építéséhez nagyszabású robbantási munkálatokat kapott meg. Erre való tekintettel az osztrák belügyminiszter a cég gyártmányainak az osztrák vasúton való szállítását betiltotta. Felhívására a cég azt a választ kapta, hogy a kívánt szállítási engedélyt sohasem kaphatja meg, mert ez az osztrák ipart károsítaná. Nem tudjuk történet-e az osztrák vasúti minisztérium eljárása ellen a magyar kormánytól felszólalás, a magyar kormány közbelépett-e és milyen eredménnyel, de úgy, amint az eset előttünk áll, nem jelent se többet, sem kevesebbet, mint a gazdasági kiegyezés alapelveinek: a szabad forgalomnak megdöntését és magyar részről súlyos retorziókat követel. Ha az osztrák kormánynak joga van megtiltani valamely magyar áru szállítását azzal a megokolással, hogy az az osztrák ipart károsítja, akkor ez a joga meg van a magyar kormánynak az osztrák árukkal szemben. Ha az osztrák kormánynak lehetséges ily módon a magyar vállalkozást megüldözni, akkor a magyar kormány éljen ugyanevvel a joggal az osztrák vállalkozókkal szemben. Egyáltalában nem vagyunk hajlandók ezt az esetet is azok közé sorolni, amelyek csak meddő panaszokra szolgáltatnak okot és egyéb következményeik nincsenek. Ez egy végtelenül fontos elvi jelentőségű dolog, melynek végére kell járni és győzelesen el kell intézni.

Magyar kivitel Tuniszba. Gróf Logotheti H. és kir. főkonzul október 3-án délelőtt 10 órakor a Kereskedelmi Muzeumban az érdeklődő feleknek felvilágosításokkal fog szolgálni azon cikkekről, melyek a tuniszi piacokon kelendőre számíthatnak. Ilyen cikkek volnának nevezetesen fa, butor, papír, kész ruha, mindenféle pamut-áru, gépek, fehérneműek, fémek, kikészített bőrök, gyarmatárúk. Ezeknek a bevitelére Tuniszba emelkedőben van. Csökkent vagy változatlan maradt a bevitel a következő cikkek közül: dohány, hüvelyesek, gyapjuszövetek, ásványvíz, olajmagvak, pamutfonalak, kosáráru, rizs, liszt, italok, üvegáru. Ujabbán erősebb a kereslet a vasárukra, burgonyára és szeszre.

Az Osztrák-Magyar Államvasutttársaság parcellázásai. Jelentettük már, hogy az Osztrák-Magyar Államvasutttársaság magyarországi földbirtokainak legnagyobb részét parcellázni fog-

ják. A munkálatokat már meg is kezdték a helyszínén és a felhasználandó területeket egy bizottság járja be. A parcellázást és telepítést a Magyar Földhitelintézet Országos Szövetsége fogja végezni, amelynek ez az első nagyszabású vállalkozása. Az Államvasutttársaság csak annyiban fog a parcellázások és telepítések menetére befolylni, amennyiben ezáltal biztosítani akarja magának a szükséges munkaerőt. Erre pedig annál is inkább szüksége lesz, mert a beruházások befejezésével ipartelepei kétszeres termelési képességűek lesznek és ipartelepeinek környéke nagyon gyér lakosságú. A telepítéseknél néhány szomszédos állami birtokot is fel fognak használni, így többek között azt a munkástelepet is, amelyet a koalíciós kormány létesített Dobóvícs mellett és amely ma lakatlanul áll.

Uj malom Debreczenben. A Borsod-Miskolci és a debreczeni István-gőzmalom részvényeseinek ismeretes harca egy új malom létesítésének terét érlette meg. Ugyanis a Borsod-Miskolci Gőzmalom, amely ura a vidék többi gőzmalmainak is, az egész vidék gabonatermésének árát szabja meg. Ez a borsodmegyei gazdáknak már régóta nem tetszik s most, hogy az István-malom és a Borsod-Miskolci Gőzmalom fuziójáról van szó, elhatározták, hogy szövetkeznek néhány debreczeni termelővel s malmot építenek Debreczenben. Hír szerint már meg is állapodtak egy nagyobb fővárosi pénzintézettel a tervnek anyagi támogatása céljából. Ilyen körülmények között a debreczeni új gőzmalom létesítésére vonatkozó előmunkálatok sikerrel biztatják a mozgalom vezetőit.

Amerikai értékek Európában. Néhány évvel ezelőtt a londoni piac példája után a kontinensen lévő tőzsdéken nagyobb mennyiségű amerikai acélrészvényt talált elhelyezést. Így a bécsi spekulánsok is nagy mennyiségű Steel-részvényt vásároltak. Az amerikai acéltörzst papírosai tényleg jól jövedelmező értékeknek látszottak, mert hiszen az acéltörzst az új világban szinte megindíthatatlan hatalomnak látszott. Az Egyesült-Államok uralmon lévő pártja s Taft elnök azonban most erősen fellépett a törzstől ellen, aminek következtében a törzst-papírok rohamosan hanyatlottak az összes amerikai tőzsdéken. De a nagy derout hatása meglátszik Európában is, hol jóformán az összes kontinens tőzsdék érdekelve voltak, talán a budapestit kivéve. Így aztán az európai piacok is jelentékeny veszteségeket szenvedtek. Hogy mekkora lehet ez az érdekeltség, arra következtetni lehet abból, hogy pénzügyi körökben azt beszélnek, hogy a szóban forgó Steel részvényekben Ausztria maga ötven millió koronánál többet veszített.

Faárverés. A fenesi volt urbéreszek közönsége tulajdonát képező, mintegy 400 kat. földön szétosztottan álló, 1847 m² haszonfára és 609 m³ tűzfára becsült, 30-105 cm. mellmagassági átmérővel bíró 1252 szál bolytörzs október 21-én délelőtt 9 órakor a Fenesi község házában megtartandó nyilvános szó- és írásbeli ajánlattal összekötött árverésen a legtöbb igérőnek el fog adni. Kikiáltási ár 26.000 (huszonhatezer) korona. Bónusz ennek 10 százaléka. Az erdő a Gabecz-Fenes vasúti állomástól átlag 7 kilométer távolságra fekszik.

Vasúti üzletvezetőség Eszéken. Már irtunk arról, hogy Eszéken új üzletvezetőséget állítanak fel. Most Eszékről jelentik, hogy ez már elhatározott dolog, hogy a tervezett új üzletvezetőségek egyikét Eszéken állítják fel. Az üzletvezetőség az 1912-ik év folyamán létesül, előbb azonban a hivatalok elhelyezésére szükséges épületek, valamint az oda kinevezendő tisztviselők rendkiszárára álló kellő mennyiségű lakásról kell gondoskodni. Ez alkalommal tisztázandó a magyar tisztviselők gyermekeinek iskolaügye is. A kereskedelmi minisztérium és a város közt ez irányban legközelebb indulnak meg a tárgyalások.

Nagy tenyészállat-szállítmány Angliából. Az „Atlantica” Tengerhajózási Részvénytársaság tulajdonát képező „Kossuth Ferencz” gőzös szombaton este egy nagy tenyészállat szállítmányt, mely 425 tehén, 15 bika, 120 borjú és 38 tenyészsertésszel állott, Fiuméba érkezett. Ez a hajó f. hó 8-án indult el Grimsbyből, ahol a rakományt felvette és 14 napig tartó útjában az állatok a legnagyobb rendben és kényelemben voltak, amit legjobban bizonyít az, hogy a hajó megérkeztekor az elhalálozás nem haladta meg az egy százalékot. Az egész rakományt még a vasárnap nap folyamán 6 óra alatt kirakták, vasárnap éjjel 120 vasuti kocsiba rakták és haladták nélkül Budapestre, a Tattersallba utnak indították, ahol nyilvánosan el fogják árverezni az állatokat. A rakományt a földművelésügyi minisztérium protektorátusa alatt a Magyar Mezőgazdák Szövetsége hozatta. Az állatok nagy részét már előre eladták, úgy hogy csak egy kis része kerül árverésre. Ez a legnagyobb állatszallítmány, melyet eddig egy hajó Angliából elhajózott és a legnagyobb állatszallítvány, mely eddig Fiuméba megérkezett. A földművelésügyi minisztérium részéről dr. Goger László, az OMGE részéről Jeszenszky Pál, a Magyar Mezőgazdák Szövetsége részéről Vas Lajos, Voigt Ede stb voltak jelen az állatok kihajózásánál és minden tekintetben legnagyobb megelégedésüknek adtak kifejezést.

A burgonyaárak emelkedése. A nagy szárazság miatt rendkívül kedvezőtlen volt a termés a burgonyában és a kukoriczában. Már eddig is igen magas a burgonyaár, de a rossz osztrák termésre való tekintettel október 1-től 2 koronával emelik a linzi kereskedők a burgonya árát. Kíváncsok, hogy nálunk hasonló áremelkedést ne lépessenek életbe az élelmiszerkereskedők.

A luxuslovásár díjazása. Ma délelőtt folyt le a tattersalli luxuslovásár díjazása. A bizottság gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter nagydíját Halmos Imrénének adományozta 313-314. sz. jukkerfogatóért. A négyesfogatok csoportjában az első díjat Fischer és Keller 7-10. sz., a második díjat Balázs Ödön 54-57. sz. és a harmadik díjat Horváth Ferencz 37-40. sz. fogatóért nyerte. Elismerő oklevelet kapott Wertheim Imre a 205-208. sz. fogatóért. A hintós fogatok csoportjában az első díjat Fischer és Keller 29-30. sz., a második díjat a váci püspöki uradalom 105-106. sz., a harmadik díjat pedig Mikovich Sándor 41-42. sz. kapta. Elismerő oklevelet Magyar Lajos kapott a 61-62. sz. fogatóért. A jukkerfogatok csoportjában az első díjat Rényi Gyuláné nyerte el 300-301. sz. fogatóval. A második díjat Mikovich Géza 51-52. sz., a harmadik díjat Goór Lajos 289-290. sz. Elismerő oklevelet Lamm Tibor 242-244. sz. fogatóért kapott. A háts lovakért az első díjat Tompócz Károly 501. számú, a második díjat Fischer és Keller 33. számú, a harmadik díjat Sebestyén Richárd 415. számú háts lovával nyerte. Elismerő oklevelet kaptok: Lukács Alice és Lencz Albin. A vásár, amely még holnap és holnapután tart, a zsidó ünnepek miatt tulajdonképpen csak a mai napon vett lendületet. Eddig 70 ló cserélt gazdát, köztük néhány ló Breszlauba, Drezdába és gróf Eulemburg Frigyes gühlenburgi uradalmába került.

Apad az állatbetegség. A ragadós száj- és körömfájás, továbbá a gümőkór csökken. A többi kevésbé ragadós állatbetegség is apad s már ujabbán több vidéket földoltottak a zár alól. Az egyes állatbetegségekről a következő táblázat ad felvilágosítást:

A betegség neve	Összesen		A múlt héthez képest több kevesebb	
	közs. udv.	közs. udv.	közs. udv.	közs. udv.
Lépfene	310	330	1	7
Veszétség	253	240	—	13
Takonykór	51	53	5	7
Ragadós száj- és körömfájás	1755	12774	—	308
Juhhimlő	72	143	5	11
Ivartszervi hólyagos kiütés	13	28	—	1
Rühkór	95	170	—	3
Bivalyvész	13	18	5	7
Sertésorbáncz	225	697	—	13
Sertésvész	939	3514	—	57

Csak a minőség

réven lett világhírű a valódi

PALMA
kaucsuk
Cipőszarok

Royal szálloda SZEGERD

**80 SZOBA.
KÖZPONTI FÜTÉS.
MÉRSÉKELT ÁRAK.**

Tulajdonos:
DÁVID SÁNDOR
vasuti vendéglős.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 25.

A készáru-piaczon ma nyugodt volt a hangulat. Kielegítő kínálat mellett szemben a malmok tartózkodók voltak, keveset vásároltak, de elég jó árakat ígértek. Mivel az árubirtokosok sem erőltették a dolgot, korlátozott maradt a forgalom, amelynek a folyamán mintegy 2500 q buza kelt el változatlan áron. A legdrágább eladási ár 12.25 korona volt 83 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.40 korona 76 kilós itt fekvő román búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs változatlan, a zab szilárd, az árpa lanya, a tengeri 5 fillérel drágább. Forgalmomba került 2800 q rozs 9.90-10.00 koronás áron, 800 q zab 9.50-9.90 koronás áron és 500 q árpa 9.10 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet az utolsó zárlatnál jóval alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban a helyi spekuláció egyre élénkibb vételkedvet mutatott, minek folytán a kereslet egyre fokozódott, ami aztán az irányzat erőteljes szilárdulásához és az alacsony kezdő árfolyamok lényeges emelkedéséhez vezetett. Az októberi buza 10 fillérel a pénteki zárlaton alul, 11.73 koronán indult, előbb 11.72 és 11.76 között ingadozott, aztán gyorsan 11.84-ig emelkedett és zárlatkor 11.82 koronán maradt. Az októberi rozs 6 fillérel a pénteki zárlaton alul, 10.14 koronán indult, gyöngye forgalom mellett 10.21-ig emelkedett és zárlatkor 10.17 koronán maradt. Az októberi zab 5 fillérel az utolsó zárlaton alul, 9.43 koronán indulva, 9.38-ig még tovább gyöngült, aztán 9.45-ig javult és zárlatkor 9.43 koronán maradt. A májusi tengeri, noha csak igen csekély forgalom fejlődött ki benne, kifejezetten szilárd irányt követett; 8.32 koronán indulva, 8.43-ig emelkedett és zárlatkor 8.41 koronán maradt. A pénteki zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen alig mutatkozik az árfolyamokban valamelyes változás, amennyiben az októberi buza csak 1 fillérel gyöngült, az áprilisi buza teljesen változatlan maradt, az októberi rozs 3 fillérel, az októberi zab 5 fillérel gyöngült, a májusi tengeri pedig 5 fillérel javult.

Kötött:

Buza. Tiszavidéki: 200 q 83 k 24.50 K, 150 q 82 k 24.45 K, 100 q 81 k 24.50 K, 100 q 81.5 k 24.35 K, 100 q 81 k 24.45 K, 100 q 81 k 24.35 K, 100 q 81 k 24.30 K, 100 q 81 k 24.35 K, 100 q 81 k 24.30 K, 100 q 81 k 24.25 K, 1000 q 81 k 24.20 K, 100 q 81 k 24.20 K, 100 q 81 k 24.20 K, 100 q 79 k 23.80 K felső.

Jászberényi: 500 q 80 k 24.75 K.
Bánsági: 4000 q 80 k 24.40 K, 2650 q 70 k 23.70 K.

Pestvidéki: 100 q 81 k 24.25 K, 100 q 81 k 24.25 K, 200 q 80 k 24.25 K, 500 q 80 k 24.10 K, 5000 q 79 k 23.80 K, 2100 q 79 k 23.80 K.

Felsőmagyarországi: 400 q 82 k 24.25 K.
Dunaföldvár: 1900 q 79 k 23.40 K üszkös.

Dunabácska: 4000 q 79 k 24.— K.
Román: 3300 q 76 k 28.80 K raktári.
Zab: 200 q 19.— K, 100 q 19.40 K, 500 q
Rozs: 100 q 19.80 K pp, 500 q 19.95 K pp, 400
q 19.90 K pp., 200 q 20.— K pp., 500 q 19.95 K pp.,
300 q 19.95 K pp., 200 q 19.95 K pp, 200 q 19.95 K
pp., 400 q 20.— K pp.
Árpa: 500 q 18.20 K pp.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a követ.

kező volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki, új	75	—	79	23.70-23.80
"	76	—	80	23.65-24.—
"	77	—	81	23.90-24.20
"	78	—	82	—
Fejérmegyei, új	75	—	79	23.30-23.55
"	76	—	80	23.40-2.80
"	77	—	81	23.10-24.—
"	78	—	82	—
Pestvidéki, új	75	—	79	23.40-23.65
"	76	—	80	23.60-23.95
"	77	—	81	23.70-24.10
"	78	—	82	—
Bánsági, új	75	—	79	23.45-23.75
"	76	—	80	23.65-23.95
"	77	—	81	23.75-24.10
"	78	—	82	—
Bácskai, új	75	—	79	23.50-23.80
"	76	—	80	23.65-24.—
"	77	—	81	23.80-24.20
"	78	—	82	—
Rozs I. rendű új	—	—	—	20.10-20.30
középmínőségű új	—	—	—	19.80-20.—
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	18.10-18.50
II.	—	—	—	17.70-18.—
Zab I. rendű	—	—	—	19.40-19.80
II.	—	—	—	19.—19.20
Tengeri belföldi új	—	—	—	17.70-17.90
0	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1911-re:

Buza 1912 áprilisra	11.99-98-99-12.04-10-08-
Buza októberre	11.73-72-78-73-84-82-—
Rozs áprilisra	10.52-60-56-—
Rozs októberre	10.14-12-21-18-—
Zab áprilisra	9.60-59-66-63-—
Zab októberre	9.43-44-33-45-43-—
Tengeri 1912 májusra	8.32-43-41-—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza áprilisra	12.08-12.09
Buza októberre	11.83-11.82
Rozs októberre	10.17-10.18
Zab októberre	9.43-9.44
Zab áprilisra	9.43-9.44
Tengeri 1912 májusra	8.41-8.42

Budapesti gabonaforgalom.

1911. szeptember 22-től 1911. szeptember 24-ig.

Érkezett Elszállított

m é t e r m á z s a

Buza	35707	12824
Rozs	9980	3574
Árpa	19581	2980
Zab	11064	1545
Tengeri	4819	3823
Liszt	510	44997
Korpa	—	6015

Értéktőzsde.

A kedvezőtlen tripoliszi hírek és a holnapi ultimó-halasztás előtti realizálások nyomán igen gyöngye volt az előtőzsde iránya. Az értékeket 3-4 koronával olcsóbban kínálták, de a sürgős kínálat megszűnése után az árnívó kissé javult. A készáru-piacon csekély üzlet mellett alig volt változás. A déli tőzsde lefolyása berlini ösztönzés hiányában nyugodt volt, bár a tripoliszi események nagyon tartózkodásra bírták a spekulánsokat. Az árnívó kisebb ingadozás után tartottan zárult. A készáru-piacon változatlan áron folyt a vásár, a járadék-piacz csöndes.

Az előtőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 641.25-643, Magyar hitelrészvény 837-840, Jelzálogbank 484-484.50, Leszámitolóbank 571, Rimamurányi vasút-részvény 680-681.50, Közüti villamosvasút-részvény 797-799.25, Városi villamosvasút 410.25-409.50, Magyar bank 722.50-723.50, Salgótarjáni kőszénbánya 672-674, Cukor 3130-3145, Magyar villamosági 488-490.50, Magyar Auer 937-723.50, Schwartz-féle részvény 263.75-264.50.

A déli tőzsdén kötöttek: Osztrák hitelrészvény 641.50-642, Magyar hitelrészvény 837.50-838.50, Osztrák és magyar államvasút-részvény 729.50-730.25, Jelzálogbank 484-485.50, Leszámitolóbank 571.50-572, Rimamurányi vasút 679.75-681, Közüti vasút 798.50-799.25, Városi villamosvasút 409.50, Hazai bank 309-309.50, Magyar bank 722.25-724.25, Ujlaki téglagyár 418, Ganz-vasúti 4160, Cukor 3130-3140, Auer 936-938, Izzófény 362-364.

Utőtőzsdén a forgalomban az áresés még nagyobb mérvet öltött, mert a kedvezőtlen külpolitikai hírek

a párisi bérzen dreontos üzletmenetet eredményeztek. Az árnívó ismét 3-4 koronával hanyatlott és a zárat igen lanya volt. Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 639.50 K, Magyar hitelrészvény 835.50 K, Magyar Bank 722 K, Jelzálogbank 483.25 K, Államvasút 726.50 K, Közüti villamos 795.5 K.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.)

Az amerikai tőzsdék emelkedett árfolyamokat jelentettek és az időjárás is esőre fordult, az itteni piacon mégis kedvetlen volt az irányzat és a forgalom jelentéktelen.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 12.45-12.70, bánáti 12.25-12.65, mosoni és győri 12.05-12.30, felsőmagyarországi 12.05-12.30, délivasuti 12-12.20, alsó-ausztriai 12.20-12.45, bácskai 12.25-12.65.

Rozs: Felsőmagyarországi 10.50-10.70, csepeli 10.40-10.60, pestmegyei 10.55-10.75, délivasuti 10.39-10.50.65, különféle magyarországi 10.40-10.60, ausztriai 10.70-10.98.

Árpa: Morvaországi 9.70-10.40, marchfeldi 9.20-9.75, bécsvideki 9.30-9.70, felsőmagyarországi 8.90-9.85, csepeli 8.80-9.50, délivasuti 8.60-9.50, takarmány 8.50-8.75, malata 9-9.20.

Magyar tengeri 9.45-9.75, Cinquantin 9.90-10.40. Magyar zab válogatott 10.20-10.45, elsőrendű 10.10-10.25, közepes 9.85-10.15.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 25. Tekintettel a tripoliszi veszedelmes bonyodalmakra, az előtőzsde nagyon gyöngye irányzattal nyílt meg és különösen török értékek jelentősen hanyatlottak. A piaca egyébként nyugodt volt. A forgalom későbbi során Keleti vasút, Török dohány és sorsjegy ismét gyöngült. A déli tőzsdén Alpési és török értékek újabb árvesztéseket szenvedtek, de mákülönben nyugodt volt az irányzat.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 641.50, Magyar hitel 839, Laenderbank 541.50, Unionbank 616, Államvasút 729, Délivasút 115.75, Alpési 815, Rimamurányi 680, Török sorsjegy 240.50, Keleti vasút 720, Dohány-részvény 322.50, 3 százalékos délivasuti elsőbbség 268.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 641.25, Magyar hitel 837.50, Angóbank 323.25, Bankverein 540, Osztrák földhitelintézet 1280, Laenderbank 541, Union-

Budapesti Szanatóriumok és Gyógyító Intézetek Egyesülete.

A) Intézetek bejáró betegeknek.

Dr. Glück Tibor Asthma-gyógyintézet és inhalatórium VI. ker. Andrassy-ut sz. Bejáró és bennlakó betegek részére. (Körönd)

Dr. Hönig Izso A villamoszás minden nemű. (Elektróvilágosító és Röntgen-intézet V., Arany-fürdők stb.) Bevált gyógymódok belső-, bőr- és anyagcserebajok ellen.

Dr. Glück-féle vizgyógyintézet és szanatórium Városligeti fasor 11. szám. Vizgyógykezelés, szénsavas fürdők, massage, elektrotherapia.

Inhalatorium a Dr. Jakab-féle Liget-Szanatórium-ban VI., Nagy János-ut. 47. szám. Inhalációs kezelés. Pneumatikus kamra, sűrített és ritkított levegő, sool- és gyógyszeres belélegzés.

Dr. Justus bőrbajokat gyógyító és szépségápoló intézete Károly-körút 14. Szugas gyógyítás, rádium, Röntgen, forróleghőkezelés, furdők, kozmetikai műtétek.

Dr. Pajor Inhalatorium Asthma-gyógymód Pneumatikus kamra, sool- és gyógyszer-belélegzés Vas-utca 17.

Dr. Reich Miklós Mechanikai gymnasztika, testgyógyintézet Budapesti mechanikai Zander-intézet és villamos furdők. Elektromágneses, villamos és vizgyógyeljárások. Muzeum-körút 2.

Dr. Róth orvosi szanatóriuma és vizgyógyint. Stefánia-ut 55. sz. Bennlakóknak is. Testgyógyintézet automata készülékkel s corsetteivel. Svéd torna. Tövisgyógyint. Székélygyulladásos láb furdők kezelése.

Dr. Schiff Kálmán Testgyógyintézet, svédgymnastika, géptorna, speciális gyermek-torna, massage, forróleghő- villanyfurdők. V., Nagykörönd-utca 20.

B) Intézetek bennlakó betegeknek.

Dr. Jakab-féle Liget-Szanatórium VI., Nagy János-ut. 47. Diétás, diagnosztikus, fizioterapiás intézet belbetegek, idegbetegek, szűk, kórhelyesek részére

Dr. Mátrai Gábor Csukorbetegek, vese, gyomor, belbetegek, kószvényesek diétás kezelése. Hízlalókurák. Bejárók részére is. Stefánia-ut 55. szám

DR. PAJOR szanatórium VII., Vas-utca 17. Belbeteg, idegbeteg, s.bézi beteg osztályok.

Dr. Batizfalvy-féle szanatórium VII., Aréna-ut 82. Vizgyógyintézet, villamos kezelés, diétás kezelés, hófurdők, napfurdők, Hízlaló-sóányító kura. Bejáróknak is.

bank 615, Magyar jelzálogbank 485, Államvasut 720.50, Déli vasut 115.25, Dunagőzhajózás 1143, Alpesi 812, Prágai vasút 2723, Rimamurányi 679.50, Török sorsjegy 239.50, Skoda 657, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 268.

Bécs, szeptember 25. (Magyar értékek zárlata), 4 száza lóko arany-járadék 110.75, Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy —, Magyar hitelbank részvény 886.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény 569.75, Rimamurányi 676.—, magyar cukoripar 3132.—, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 90.65, 4 százalékos magyar földterem. kötvény —, Magy. nyerem.-kölcs. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —, Magyar jelzálogbank 485.—, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, szeptember 25. (Osztrák értékek zárlata), 4.2 száza ékos papír-járadék 91.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.25, 1860-as sorsjegy 1580.—, Osztrák hitel sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 322.50, Bécsi Bankverein 538.—, Osztrák-magyar bank 1886.—, Déli vasut 114.70, Dunagőzhajózási r.-t. 1140.—, Dohány részv. 315.—, Cs. k. arany (vert) 11.38, Német bankv. 118.—, Osztr. Lloyd 557.—, 4.2 száz. ezüst jár. 91.75 95.—, Osztr. koronajáradék 91.75, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 641.—, Union-Band 615.—, Osztrák Länderbank 538.75, Osztrák-magyar Államvasut 727.25, Elbevölgyi vasut —, Alpesi részvény 810.—, 20 frankos 19.19, Londoni váltóár 240.57, Lipótköhlő 598.—, Török sorsjegy 235.50.

Előnyös

részletfizetési feltételek

mellett helybeli hivatalnokok, kereskedők és iparosok minden áremelés nélkül bevásárlásukat szönyegekben, vászon- és fehérneműekben, kész férfi és női ruha szükségletekben legjobban eszközlik. **SZÖNYEGUDVAR. Budapest, VI., Király-utca 32. az udvarban.** Alapítattott 1895-ben. Telefon 528.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 25. (Értéktözsde.) A tripoliszi kérdéssről szóló jelentések hatása alatt a hét elején nagyobb realizációk és bianko eladások voltak, amelyek különösen a török sorsjegyek és a Meridional-vasut árfolyamaira erős nyomást gyakoroltak. Előbbiek az első árfolyamok megállapítása után 7/8 márkával, utóbbiak 3/4 márkával estek. Egyéb vezetőértékek is érzékeny csökkenéseket szenvedtek, amelyek a vezető bányáértékek legnagyobb részénél, továbbá Kanada Pacific és varsó-bécsi vasut részvényeinél több mint 2%-ot tettek ki. A járadékpiacozon feltűnt az orosz járadékok rendkívül gyöngye-irányzata, míg másrészt az osztrák értékek bágyadtsága is sok szóbeszédre adott alkalmat. A forgalom előrehaladt stádiumában a Kanada Pacific-részvények javulásából kiindulva, kissé kedvezőbb irányzat kerekedett felül, a mely azonban az ingadozó zárlatig nem tudta magát tartani. A készrúpiaicz ipari értékei általában jól tartották magukat. Napipénz 2 1/2%, ultimopénz 6%, magánkamatláb 4%.

Berlin, szeptember 24. Zárlat. (Saját tudósítónktól) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 91.30 osztrák hitelrészvény 200.40 Déli vasut 21.40 orosz bankjegyek 216.25, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Discontó Commandit 184.50, Dinamittruszt 176.40, Harponi 176.30 Unifikált török járadék 90.25, 4.2 százalékos ezüst jár 91.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.60, Magya koronajáradék 90.40, Osztrák-magyar államvasut —, Bécsi váltóár 85.65, Olasz járadék —, Ált. villamos-sági Edison 263.20, Gelsenkircheni 191.50, Laurakohó 159.—

Frankfurt, szeptember 25. Zárlat. 4.2% papírjáradék —, 4.2% osztr. ar.-jár. 97.50 Magy. ar.-jár. 92.80 Osztr. hitelint. részv. 200.75 Osztrák-magyar

államvasut 155.25 Északnyugati vasut —, Bustleh radi vasut —, Londoni váltóár 216.—, Bécsi Bankverein 136.50 Villamos részvény —, 3 százalékos-magyar aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjáradék 94.95, Osztrák koronajáradék 91.45, Magyar koronajáradék 90.25 Osztrák-magyar bank 142.30, Déli vasut részvény 21.62 Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 846.25, Párisi váltóár 81.30, Union bankrészv. —.

Hamburg, szeptember 25. (Zárlat), 4.2 százalékos ezüst járadék 94.10, 1860. sorsjegy 180.—, Déli vasut 21.80 4 százalékos aranyjáradék 97.40, Osztrák hitelrészvény 201.15 Osztrák-magyar államvasut —, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyjáradék —.

London, szeptember 25. Angol consol 773.47.

Páris, szeptember 25. (Zárlat), 3 százalékos francia járadék 94.11, Osztr. aranyjáradék 100.50 Magyar arany járadék 95.10, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 505.—, 3/4 százalékos Olasz járadék 99.20, Déli vasuti elsőbbségi kötv. 279.—, 5 százalékos marokkói járadék 522.—, 4 százalékos 1890. román köles —, 4 százalékos amort. románjár. 1905.—, 5 százalékos orosz járadék 104.—, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 99.80 4 százalékos spanyol jár. 92.65 4 százalékos unifikált török jár. 87.05 Török sorsjegy 209.25 Török dohányrészvény 332.—, Osztrák földhitelintézet —, OsztrákLänderbank 578.—, Magyarjelzálogbank 300.—, Banque de Paris 17.27 Banque Ottomane 648.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 118.—, Meridionalvasut 578.—, Hartman gépgyár 654.—, Rio Tinto 15.50, Sucerie d'Egypte 79.—, Tula 485.—, Urikányi kőszén —, Chartered 7.25, De Beers 442.—, East Rand 92.75, Jagersfontein 180.50, Trans. Land Comp. 45.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 207.37, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.—, Váltó Belgiumra (rövid) 5/8, Olasz arany-váltó rövid 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csekk Londonra 251.65, Magánkamatláb 3.50.

Fetelés szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

Félaru vasuti jegy váltására jogosító arczképes' évi igazolványok kiállítása és a már használatban lévőknek érvényesítése 1912-re.

Az állami és törvényhatósági tisztviselők, a községi és körjegyzők, a rendezett tanácsu városok tisztviselői, a nem állami tanszemélyzet, továbbá az állami és törvényhatósági nyugdíjasok félarujegy váltására jogosító arczképes évi igazolványai a jövő 1912. évre leendő érvényesítés végett a m. kir. államvasutak igazgatóságához (Budapest, Andrassy-ut 73-75. sz.) már beküldhetők, legkésőbb azonban december hó 31-ig oketlenül beküldendők.

Azoknak az igényjogosultaknak, kiknek a folyó évben arczképes évi igazolványuk még nem volt, a jövő 1912. évre azonban ily igazolványt szerezni kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fent jelzett időben kell kérelmezniük.

Különösen figyelemfelhívjuk az érdekelteket, hogy az igazolványok érvényesítéséért és az újak kiállításáért járó két korona kezelési illeték m. kir. postabélyegekben (tehát nem okmánybélyegekben) rovarodó le.

A postabélyegeket a betérjesztendő kérvényre vagy névjegyzékre felragasztandók.

Készpénz vagy okmánybélyeg kezelési illeték fejében el nem fogadtatik.

A kérvények és a hivatalok részéről betérjesztendő névjegyzékek az előirt záradékkal és a hivatali pecséttel látandók el.

Ez alkalommal a nyugdíjasokat arra is figyelmeztetjük, hogy kérvényeiken a lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által igazoltatni kötelesek, hogy semmiféle díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek.

Budapest, 1911. szeptember hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

Igyék gyógyi gyógy-és borvizet!

Könes lythiumtartalmu viz. Serkenti az étvágyat, előmozdítja az emésztést, szabályozza a bélmozgást, vizelet-hajtólag hat.

Borral és anélkül is kellemes ital

LERAKAT BUDAPESTEN;

IX., Tompa-utca 14. Telefon 72-91.

Megrendelhető ugyanott és a gyógyi gyógy- és borvíz botéti társaságnál, IPOLYSÁGON.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	67.—	73.—
Október—decemberre	66.75	72.75
Október—májusra	66.50	72.50
Irányzat: Készlethiány miatt igen szilárd.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	62.50	63.50
Lemberg	57.50	58.—

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	12.80—13.—
1911. szept.—decz.-re	12.70—12.90
Durva korpa azonnali szállításra	13.50—13.70
1911. szept.—decz.-re	13.50—13.70

Zsiradékok.

Disznózsir budapesti	168.—169.—
vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drbos	148.—149.—
3 "	150.—151.—

Kőbányai sertésiacz.

Szept. 25. Magyar elsőrendű: Fiala, nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli súlyban) 163—163 fillér, Fiala közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 166—168 fillér, Közép (páronkint 240—280 klg.) 172—174 fillérig.

Sertéslétszám: Szept. hó 22. napján volt készlet 29865 drb. — 1911. szept. 23—24-én felhajtott 387 drb. — 1911. szeptember 23—24-én elszállított 118 drb. — 1911. szeptember 25. napjára maradt készletben 30134 drb. A hizott sertésizlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbághid igazgatóságától.) Szept. 25. Előző napi eladatlan maradvány 822 drb sertés, 97 drb süldő. Mai felhajtás 1103 drb sertés, 91 drb süldő, összesen 1925 drb sertés, 188 drb süldő. Eladatott 1539 drb sertés, 43 drb süldő. Mai maradvány 386 drb sertés, 145 drb süldő.

Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felül életsúlylevonással 155—160 fillér, Öreg II. rendű 280—350 klg. életsúlylevonással 154 fillér, Öreg súlyú életsúlylevonással 142 fillér, Fiala nehéz 300 klg. felül életsúlylevonással 150—168 fillér, Fiala közép 220—300 klg.-ig életsúlylevonással 166—176 fillér, Fiala könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 168—178 fillér, Hussertás könnyű 140—300 klg.-ig életsúlyba 116—122 fillér, életsúlylevonással 172—180 fillér, Süldő belföldi életsúlyban 122 fillér. A vásár irányzata közepes, Az ára 2—3 fillérrel emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

Szept. 25. Felhajtott 2792 drb juh. Árjegyzések: Elsőrendű ürű 60—66 fillérig, kivételesen 68—70 fillér kilogrammonként. Középmínőségű ürű 52—58 fillérig, Anyajuhok 52—60 fillérig, Raczka-juhok 50—52 fillérig, Kosok 54—58 fillérig, vagy 66 K páronkint. A nagy felhajtás miatt az irányzat lanyha volt, az árak elsőrendű minőségeknél 3—4, más minőségeknél 4—5 fillérrel kg.-kint csökkentek, a készlet mindazonáltal elfogyott.

Bécsi vágómarhavásár.

Szeptember 25. A st.-marxi központi vásáreszarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott 1660 drb magyar, 1057 drb galicziai, 28 drb németországi.

Heti műsor:

Szeptember hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Színház)	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia
27 Szerda	Romeó és Julia	Tosca	A hölgyek öröme	Nagy diákok	A kis gróf	A hercezkisasszony	Az ártatlan Zsuzsi	A tenger fenék titkaiból
28 Csütörtök	Marjorye néni	Is'enek alkonya	Az ördög	A kis lord	A kis gróf	Bánk bin	Tannhäuser, vagy verekedés a Wartburgban	A tenger fenék titkaiból
29 Péntek	Édes a bűn	Bánk bán	A hölgyek öröme	Nagy diákok	A kis gróf	A kuruzsló	Az ártatlan Zsuzsi	A tenger fenék titkaiból
30 Szombat	Édes a bűn	Tannhäuser	Nyári szerelem	Sárga lil om	A kis gróf	Orpheusz az alvilágban	Tannhäuser, vagy verekedés a Wartburgban	Piotér Pál bangversenye
1 Vasárnap	Nászinduló	Carmen	Az ezred apja	Csákó és kalap	Czigány szerelem	A dollárkirálynő	Az ártatlan Zsuzsi	
	Édes a bűn		Nyári szerelem	Nagy diákok	A kis gróf	Orpheusz az alvilágban	Tannhäuser, vagy verekedés a Wartburgban	

Jegyzékek kilogrammonként elősúlyban: Magyar bizéskör I-ső minőségű 94-104 fillér, kivételesen 82-92 fillér, II. minőségű 112-116 fillér, kivételesen 120 fillér, III. minőségű 92-110 fillér, Német bizéskör I. minőségű 115-116 fillér, II. minőségű 110-114 fillér.

Kivonat a hivatalos lapból

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Koczka József kassai törvényszéki telegkönyvvezetőt jelenlegi alkalmazása helyén a VIII. fizetési osztályba sorozott telegkönyvvezetővé;

a pénzügyminiszter Halasi Miklós adóhivatali fő-tisztet a kunszentmiklósi adóhivatalnál, jelen állomás-helyén, a IX. fizetési osztályban való meghagyása mel-llett, adóhivatali ellenőrré; Kniesner Gyula kat. irat-tárt kezelő irodatisztet a szombathelyi pénzügyigazga-tóságnál, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté a szombathelyi pénzügyigazgató-ság mellé rendelt számvevőséghez; Moger Károly nagy-kanizsai adóhivatali gyakornokot a XI. fizetési osz-tályba ideiglenes minőségű adóhivatali tiszté a kun-szentmiklósi és Mészáros Ferenc n. kanizsai lakost ideigl. minőségű segélydijsz adóhivatali gyakornokká a nagy-kanizsai adóhivatalhoz;

a király személye körüli minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott miniszterelnök Jagodics Elemér végzett joghallgató, kanakai lakost a vezetésé alatt álló ezen minisztériumhoz fizetés nélküli miniszteri fogal-mazóvá;

a földmívelésügyi miniszter a kísérletügyi segéd-hivatali személyzet egyesített létszámába Horváth Ede és Korbuly Gyula napidíjasokat ideiglenes minőségű fizetésellen iródesegédtszekték;

a budapesti főügyész Jakabos Géza m. kir. 9-ik honvéd huszárezredbeli igazolványos altisztet az ipoly-sági ügyészséghez irnokká;

a Kassai javító-nevelőintézet igazgatója a vezetése alatt álló intézethez Lugert János kereskedelmi kerteszt és Rippel József műkerteszt egyelőre ideiglenes minő-ségű munkavezető-felügyelőkké nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi mi-niszter Ardos Frigyes munkácsi állami főgimnáziumi r. tanárt a nagyváradi állami főreáliskolához, Schuster Oszkár zalaegerszegi állami főgimnáziumi r. tanárt a pozsonyi állami főreáliskolához helyezte át.

Megerősítés, véglegesítés. A vallás- és közok-tatásügyi miniszter Roszkulecz Lázár alibunári (vót határvidéki) községi elemi iskolai tanítót jelen álla-sában, Szabó Mihály antalfalvi (vót határvidéki) községi elemi iskolai tanítót jelen állásában végleg me-gerosítette;

az igazságügyminiszter dr. Papp József váci orsz.

fégyintézetű ideiglenes minőségű börtönügyi fogalmazót ebben az állásában véglegesítette.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Kon-dás András rimaszombati lakos Komlóra, Panyik Fe-rencz rákospalotai lakos saját, valamint Pirokska, Fe-rencz, János, Margit, Kálmán és József nevű kiskoru gyermekei Padlagira, Metzger Erzsébet wieni lakos Márra, Ungár Jónás berezikai lakos Adorjánra, Maresz Géza eszabolcsi lakos Marosira, kiskoru Junászka Sán-dor budapesti lakos Rimócziira, Baumhor Ottó budapesti lakos Balassára, Lebovits Izidor kolozsvári lakos Szé-kelyre, kiskoru Keimovics Sándor, Jenő és József nevű nagykárolyi lakosok Kovácsra, Schmidt Mihály buda-pesti lakos saját, valamint Jenő, Géza és József nevű kiskoru gyermekei Szécsire, Grünfeld Armin budapesti lakos Gáborra, Kohn Adolf budapesti lakos Korányira, kiskoru Perel Ernő budapesti lakos Székelyre, Frunýó András albertfalvi lakos Fűredire, Pupák János mis-kelezi lakos Parádára, kiskoru Steszlin József nagy-kanizsai lakos Szomolányira, kiskoru Schwarz Viktor zalaegerszegi lakos Szedegire, kiskoru Nagy Gyuris Já-nos nagylaki lakos Nándorira, Schön Vilmos budapesti lakos Sarlóra, Rothman Emánuel kiskovári lakos Ne-mesre, Wessfried Sándor budapesti lakos Vámosra, Puchlinger Mária budapesti lakos esztrádi nevének Pa-lágyira kért átváltoztatását megengedte.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (méter), date (szept. 23, szept. 25), and water level measurements for various locations like Inn, Duna, Morva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Laborcz, and Vág.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap az északkeleti és keleti halármegyéket kivéve, általános volt az eső, amely helyenként zivatarral is járt; a csapadék mennyisége átlag 10 mm. körül ingadozott. A hőmérséklet kissé súlydelt ugyan, de a normális felett maradt; a maximum 27 C. fok volt Ungváron, a minimum pedig 9 C. fok Malaczkán.

Prognózis a következő huszonnégy órára:

Lényegtelen hőváltozás és az ország déli ré-szein még helyenként eső várható. (Szárazny-prógnózis: Enyhé, délen sok helyütt csapadék.)

Weather forecast table with columns: Allomás, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és sebje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmér-séklet max. min.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOS MÁTYÁS

Main financial table: Budapesti értéktőzsde. Columns include: Mai záró ár-folyam (PéNZ, ÁRU), Részvétel, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Közeledési vállalatok, Sorsjegyek.

K 30000

CERES-DIJ-KIÍRÁS.

Azon czélből, hogy a CERES-ételzsirt ott is bevezessük, ahol azt régi szokásból vagy megokolatlan előítéletből kifolyólag még nem használják, azon kéréssel fordulunk hű vevőinkhez, akik meggyőződésből és praktikus tapasztalataik alapján használják ezen cikket, miszerint a következő kérdésekre válaszolni sziveskedjenek:

1. Mi készítette Önt arra, hogy a Ceres-ételzsirral kísérletet tegyen? 2. Milyen előnyei vannak ezen ételzsirnak más ételzsirokkal szemben? 3. Mely előnyei teszik azt Önre nézve nélkülözhetetlenné? 4. Ismerőseit hogyan győzi meg ezen előnyökről?

Ezen kérdésekre vonatkozó válaszokra a következő díjakat tűzzük ki, a melyek kisorsoltatnak:

1 díj á K	1000 = K	1000	20 díj á K	100 = K	2000
10 díj á K	200 = K	2000	1000 díj á K	20 = K	20000
Összesen . .		K 3000	K 22.000		

Azon pályázók között, akik a feleletek külalakja és tartalma folytán különösen jó válaszokat küldenek be, a következő nyeremények kerülnek kiosztásra:

1 nyeremény á K	1000 = K	1000	5 nyeremény á K	200 = K	1000
2 nyeremény á K	500 = K	1000	20 nyeremény á K	100 = K	2000
		K 2000	K 3000		

Egy pályázati bíróság, melynek összeállítását annak idején az ujságokban közölni fogjuk, el fogja **K. 30.000.** dönteni, mely válaszok fognak a 25.000 koronát kitevő díjak kioszthatása czéljából kisorsoltatni és mely pályázók kapják meg a 28 nyereményt, melyek összege: 5000 K.

Ezen pályázaton mindazok részt vesznek, akik a fenti négy kérdésre vonatkozó jó választ alant czégnek legkésőbb 1911. évi november hó 15.-ig beküldik és legalább öt papírszalaggal (1/2 kg-os Ceres-koczkák vagy csomagokról) azt igazolják, hogy ami Ceres-ételzsirunkat fogyasztják; minden további öt szalagért a jó válaszok beküldője egy-egy további sorozámat kap és ezáltal a sorsolásnál kettős, illetve többszörös esélye van.

A huzás a jegyzői szabályzat 88. szakasza értelmében a cs. k. közjegyző, Dr. Kopetz H. R. ur jelenlétében s irodájában 1911. évi december hó 20-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. A nyertesek a díjakat azonnal megkapják, minden levonás nélkül. Az összes nyertesek jegyzéke kinyomattatik és kívánatra bárkinek beküldetik.

SCHICHT GYÖRGY R.-T. „Dij-pályázat“ AUSSIG, BÖHMEN.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Írta: BILLY MARSH.

49

— Más utas nem volt, csak ezek a városiak? — kérdezősködött tovább Orridge.

— Oh igen, azt hiszem még egy idegen is volt, egy asszony.

— A főnök ur adta ki a jegyeket ehhez a vonatához?

— Igen, sir.

Az orvos odament a főnökhöz.

— Emlékszik rá, hogy ma reggel jegyet adott egy magányos nőnek a londoni tizenegy órai vonatához?

A főnök gondolkodott.

— Ma legalább egy tucsat jegyet adtam ki asszonyoknak különböző vonatokhoz — felelt habozva.

— Azt elhiszem, de én csupán a tizenegy órait gondoltam — szólott az orvos. — Nem tudna visszaemlékezni?

— Hogy emlékszem-e? Tudom, kit gondol. Egy asszony volt, aki nagyon izgatottnak látszott és olyan valamit kérdezett, ami itt nem igen szokott előfordulni. Leeresztett fátyollal jött a tizenegy órai vonatához. A falusi kocsis adta fel a podgyászát.

— Ó az. Hová váltott jegyet?

— Exeterbe.

— Igen. Azt kérdezte, hogy van-e Exeterben valami alkalmatosság, amelylyel tovább utazhatna Cornwallba. Azt feleltem, hogy itt sokkal messzibb vagyunk, semhogy felvilágosítást adhatnánk, de kérdezősködjek Devonshierben, ha odaérkezik. Szerény asszonynak látszott, aki nem igen gyakorlott az utazásban. Van valami baj vele, sir?

— Oh nem, éppen nem — felelt az orvos és kocsijárához ment. Mikor pár percz múlva a Tigrisfő kapuja elé ért, úgy ugrott

le kocsijáról, mint aki mindent megtett, ami tőle várható volt. Most már elmondhatta mistress Franklandnak, hogy mistress Joseph elhagyta eddigi urnője házáat, miután azt is meg tudta mondani, hogy Cornwallba utazott.

III.

E nevezetes napon Cornwallon keresztül a Turorig közlekedő gyorskocsi megérkezve céljához, az állomás irodája előtt három személyt tett le. Ketten közülök egy öreg ur és leánya volt, a harmadik mistress Joseph.

Az apa és leánya összeszedve podgyászukat, bementek a szállodába, mistress Joseph azonban habozva állt meg az uton, nem tudva mihez fogjon előbb.

Akcesis jóakaróan szolgálatára akart lenni és azt kérdezte, hogy parancsol-e valamit. Mistress Joseph meghökkenet és gyanakodva nézett rá. Aztán összeszedte magát, megköszönte a szivességet és akadozva, habozva kérdezte, hogy szabad-e a táskáját kis ideig az irodában hagynia.

Miután engedélyt kapott arra, hogy táskáját addig hagyhatja ott, ameddig ő szik, megindult a városka főutczáján. Egyik melékutczába befordulva hátra nézett, hogy látja-e vagy követi-e valaki, aztán gyorsan tovább haladt és egy kis bolt előtt állt meg.

Az ajtó fölött ez a felirat volt: „Bushman, műasztalos, készít mindenféle butort.“

Bent a boltban középkoru férfi ült és egy rózsafából való ruhafogast esztergályozott. Ezalatt szabályos ütemben bólogatott fejével, mintha valamit dudolna és a taktust kísérné.

Miután mistress Joseph meggyőződött róla, hogy nincs vevő a boltban, felnyitotta az ajtót és bement. Benn észrevette, hogy a vig legény nem a maga nőtájához, hanem egy zenélő-óra muzsikájához ütötte a taktust. A tiszta, gyöngyöző hangok a bolt mö-

götti szobából eredtek és a dal, melyet az óra játszott, Mozart „Don Juan“-jának egyik bübajos áriája volt.

— Itthon van mr. Bushman? — kérdezte mistress Joseph.

— Igen, asszonyom — felelt a vidám ember és mosolyogva mutatott a szoba ajtajára. — Felel helyette a muzsika. Ahol mr. Bushman órája játszik, ott ő maga sem lehet messze. Beszélni óhajt vele, asszonyom?

— Ha nincs nála senki.

— Oh nem, maga van. Jelentsem nevét?

Mistress Joseph ajkai szólásra nyitak, de meggondolta magát és nem mondott semmit.

A segéd több éleslátással és tapintattal, mint külsejéből sejteni lehetett volna, nem ismételte a kérdést, hanem rögtön felnyitotta az ajtót, mely mr. Bushman szobájába nyitott.

Ez a szoba igen kicsiny volt, régies burtorzattal. A közepén egy kerek asztalka állott; az asztalon theás edény, kenyér, vaj és egyéb étel volt. Mellette a zenélő óra állott, furesa, ósdi szekrényben.

Az asztal mellett pirosképü, őszfejú, öreg ember ült egyszerű ruhában. Mikor az ajtó felnyit, zavartan ugrott fel helyéből és megnyomta a zenélő-óra rugóját, hogy elhallgattassa.

— Egy hölgy van itt, aki beszélni óhajt önnel — szólott a vidám legény. — Ez itt mr. Bushman, asszonyom, — mondotta halkabban mistress Josephnek, mikor látta, hogy megáll a küszöbön.

— Tessék kérem helyett foglalni, asszonyom — szólott mr. Bushman, mialatt a segéd becsukta az ajtót. — Bocssáson meg a muzsikáért, mindjárt vége lesz.

Idegenes kiejtéssel beszélt, de igen folyé. Konyan.

(Folyt köv.)

SZINHÁZAK.

Kedd, 1911. szeptember 26-án.

NEMZETI SZINHÁZ.

Suzette.

Színmű 3 felvonásban. Irtá: Eugen Brieux. Fordította: Huszár Imre.

Személyek:

Chamberlér Henry	Somlay Mihály
Chamberlér ur	Gyenes
Guadague	Boriss
Bardot	Rajnai
Hamelin	Kürthy
Egy ur	Faludi
Théophile	Abonyi
Végrehajtó	Bónis
Boisset	Cs. Asszony I.
Hégine	Nagy I.
Chamberlér	K. Gerő L.
Monika	Lanczy M.
Suzette	V. Molnar R.
Solange	György I.
Miriam	Hákos A.
Maria	K. Domján M.
Coline	

Kezdeté 1/8 óraker.

MAGYAR SZINHÁZ.

Nargó lilium.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Birtó Lajos.

Személyek:

A nagyherceg	Törzs Scheslyén
Thurzó Viktor	Pethő
Hessen háro	Vándor
Jedőhgy gróf	Latabár
Basaray ezredes	Szirmay
Katolnay ezredes	Csatai J.
A primadonna	Papp
Dr. Peredi	Gombaszögi
Peredy Judit	Vágó
Bokor Adolf	Réthel
Csihas Péter	Dobi
Rudas Béla	Köröndy
Zsi Kovács János	Gere
Rád János	Pártos
A főleány	Nagy T.
Emerencia	Császár
Náci	

Kezdeté 1/8 óraker.

M. KIR. OPERAHÁZ.

A tévedt nő.

(LA TRAVIATA.)

Dalmű 4 felvonásban. Szövegöt írta: Dumas Sándor. A kaméliás hölgy című színműve után írta: Piave F. M. Fordította: Pataki L. Zenéjét szerzelte: Verdi József.

Személyek:

Valery Violette	Sándor E.
Fiora	Beris M.
Anina	Várent V.
Arányi	Arányi
Germon Alfréd	Rózsa S.
Germon György	Pichler
Gaston Letorieres	Kornai
Douchol báró	Heszódi
G'Obigny marquis	Heszódi
Frenvil orvos	Ney B.

Kezdeté 7 óraker.

KIRÁLY SZINHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irtá: Martos Ferencz. Zenéjét szerzelte: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Guidó gróf	Szirmai
László, fia	Király
Howard Dorothy	Lonczay A.
Rózi	Fedák S.
Csibrákné	Gerő I.
Zapolya, igazgató	Simal
Kállai, önkéntes	Balázs
Rozgonyi, riportier	Schwarz, bankhiv.
Schwarz, bankhiv.	Dévényi
Itatos, színész	Németh
Erressi, színész	Latabár
Kocsanya, nevelő	Boross
Tarjányi, sangörli	Krasznáné
Sócs M.	Sócs M.
Mimi	Rády G.
Thomson	Raskó

Kezdeté 1/8 óraker.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma és minden este:

Rialon

Freksa Frigyesnek a Sumurun szerzőjének szenzációs némajátéka,

REBLA

a legneveltebb zsonglőr.

Varjas Antal

és a többi elsőrendű attrakció.

Az előadás kezdete 8 óraker.

Jegyelővétel 10-1 és 3-6-ig a nappali pénztárnál.

ROYAL-CABARET

A Royal-Orfeum épületében

(VII. Erzsébet-körút 31. sz.)

Minden este pontban éjféltkor nagy cabaret előadás. A legvidámabb budapesti éjféltúri szórakozóhely. 32 tánc és énekszám. Fellépnek: Stefánio Lyss, Berta Hohenfels, Les Pepitas, Berta Andersen, Poldero, Oly Derby, Systers Ismay, Ada Alstrup, Vera Sepanoff, Dijella, Lenta Heddy, Mimi Weltou, Várady Adél, Piko Jolan, Chitta Dolores, Szabó Margit, Emny Dornelly, Szep Erzsi, Boston Grise, Várady Aranka, Poldi Kari, Marice Stollowa, Margot-Margot, Olna Elsa, Kelemen Erzsi, Elise Vitzner, Donauverberin, Fodor Vilma, Széchy Etta, Major Mariska, Abóli Eszter, Nagyszeghy Mariska, stb. stb. A belépés éjféltúri 1 óráig 1 korona, azután nincs belépődíj Kuro Vince és zenekara hajnalig muzsikál. Új táncok. Új nóták. Bal mabile. Keringő verseny.

NEM BÉRLI

a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal Öné a

ZONGORA

10 fős havi részletfizetés mellett, de csak ha

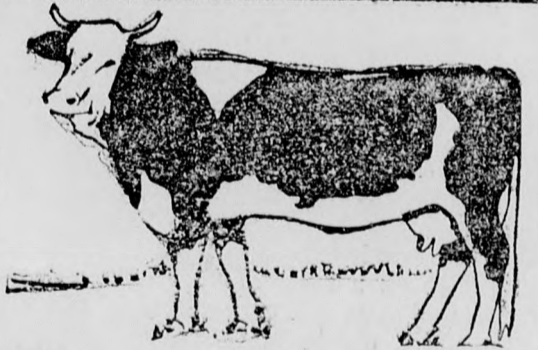
REMÉNYI MIHÁLY

a Magyar Királyi Zeneakadémia szállítójánál veszi azt meg.

Budapest, VI., Király-u. 58.

Telefon 87-84. Telefon 87-84.

Kérjen „Arjegyzéket” és „Prospektust”.

Üszöket

adunk tenyésztés céljából kiscigákknak, gazdaságoknak és uradalomoknak. A tarka fajú szők és tehének jelenlegi értékét a tenyésztő készpénzzel, vagy 2 év után fizetheti.

NEUSCHLOSZ TESTVÉREK

10680 nagyberlő cég Irodai telefon 16. szám. Szatmár. Gazdasági telefon 155. szám.

A ki a Szatmári Gazdasági Egyesület kiállítására utazik,

az iparszarnokban okvetlen keresse fel

Kovács István nagybányai szjgyártó kiállítását.

MARGIT

(Beregmező)

a gyomor, belek, hughólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatása még akkor is ha vérzések esete forogtém

Megrendelhető: Édeskuty L-nél Budapesten és a forrás kezelőségénél Munkácson.

Legelősebb

kézpénzarak.

Farkashazi és Biro

zongoratermei

Váci-körút 12. szám.

alatt megnyitnak.

MINDENKI

aki irodákban, hivatalokban, üzletekben s gyárakban a tisztaságot, kényelmet és egészséges életet tartja

AZ „A. B. C.”-NÉL

hygien, tisztított kölesöntőrukkknak, portörölknek, padlóruhának bevezetését, nagyon fontos kölesöntő mellett hazhoz szállítva és hetenként pontosan cserélve, okvetlen meg-

KEZDI.

„A. B. C.” Egyesült Fehérnemű Kölesöntő Vállalat.

Eötvös-utca 30. szám. Telefon 46-36.

Külön osztály vendéglők részére.

Iskolakönyvek

Tanítók, szülők, akiknek bizátságuk van tankönyvekre, forduljanak bizáalommal Singer és Wolfner cég könyvkereskedéséhez VI., Andrassy-ut 10. sz., ahol az ország összes iskolájában használatban levő tankönyvek kivétel nélkül kaphatók. A cég szivesen küld jegyzéket az egyes iskolákban használt tankönyvekről mindazoknak, akik hozzá fordulnak.

TYURIN!!

használatá után nincs főbb baromfivész. 1 nap alatt megszűntet mindenféle vész.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitűnőségét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre vészmentesíti a baromfiakat. 1 nap alatt megszűnteti a vész. Minden üveghez külön használati utasítás. Egy litert tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BELA

gyógyszerésznél Nagyenyeden.

Sürgönyözim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszeküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

Legkedvezőbb alkalom! Ház, villa és gazdasági

telkek

vételére az ujonnan parcellázott Hűvösvölgy-Hidegkúti „Széphalom” és „Erzsébet” a felsőgödi „Család-otthon”, a csepeli „Munkás-otthon” és a főkei „Új Fák” telepeken. — A telkek több évi részletfizetésre adatkak el.

Bővebb felvilágosítás és minden utbaigazítás kapható a Budapest III. kerületi takarékpénztár parcellázási osztályában, III., Lajos-utca 188. Telefon 41-82. és a telkek eladási irodájában VII., Wesselényi-utca 41. Telefon 152-39. A telepeken a kezelők adnak felvilágosítást.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. 110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 óraker a szeptemberi

VILÁGVÁROSI MŰSOR.

Norman Telma a világ legfuresabb embere. HERŐS vakmerő erómutatványok. CARL HERTZ eddig még sehoh látott új illuzója: a Nympha. — Bachus and Menllan ánczjelzés. — Les Yost a vig párisi szobrászok. — Solti Hermin új nótákkal. — Tutlisa és Ptitáner, színházi moka. Bársony és Tihanyi a tükör előtt. — A KIS BARONESSZ, Albin nagy operettje. — Samu és Samuné behozat és a többi új félhavi attrakció.

A tükörben ROYAL-CABARET, belépő-díj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj Kuro Vince és zenekara hajnalig muzsikál. Bal mabile. Keringő verseny. A legvidámabb budapesti hely.

Vasárnap, október 1-én délután 3/4 óraker mérsékelt helyáru nagy családi előadás, az összes októberi új attrakciók fellépte.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 53. sz. Telefon 54-23.

Ma és mindennap, 9 óraker Kezdeté 9/4 óraker.

Az erényes Zsuzsika.

11 óraker: 11 óraker:

KAKUK, KAKUK!

Bohózatok. STEINHARDT és KUNYADI új kupléműsorral. 1911. szept. 26-án a mulatóban reggeli 6 óráig szingyzeno, cabaret és táncz. Belépődíj azikül. Jégycik: s. o. 10-1-ig, d. u. 3-9-ig a mulatóban és egész nap a híres-fő nagytársaságban Andrassy-ut 19 és a Hungaria-terő pénztárnál váltakók.

ÉRTESESÍTÉS!

Tisztelettel értesítem összes ismerőseimet, jóakaróimat, valamint üzleti barátaimat, hogy folyó hó 10-én a régi jóhírnyü

ORIENT-SZÁLLODA

igazgatását átvette. Minden türekvésem oda fog irányulni, a számos évekén át szerzett bel- és külföldi tapasztalataim, ezen új vállalkozásomban érvényre juttassam. Sikerkül szerződöttem Magyarországot egyetlen klasszikus zenekarát

VÖRÖS MISI

szingyprimás vezetése alatt, mely folyó hó 25-től, szombattól kezdve minden este az átalakított kávéházi helyiségben hangversenyez.

Számos látogatásért esd

NÉMETH KÁROLY az „Orient-szálloda” igazgatója.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1911. szeptember 26-án.

VIGSZÍNHÁZ.

Osztrigás Mici
Irtá: Feydeau. Fordította: Példi Izor. Hobozat: 3 felvonásban.

Személyek:
Petypon Balassa
Gabriella Ijas I.
Er. Petypon Vendrey
Corignoa Tapolczai
Osztrigás Mici Varsányi.
Marollier Bárdi
Varlin úgynök Dayka
Chanteau abbé Tibanyi
De Valmonté Rónaszékiné
De Valmonté fia Tanay

Kezdeté 1/2 8 órakor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.
(BUDAI SZÍNHÓR)

A kuruzsló.
Színmű 3 felvonásban. Irtá: Földes Imre.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

BEKETÓV CIRKUSZ.

A Magyar Színház vendégjátéka

Ódipusz király.
Cophou tragédiája. Fordította: Székely Gergely. Adalozta: Vajda László.

Személyek:
Ódipusz király Kőrösi
Jokasztó V. Szegedy E.
Kreón Pártos
Tirziasz Vágy
Koronai követ Róthay
Iasztér Körmeny

Kezdeté 1/2 8 órakor.

APOLLO-PROJEKTÓGRÁF
Fépszínház-utca 1-3.
Telefon 68-39.

1911. szeptember 25-től f. hó 29-ig a teljesen új felhírti műsor: Mozgófényképsorozat (heti aktualitások). A tanítvány (komédia). **Az altorego** (dráma). A festői Dauphin (játék). **Mona Lisa** (komédia). Páris vizen (játék). Nyári kaland (tréfa). **Korzikai tragédia** (dráma). Legközelebbi műsorváltozás csütörtökön, f. hó 28-án. Az első előadás hétköznapokon d. u. 1/2 8 órakor, vasár- és ünnepnapokon 4 órakor kezdődik.

OMNIA
A főváros legnagyobb és legdiszesebb mozgóképpalotája. Bőjárati: József-körút 31. sz. Telefon 120-40

ÉJLEI LÁTOGATÁS
(dráma.)
Tévedésből feljebb
(komikus.)

és a további 7 számból álló új műsor. Kezdeté d. u. 1/2 8 órakor, vasárnap 4 órakor.

50városi Városligeti Színház

Kernai Berta felléptével
Tannhäuser

vagy:
Verkeless Wirtburgban.
Operapédia. Szövegét írta: Nostray János. Zenéjét Wagner nyomán írta: Binder Károly. Fordította: dr. Komor Gyula.

Személyek:
Frzsebet Kernai B.
Tannhäuser Szabolcs
Vánusz Szöllösy R.
Hermann Szöröch
Wolfram Fesete
Walter Csáky
Isidor Szalay
Pásztor Rádó N.
Aida Körmeny I.
Nerma Heltay O.
Desdemona Heltay O.
Otnello Turák
Teli Vilmos Nagy

Kezdeté 1/2 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A tenger fenék titkaiból.
Irtá: Alonyi Sándor.

Kezdeté 1/2 8 órakor.

ROYAL-ORFEUM
VII. Erzsébet-körút 31.
Telefon 110-22.

Ma este 8 órakor legelső-rangu színházi és variété-előadás.

Norman Talma, a világ legfuresabb embere. **Heros**, vakmerő erómatványok. **Carl Hertz**, amerikai csodaköltő. **onista**, **Bachus and Meallan** táncz-jelenés. **Los Yost**, a vig párisi szobrászok. **Solti Hermin** új nótákkal. **A kis baroness**. Félix Albini operette, játsszák: Szalontay Ferike, Sándor Stefi, Balint Béla, Bársony, Dezsöffy, Csabay, Serecs, Máthé stb. és még 40 szereplő. **Tutista és pitilánor** színházi moka. **Bársony és Tibanyi** a tükör előtt. **Samu és Samu** bohózat. **Mona and Dora Ismay**, angol tánc-kettős. **Bonni diák** énekes idill. és a többi új, félhavi attrakció.

A télikerben **Royal-Cabaret** belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vince** és zenekara. **Bal-mabille**. Keringő verseny. **Táncz hajnalig**. A legvidámabb budapesti hely.

Vasárnap, október 1-én d. u. 4/2 órakor mérsékelt hely-áru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte.

A mostani

kolerás

időben

kitünő

fertőtlenítő szer

a

DIANA-

sósorszesz.

A dezinfekció legbiztosabb módja, ugyszólván egyetlen fegyvere a járvány leküzdésének. Ha kezünket állandóan mosuk, szájunkat pedig öblögetjük s erre a célra kizárólag **Diana-sósorszeszt** használunk, elkerüljük a legnagyobb veszedelmet.

Az egész országban mindenütt kapható.

Erényi Béla

gyógyszerész

Budapest, VII., Károly-körút 5.

(Postán legkevesebb 6 üveg szállítható utánvé el mellett.)

Minden üvegnek plombával kell lennie.

Egy üveg DIANA- sósorszesz	Egy nagy üveg DIANA- sósorszesz	Egy legn. üveg DIANA- sósorszesz
44 fillér.	1.10 korona.	2.20 korona.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/2 9 órakor.

MA!

A KONKURENSEK
Satyrtól.

„DER GUTE TRIC.“
Hirschfeld-től. Továbbá:

PRINZ LUIZA
modern szoubrette.

SZÓKE SZAKÁL, ROTT SÁNDOR, TREBITSCH, RICZA GIZA, PERRY and PERRY, SPRINGER.

Jegyek elővételben kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Hirsch nagyterem: Andrássy-ut 19. és Sopronyi nagyteremben Rákóczi-ut 1. 12 óra után az 1-ső emeleti „Casino de Parisban” teljesít új műsor a világ legelső tánc-attrakciók felléptével.

Családi házakat építünk

minden tökélyfektetés nélkül köztisztviselőknél és nyugdíj-képes magánhivataltaloknál, lakbérük lektetésé ellenében **Buda legszébb részén** és kitünő felkérésű helyen a **Filár- és Aladar-utca** és ezen kívül bárhol. — Jelenkezések mielőbb eszázoldók, mivel már ezek néhány telek áll rendelkezésre. Bővebb felvilágosítást nyújt **Budai Bank és Telepítő Részvénytársaság** I., Fehérvári-ut 34-36. szám.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

..... (Főpostával szemben) .....

Kiadó lakások

és

bolthelyiségek

a Budapesti Építő R.-T. bérházaiiban. Mádor-u. 37:

egy 6 szobás lakás, Akadémia-utcai bérpalotacsoportban három 2 szobás garconlakás és két 6 szobás lakás a legmodernebb kivitelben, központi fűtés, vacuum-cleaner melegvíz ellátás stb.-vel, azonnalra, vagy november 1-ére továbbá

VISEGRÁDI-UTCZAI bérházacsoportban

egy 4 szobás modern lakás november hó 1-ére kiadó.

Ezenfelül: az Akadémia-utczában tágas nagy

üzlethelyiségek

(melyek iroda céljaira is alkalmasak) kiadók. Bővebbet a Budapesti Építő R.-T. irodájában, V., Hold-utca 15. Telefon 153-99. Telefon 153-99

Friedmann-Orfeum

SZEREGESZ-UTCA 35. ▽ ▽ TELEFON 4-49.

Uj műsori Kezdeté 8 órakor. Uj műsori!

A lengyel bibliatársulat felléptével:

Der Inthum am Chanuka Abend
és **LITTMANN PEPI** új szólókkal

Uj német bohózat! Uj magyar bohózat!
Fritz Mayer Kerekes Jenő
Deroszkó, a nyolc éves csodaénekes.

A télikerben 25 gyönyörű művésznő fellépte!
Jegyek kaphatók d. e. 10-1-ig, d. u. 3-5-ig a pénztárnál.
Vasárnap délután fél négy órakor nagy előadás
LITTMANN PEPIVEL, 2 és 1 koronás helyárakkal.

Drágább lett a dohány!

EGY SZEM
HAVANNA PASZILLA
ÓRÁKRA MEGSZÜNTETI
A
DOHÁNYZÁSI INGERT

CSAK A VÖRÖS KIRÁLYVAL ELLÁTOTT VÉDJEGYVEL A VALÓDI VÉDJEGY.
1 doboz ára 40 fillér.

Kapható Török József gyógytárban Király-utca 12. Lux Mihálynál Múzeum-körút 7. Detsinyi Károlynál Furdó-utca 10. Neruda Nándornál Kossuth Lajos-utca 7. és minden gyógyszer-tárban, drogeriában és jobb ezekkoraküzletben. — Viszont-eladóknak árkezelvény.
Főbizományos: IFJ. WEISZ és TSA I., Fehérvári-ut 11. Telefon 162-87

A Harris-bazár új épületebe való átköltözés miatt **Sport-Szakkainkat** mélyen leszállított áronon árusítjuk.
Weinberger és Fodor
áruháza
BUDAPEST
IV., Városház-tér 2. sz.
(magas földszint)

MEGBIZHATÓ

elsőrangú szabászok, kitűnő anyag!

Kérjen
árjegyzéket.

NEUMANN M. cs. és kir. udvari
és kamarai szállító
mértékosztálya

Budapest, IV., Múzeum-körút I és 3. szám.

Fióktelepek: Arad, Brassó, Debreczen, Fiume, Kassa, Kolozsvár, Miskolcz, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Szeged, Temesvár, Zágráb, Belgrád, Sofia.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
Szegeden. Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műórás, főtálatója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

**ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bármintve. Javítások pontosan eszközöltnek.

A Bosznia-hercegovinai orsz. vasutak igazgatósága.
19.461. 1911. számhoz.

A Bosznia-hercegovinai országos vasutak üzemkimutatása

1911. évi augusztus hóra. — Üzemhossza 940 km.

Időszak	Szállított		Bevételek		Összehasonlítás az előző 1910. évről.
	Személy mennyiség	Áruk Tonna	bevételek	különbözet	
1911. január 1-től 1911. július 31-ig.	1,727.407	839.335	8,712.110	8,098.670	613.440
1911. augusztus 1-től 1911. augusztus 31-ig	375.418	132.547	1,408.970	1,320.450	88.520
Összesen	2,102.825	1,021.882	10,121.080	9,419.120	701.960

Serajevó, 1911. szeptember 11-én.

Az igazgató.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czukorka 60 fillérrel mindennél kapható.

FŐNÖKÖK

ezrel eddig bíbba vártak arra, hogy könnyű szerrel fussanak írógéphez.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható írásu, visszaváltós, tabulátoros, összedobillentyűs, automatikus sorváltós, csupa acélszálból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kivátiatúra

Ujlaki-írógépet.

Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodai munkálatokban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógépeinkre

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás ország-szerte. Árjegyzék ingyen és bármintve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, közöljék címüket. Vidéki képviselők keresteknek.

BUTOR

a legjobb minőségű olcsón, készpénzzel vagy részletre, mely banknál törleszthető a legjobb módszer szerint és pedig minden 100 korona után havl 5 koronájával, kapható a

Műbutor Kereskedelmi részv.-társ.-nál

Budapest, VI., Magyar-utca 3. (Kossuth Lajos-utca sark) azelőtt BUDAPEST, IV., ARANYKÉZ-UTCA 5. szám alatt.

Sajnos, de való,

hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, akitnek vére és testi nedvei meg vannak fertőzve és aki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes, nagy tapasztalatu specialista orvoshoz fordulnak, aki jó tanácsokat tud adni a nemi életre vonatkozólag és az esetleg már meglévő bajokon is tud segíteni, akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatásu dr. Palócz v. kórházi orvos, egészségt. tanár országos híru intézete (Budapest, IV., Múzeum-körút 13.), ahol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, huyvesó-, hólyag-, ideg- és háterinezbajokat, az önfertőzés és szifilis utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentiát), kezdődő elmezavart, aranyeret, sérveket, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijárat van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak leveleire kimerítő felvilágosítást afelől, hogy otthon mi módon gyógyítható ki gyökeresen a bajából (a levélben csak válaszlevegőt kell mellékelni). A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges speciális gyógyszerekről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10-12-ig d. u. 3-5 óráig, (vasárnap déli 12-ig.) EHRICH 605 kurát is végeznek. Cím: Dr. Palócz, specialista-orvos, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 13.

Hirdetések felvételnek e lapnak kiadóhivatalában

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház huyveszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éveu át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(huyvesófolyást, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiui gycngeségnél (impotencia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek. Rendelés délelőtt 9-3-ig, és este 5-7-ig.

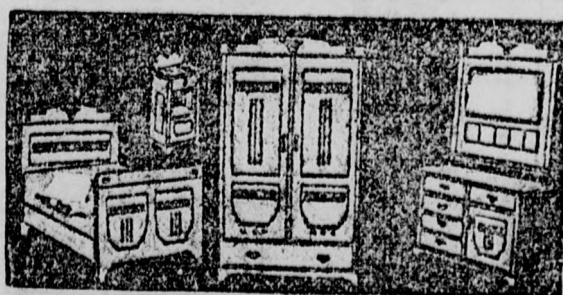
Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Áljérőház a Pannónia szállóval szemben.) Lépcsőházi bejárat. Külön várószobák.

„ILONA” teavajat

(édes tejszínből készült legfinomabb csomagovaj) — Hirdőtelepekre legelősebb napl arban szállítunk kívánt adagokban.

Szántó Samu és Szántó Adolf Budapest, VII., István-ut 67. Telefon 56-48.

Újrendszerű butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorvásárlókönzönségnek a legnagyobb kedvezményt nyújthatjuk.

Hitel esetén készpénzárakat számíttunk, csupán a tartozás után 6% kamat fizetendő.

A kamatnegyedévenként fizetendő és pedig mindig csak a hátralékos, esőkkenő tartozás után.

Törlesztés: minden 100.— korona után havl 3.— korona vagy minden 100.— koroua után 1/4 évi 9.— korona.

Nagy választék asztalos-, kárpitos-, vas- és rézbutorokban, továbbá szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítőkből BALÁZS és TÁRSA BUTORÁRUHÁZA BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 43. (Saját ház.)

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÖRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdekében felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturálmokban szabadalmazott, különösen páratlan ezélszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igé. **Műláb** a lehető leg- **Műkéz** a legizlésebb **Műfüző** nyeknek is megfelel jobb kivitelben kiállításban

Támgépek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnya stb. mérték szerint jóállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Régi házak ezen tartós és tetszetős festékekkel hosszasan új és szép külsőt nyernek.

Festék-

Világszabadalom.

Cellosil — egy új vegytermékből készült — bármely színű, fénylő vagy fénytelen festék. Tartósság és egyéb értékes tulajdonságok tekintetében messze felülmúl minden egyéb festéket. Falazat vagy bármely egyéb tárgy a festékekkel bevonva, lemosással tisztán tartható és ósinficiálható, savaknak, alkálnak, szesznek, tűznek ellentáll, indifferens, fűreg részére áthatolhatatlan. — Vasat rozsdásodástól biztosan megvéd. A cellosil festészet úgy az enyves, mint a homlokzati festéket, nemkülönben az olajfestéket pótolja és adja a fentebbi rendkívüli előnyöket. Ezeknek dacára olcsó.

A cellosil festészet vállalkozója a
Magyar Közvetítő Bank Részv.-Társaság
Budapest, VI., Teréz-körút 46. Telefon 144-68.

Bővebb felvilágosítással, ajánlatokkal, költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Régi házak ezen tartós és tetszetős festékekkel hosszasan új és szép külsőt nyernek.

Egy szerencsés véletlen

milliósvagyonhoz juttathatja, ha alant olvasható feltételek mellett sorsjegyeket vásárol nálunk. Oly módozatot ajánlunk Önnek, ahol 1. havi részletek fizetése által **tőkét gyűjt**; 2. értékben emelkedő, **bármikor eladható** értékpapírokat szerez meg és 3. ezen sorsjegyek megvásárlásával évente **számos húzásban nagy nyereményekre játszik** és a nyeremény szabályok értelmében minden sorsjegynek legalább egyszer ki kell huzatnia.

A Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegyek

évente 3 húzása van:
február 5., június 5.,
október 5.

Evi nyeremények:

Korona	
1 főnyeremény	400000
1 " "	300000
1 " "	200000
1 nyeremény	40000
2 " " a 25000	50000
1 " "	20000
2 " " a 8000	16000
3 " " a 5000	15000
6 " " a 3000	18000
9 " " a 2000	18000
17 " " a 1000	17000
58 " " a 500	29000
88 " " a 400	35000
200 " " a 200	52000

Játszik még 65 évig.
300.000 K nyertek nálunk részlet-
lven eladott HAZAI sorsjeggyel.

Ha 48 havi 5 kor. 30 fill. részletfizetésre

- 1 darab Pesti Hazai Takarékpénztári sorsjegyet
- 2 " Erzsébet királyné szanatórium sorsjegyet
- 1 " Józsv sorsjegyet

vásárol nálunk, évenként 8 húzásban kb.

1.400.000 korona

nyereményre játszik.

Mind a négy sorsjegyet összesen 48 hónapig havonként öt kor. 30 fillért kell fizetnie és ha **postaltalványon az első 5 korona 30 fillér** részletet megküldi, azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket. Így már az **első részlet megfizetésével a sorsjegyekre eső minden nyereményt** illeti. Pénzt nem vezetheti el, mert

1. 48 hónap alatt a 4 sorsjegyre eső nyeremények az Ön tulajdonát képezik.

2. 48 hónap elteltével 4 sorsjegyet kap, melyet a napi árfolyamon készpénzért eladhat.

3. ha a sorsjegyeket megtartja 58, illetve 65 évig, számtalan húzásban nagy nyereményekre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer. Húzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Húzás október 5, főnyeremény 400.000 K

Központi Váltóüzlet Részv.-Társaság

Budapest, V., Szabadság-tér 3.

Az Erzsébet kir. szanatórium

sorsjegynök évente 3 húzása van:

március 1. július 1.
november 1.

Evi nyeremények:

Korona	
1 főnyeremény	40000
1 " "	25000
1 " "	15000
3 nyeremény a 2000	6000
3 " " a 1000	3000
6 " " a 500	3000
15 " " a 100	1500
80 " " a 50	1500

Játszik még 58 évig.

A Józsv sorsjegyek

évente 2 húzása van:

május 15, november 15.

Evi nyeremények:

Korona	
1 főnyeremény	30000
1 " "	20000
4 nyeremény a 2000	8000
4 " " a 1000	4000
10 " " a 200	2000
40 " " a 50	2000
40 " " a 40	1600

Játszik még 37 évig.

50.000 K-át nyertek nálunk részlet-
lven eladott HAZAI sorsjeggyel.

Elsőrendű Singer varró-gépeket

nagybani árban és minden árfel-emelés nélkül havi 3 és 10 K részletekre szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bárhol.

Láng Jakab és fia varrógép- és kerékpár nagykereskedők Buda-
pest, Józsv-körút 41. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. sz. és
Budán: Margit-körút 6. Képes
árjegyzék ingyen és bérmentve.

Illusztrált korrajz
a párisi kommunéről!

RÁKOSI VIKTOR

A PÁRISI
GYUJTOGATÓK

(A kommun története)

Regényes korrajz

Ára fűzve 6 korona,
vászonkötésben 8 korona.

Kapható

LAMPÉL R. könyvkereskedése
(Waldner F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, Andrassy-út 21 és
minden könyvkereskedésben.

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII., Erzsébet-körút 42. sz.

Amerikai cipő

különlegességeink divatot teremtenek,
mert legszebb formájuk, legizlésebb
kivitelük. :: Tartósak és kényelmesek

Kérje ujonnan megjelent képes árjegyzékünket

E hirdetés rovában minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovában minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6—C.

Férjhez menne
földbirtokos 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal, továbbá sok száz vagyonos magyar, német, orosz és amerikai hölgy stb. Komoly szándéku urak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékes) azonnal teljes díjmentes felvilágosítást kapnak. L. Schlesinger, Berlin 18.

Férjhezmenendő urhölgyek
előjegyezve tízenyolc-évtől feljebb, hozomány-összege legkisebb 50000 kor. közöttben, 10.000, 30.000, 60.000, 120.000 és magasabb összegig. Bővebbet Faragó Jenő elsőrangú házasságiróddja, Rákóczi-ut 86., I. em. 1. (Diszkrét, lépcsőházi bejárat.)

Akar
sz szollemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartassák? Olvassa el a „Társalgás Művésze” (Ellenállhatatlanság titka) rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, feljebbvalót egyaránt meghódítsa. Korreált utmutatója lesz az élet minden helyzetében! Tartalomjegyzékét ingyen küld Deák, Budapest, Rákóczi-ut 86.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrényraktár. Mintaraktár V., Széchenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. IX., Telefon 116—40. 11261

Asztalosok
új jövedelmi forrást leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Gyorsírás és gyorsgépírás
A Gyakorló Gyorsíró Társaság legnagyobbított modern higiénikus új helyiségeiben (Andrássy-ut 12.) tartja gép- és gyorsírás magyar és német szaktanfolyamait. Gabelsberger-Markovits rendszer. Legálaposabb kiképzés külföldi rendszerű írógépeken. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. Glogowski és Társa (Remington írógép) VI., Andrássy-ut 12.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatóvány szám. IX., Üllői-ut 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenféle kereskedelmi árucikre, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tanber-czéghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149—00. Fióküzlet: Klauzál-tér 2. Telefon 78—97. 29337

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle ezukorkát vegyen 60 fill. érért.

Juniperus
(nemes boroviczka) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs, Nagymező-utca 46.

30 koronáért
készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szövetekből László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre postóminták bérmentve, helyben szabószomat kívánatra házhoz küldöm. 08592

10%-kal olcsóbb,
mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butorárház, 320 szobabutor a legegyszerűbből a legfinomabb kivitelig választéka készen áll jótállás mellett. Varga Mihály és Társa, Kristóf-tér 8., I. em.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépírás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiái tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama, nyilvánossági joggal. Alapította Markovics Iván 1883-ban. Biztos állás-közvetítés. — Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Hegedűs Sándor-u. 7., saját épületben; előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butorárakat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Gerliczy-utca 7. sz.
Díszes butor-album 1 kor.

Mézédes
csemegezőlő mázsánként 36.—, postakosaranként 2.20. zöldbaprikát, körtét, almát, szilvát 2.40 K-ért. Gyömlöcskivitel, Csongrád-ról. 11388

Meghülésből
származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle ezukorkát. Ara gyógyszer-tárakban 60 fillér.

Zálogcédulák
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Gőzkazánok:
1 kornwall-kazán 119 m² tüzfűllettel 7 atm., 1 kornwall-kazán 82.50 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 kornwall-kazán 52 1/2 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 kornwall-kazán 31 m² tüzfűllettel 6 atm., 1 kornwall-kazán 27.33 m² tüzfűllettel 6 atm., 1 kornwall-kazán 26.11 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 kornwall-kazán 20.92 m² tüzfűllettel 7 atm., 1 csöves-kazán 111 m² tüzfűllettel 8 atm., 2 csöves-kazán egyenként 85.16 m² tüzfűllettel 6 1/2 atm., 1 csöves-kazán 66.53 m² tüzfűllettel 6 1/2 atm., 1 csöves-kazán 55.22 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 csöves-kazán 33.78 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 csöves-kazán 18 m² tüzfűllettel 5 atm., 1 csöves-kazán 9.60 m² tüzfűllettel 6 atm., 1 Fairbairn-kazán 170 m² tüzfűllettel 7 atm., 1 Tischbein-kazán 166 m² tüzfűllettel 10 atm., Tischbein kazán 84.15 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 Bouilleur-kazán 40.11 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 Bouilleur-kazán 21 m² tüzfűllettel 6 atm., 1 Steinmüller-kazán 40.08 m² tüzfűllettel 8 atm., 1 Dupuis-kazán 21.15 m² tüzfűllettel 6 atm., 1 Dürr-Gehre-kazán 18.33 m² tüzfűllettel 10 atm., megtekinthető és olcsón kapható: Abeles Emilnél, Budapest, V., Váci-ut 88. sz. Telefon 132—14.

Készpénzért
vagy hitelképes egyéneknek kedvező feltételek mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosítom, hogy ilyen
olcsón
sehol nem kap modern háló, óháló, úri és szalon szobákat stb. Győződjön meg, tekintse meg zsefolt raktárát, itt jutányosán
vehet
a legegyszerűbből a legdíszesebb kivitelig minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó üzég
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárat Szerencsen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytárs, Nagymező-utca E. 46. sz.

Gyermeket
kb. 8—10 éveset vidékre teljes ellátással tisztességes gyermektelen családnál ingyen elfogad. Címre megtekinthető: Budapest, VI., Gyár-utca 1., I. em. 5. Kirmann.

Diszertikédvelők
Kérjenek árjegyzéket az Első magyar diszertifikatorkól. Tulajdonosa: Copony Ede Körmenében. 120 fajta tülevelű fák, lombfák, sorkák, díszeserjék kaphatók. 6119

50 kor.
hetibér
vagy 50—60% jutalék
bárkinek, aki az én világhírű alumínium czeztábláim és áruim üzemet átveszi, köztük újdonságok és versenytárs nélküli tömegcikkeket. Eredeti rendelévelekkel igazolhatom, hogy sok képviselőm több mint 30 korona napi keresetre tett szert. Felvilágosítás díjtalan. A kérviselet ugy fő-mint melélek foglalkozásként gyakorolható. Tudakozódásra elég egy levelező lap.
Anton Hruby
Müglitz, (Morvaország).
(Levelezés németül).

„OLLA”
a bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI különlegességet 2 évi jótállás. Kapható minden gyógyszer-tárban és drogériában.
Köveleje azonban, hogy a szállítója önmek csakis OLLA-adjon. Az elárúsított helyek kimutatását, árjegyzéket és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az OLLA gummi-gyár Wien 11/817 Praterstrasse Nr. 67.

„Hungária”
beszélő-gépek
tölcsernéküliek is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány, részletfizetésre is olcsón kaphatók,
Deményi és Társa
Budapest, VI., Tere-körút 4.
Kérjen árjegyzéket.

A világhírű „THE ROYAL”
Gramofonokat minden részegés vagy utcaj nélkül messé tiszta hanggal, szigorúan az eredeti, nagyban gyári áron és minden árfelemelés nélkül havi 6—10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. Picoió
Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia
grammofonnyakereskedők,
Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda, II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26556

Kézimunka
hímzésekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 46. szám.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platínát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanitt aranyláncok olcsón kaphatók.

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest, Sip-utca 8.
Telefon 54—74.

Titkos betegségek,
hugyosfolyás,
hugyoscsüszületek,
hólyagbántalmak,
altesti sebek,
hőrbetegségek,
bujakor (syphilis)
az önfertőzés utókövetkezménye,
elgyengült férfierő,
női bajok,
fchérfolyás, stb. stb.
alapos, gyors és gyökéres gyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és felelősségteljes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézet,
Budapest, VI.,
Andrássy-ut 24.
FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levélileg is.
Kívánatra gyógyszer-ről is gondoskodik.
Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7—8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol.

Singer varrógépek
Kerékpárok, grammofonok, hanglemezek
legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almásy-tér 14.
javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küldi.

Zálogcédulát,
brilliantot, gyöngyöt, ékszert, aranyat, ezüstöt és régiségeket veszek. Alt-Wien porcellán, régi bronz esontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket veszek Kertész ékszerész és régiségkereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45. Meghívásra jövök

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.
Telefon: 62—80.
Alapított 1888-ban

Soványág
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erótop-pora. Soványak tartós, szép telet testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállat. Vészeségység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorba-jásoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtéket Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156—80.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenczy-körút 3. félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, úri szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak.
Telefon 82—13. 28598

Nemi betegok
Férfiak, nők
többévtől csak a valódi és világhírű Larioin Capurától (dr. Klein) gyógyulhatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosi bizonyítvány tanúskodik e gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utárvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért. Hias Antal gyógyszerárban, SZABADKA, Budapesti Főraktár: Nyilászöld Gyusztáv gyógyszerész Bpest, Fehérvári ut. Utánszaktól óvakodjunk.